

DESET EPIcenter

Glasilo Posoškega razvojnega centra

letnik XI, št. 7-8, 2010

BOVEC, KOBARID, TOLMIN

ISSN 1581-6087

- EPIcentru iščemo novo ime
- Ponudba izobraževanj in usposabljanj
- Rezultati podjetniškega razpisa
- Svetlobno onesnaževanje
- Kobariški Kelti in njihovi konji
- Vrednost izjemnih dreves

Številka vpisa v razvid medijev: 787
ISSN 1581-6087

Izdal in založil:
Posoški razvojni center
Trg svobode 2, 5222 Kobarid

Naslov:
Uredništvo EPICentra
Padlih borcev 1b, 5220 Tolmin

Telefon:
05/38-41-510 (glavna urednica)
05/38-41-502 (pomočnica urednice)
05/38-41-500 (Posoški razvojni center)

Faks:
05/38-41-504

E-pošta:
epicenter@prc.si

Spletne strani:
www.prc.si/epicenter
(arhiv izdaj od leta 2003 dalje)

Glavna in odgovorna urednica:
Tatjana Šalej Faletič

Pomočnica urednice:
Mateja Kutin

Stalni sodelavci:
Mariša Bizjak, Pavel Četrlić, Špela Kranjc,
Špela Mrak, Tomi Murovec, Damjana
Teodorović

Oglasno trženje:
05/38-41-502 (Mateja Kutin)
Cenik oglasov najdete na spletni strani.

Lektoriranje:
Mariša Bizjak, Polonca Kavčič,
Špela Kranjc

Fotografija na naslovnici:
Priznana keramičarka Alenka Gololičič
Foto: Žiga Živulović/Bobo, arhiv Ustanove
Fundacija »Poti miru v Posočju«

Ilustracija:
Marko Podjavoršek

Oblikovanje in tehnična priprava:
Gaya Bratina-Jereb Cerkno

Tisk:
Atalanta Ema d.o.o.

Naklada:
7.400 izvodov

Vire navajamo po ISO standardu.

Distribucija:
Glasilo se brezplačno distribuira po vseh
gospodinjstvih Zgornjega Posočja.

Glasilo sofinancirajo:
Služba Vlade RS za lokalno samoupravo
in regionalno politiko ter Občina Bovec,
Občina Kobarid in Občina Tolmin

Letnik XI, št. 7-8, 2010

Kdo se mora komu prilagajati; turist sejmu ali sejemu turistu?

Začetek poletja je in prireditve se vrstijo na vsakem koraku. Zgornje Posočje prebujajo razni sejmi, razstave in festivali. Že več let se na različne načine, predvsem kot podpora pri raznovrstnih dejavnostih, vezanih na lokalno ponudbo in tradicijo, v program prireditev vključuje tudi **Posoški razvojni center** (PRC).

V teh letih sem kot aktiven opazovalec prišel do nekaterih zanimivih spoznanj oziroma težav, ki se na posameznih prireditvah kažejo neke bolj neke manj izrazito. V mislih imam predvsem sejemске prireditve, katerih današnje osnovno poslanstvo je (po mojem skromnem prepričanju) predstavitev lokalnega okolja našim obiskovalcem. Pri koncertih in festivalih je stvar nekoliko drugačna. Tovrstne prireditve imajo že v osnovi dokaj predvidljivo ciljno publiko, vendar bi se rad vrnil na sejemске prireditve.

V preteklosti so bili sejmi, ki so se po navadi odvijali po nedeljski maši in predvsem ob večjih cerkvenih praznikih, nekaj povsem običajnega. Lahko bi celo rekli, da so bili neka-

kšni nadomestki današnjih trgovin in so domačinom olajšali dostop do osnovnih potrebščin oziroma dobrin, tisti premožnejši pa so se lahko ob tej priložnosti malce bolj *pocrkljali* in si privoščili še kakšen priboljšek. Danes je stvar precej drugačna. Potrebe ljudi so bistveno drugačne kot nekdaj in sejemске prireditve nimajo več tolikšnega vpliva na konkretne nakupe domačinov kot nekoč, kar se posledično opaža tudi na sejemskih prireditvah pri nas. Resnici na ljubo sta obisk in prodaja na stojnicah največkrat dosti manjša od pričakovanih.

In kaj lahko storimo? Dejstvo je, da se vsi organizatorji trudimo privabiti čim več domačih in tujih obiskovalcev. Tako so v osnovi sejemске prireditve dandanes zgolj podpora drugim turističnim dejavnostim in prav turizmu bi morali dati organizatorji večji poudarek. Vedno znova se znajdem pred enakimi pomisleki – datumi prireditev bi morali biti, hočemo ali nečemo, naravnani na višek sezone, pa naj je to še kako skregano s tradicijo prireditev. Predstavitev na-

še tradicije in lokalna ponudba bi morali biti vedno v prvem planu. Prav tako bi morali razmišljati o času sejemskih dejavnosti, saj opažamo, da so jutranje ure vse prej kot privlačne. Razlogov je najbrž več, sam pa opažam, da turisti pričakujejo animacijo v večernih urah, ko se poletne temperature že nekoliko spustijo in ko zaključijo s svojimi predvidenimi dnevnimi dejavnostmi. Mogoče bi lahko tako pester program razdelili na več ključnih turističnih dni in s tem popestrili večerno dogajanje v našem kraju.

Vsekakor smo mi tisti, ki se moramo prilagajati turistu, zato bi bilo dobro, da začnemo prireditve prirejati takrat, ko imamo v naši dolini največ gostov. Iluzorno je namreč pričakovati, da bodo turisti prišli k nam zgolj zaradi sejemске prireditev. Lahko pa pristna, domača sejemška prireditve veliko doprinese k temu, da se bodo k nam raje vračali ali pa naše kraje priporočili svojim prijateljem.

Peter Domevšček, Posoški razvojni center

Utrinki

NA TEČAJU SENZIBILIZACIJE

Lignano Sabbiadoro (Italija) –

Zveza Klubov zdravljenih alkoholikov (KZA) severne Primorske je že od samega začetka zelo dejavna. Članom zveze KZA iz Idrije, Cerknega, Tolmina, Nove Gorice, Ajdovščine in Ajdovščine-Vipave ter tudi nečlanom zveze nudimo različna izobraževanja, pomoč, pogovore ... Člani zveze smo se tudi letos udeležili tečaja senzibilizacije v Lignanu. Letošnji tečajniki sta bili **Andreja Leban**, terapevtka v KZA Tolmin in zaposlena v Psihiatrični bolnišnici Idrija, ter štu-

dentka, ki jo je predlagal KZA Ajdovščina-Vipava.

»Problem alkoholizma je zelo pereč ne samo pri nas, temveč tudi drugje po svetu. KZA je pomemben člen pri rehabilitaciji, ko zdravljeni pridejo nazaj v domače okolje. Tako zdravljencem kot njihovim družinskim članom pomaga pri premagovanju vsakodnevnih težav, ki jih nima samo tisti, ki pije, temveč vsa družina.

Da bo delo v KZA dobro, skrbijo v svetovni zvezi KZA – WACAT, ki vsako leto konec maja s pomočjo

Evropske šole alkoholologije in psihiatrije organizira v italijanskem letovišču Lignano Sabbiadoro tečaj socialno-ekološkega pristopa pri težavah, povezanih z alkoholom, po Hudolinovi metodi. Letošnji tečaj je trajal teden dni. Poleg predavanja in delavnic smo obiskali tudi lokalne KZA, kjer smo si ogledali, kako poteka delo v klubih. Namen tečaja je, da bi vsak kraj imel svoj klub, v katerem bi udeleženci pričeli delati kot terapevti. Služili naj bi klubu in v družbi delovali kot učitelji.

Ime mi je ...

Naj se vam predstavim. Ime mi je **EPIcenter**. Na svet sem pokukal pred desetimi leti v želji, da bi prebivalci Zgornjega Posočja dobili čim več koristnih informacij o popotresni obnovi. Vendar mi samo to nikoli ni bilo dovolj. Hotel sem raziskati, kakšno bogastvo skriva dolina Soče. Ni mi šlo zgolj za opevanje naravnih lepote – čeravno se tudi teh ne branim – ampak tudi za tiste dragulje, ki pišejo tukajšnjo zgodovino. Gre za dediščino prebivalcev, njihova pretekla in sedanja prizadevanja za ohranitev in oživitve teh krajev. Zanimalo me je vse to in še več. Te bisere sem iskal in srkal s tako vnemo, da sem se z leti dobesedno poredil in danes zato v povprečju štejem že več kot 40 strani.

Moje originalno ime je sicer nekoliko daljše: Ekskluzivne Posoške Informacije ter Center kot središče dogajanja, vendar so mi odgovorni prizanesli z dolgim podpisovanjem in me za to prekrstili kar v EPI-center. Ja, bo držalo, ne gre za pomoto. Tisti pomišljaj vmes se je nekje na pol desetletja kar izgubil, še sam ne vem, kdaj natanko je to bilo, tako da je moje umetniško ime danes skrajšano kar na EPIcenter.

Priznati moram, da so po desetih letih javnega nastopanja ljudje moje nekoliko nenavadno ime vzeli v zakup in tako dandanes le še redki prebivalci Posočja ob tem poimenovanju najprej pomislijo na potres oziroma tisti rušilni epicenter. Jaz namreč ne maram rušiti zadev, sploh če se te zdijo dobre, če pa me kaj zmoti, po potrebi tudi opomnim. Rušilne zadeve me prav nič ne mikajo,

saj jih je bilo nenazadnje v preteklosti toliko okoli še preveč. Moje poslanstvo torej ostaja nespremenjeno – iskati dobre in pozitivne stvari v tej dolini, pohvaliti zaslužne za njihovo delo, opozarjati na to, da še vedno lahko svet spremenimo na bolje.

Kljub temu se je izkazalo, da je na poti do mojega cilja prav moje ime tisto, ki me ovira, da bi bil še boljši. Nikar se ne bojte. Ne gre za muho enodnevnico in ne bom se preimenoval zaradi numerologije. Na težave v zadnjem času sem naletel predvsem pri mojem sofinanciranju. Tisti, ki delijo *novce* zunaj meja Posočja, namreč še vedno ne morejo razumeti, da sam s potresom nimam nič, pa mi kljub temu pripisujejo, da sem potresno glasilo. Zato sem lani tudi ostal brez zaprosenih dodatnih finančnih sredstev. Poleg tega v zadnjih dveh letih izgubljam tudi bitko na spletnih straneh. Ljudje so namreč v tem času pretuhtali, da gre za ime, ki na svetovnem spletu privablja veliko radovednejšev, željnih informacij o potresih. Predvidevam, da se je najbrž prav zato ime epicenter nena-

doma razpaslo do te mere, da se danes tako imenujejo trgovski center, hotelski kompleks, fitnes bovling center in center dobrega počutja, mladinski center, izobraževalni portal, pa film itd. Ne trdim sicer, da se v masi vseh teh epicentrov ne bi našlo boljše mesto zame, vendar me že sama misel na številčnost imena nič kaj ne navdušuje. Poleg tega se čas popotresne obnove v Posočju počasi zaključuje in morda bi bilo modro razmišljati o mojem novem imenu – brez negativnega potresnega prizvoka.

In kakšno naj bi bilo to ime? Takšno, da bi ljudje tudi zunaj meja Posočja natanko vedeli, katero območje pokriva. Poleg tega bi moralo biti ime izvirno in zanimivo ter takšno kot sem sam – pozitivno naravnano. Nekaj predlogov sem sicer že dobil, kljub temu pa vas, dragi bralci, pozivam, da mi priskočite na pomoč in s skupnimi močmi izberemo najprimernejše ime. Izmed prispelih glasovnic bom izžrebal deset tistih, ki bodo prejeli praktične nagrade.

Vaš EPIcenter

Tiskanemu periodičnemu mediju naj bo ime:

1) Posočnik	4) Novi predlogi imena: _____
2) SOČAsnik	_____
3) Posočasnik	_____

Predlagatelj (ime in priimek): _____

Naslov: _____

Telefon ali e-pošta: _____

Kuponček pošljite na naslov:

Uredništvo EPIcentra, Ulica padlih borcev 1b, 5220 Tolmin

Iz vsebine

3 EPIcentru iščemo novo ime

4 PRC-jeva oglasna deska

5 Ponudba izobraževanj in usposabljanj: Intervju z Marino Istenič, Cvetko Kavčič in Patricijo Rejec

7 Soča 2010: Rezultati podjetniškega razpisa

8 V prvem roku znane potrebe po 67 štipendistih

Iz občinskih uprav

10 Občina Bovec

16 Občina Kobarid

19 Občina Tolmin

22 Pred našim pragom: Svetlobno onesnaževanje

25 Kobariški Kelti in njihovi konji

26 Izjemna drevesa v Posočju (5): Vrednost izjemnih dreves

28 Moč besede: Ljubka Šorli

29 Zemljepisna imena iz etimološkega slovarja: Bógatin in Bórjana

30 PUMopis – kr neki za vse bralce

31 Uokvirili smo Silva Jelinčiča – Panča: Z jelenom v dnevni sobi

32 Naj odmeva ...: Feedback

33 Pustili so svoj pečat: Bevkov furman

37 EPIjeva knjižna polica

37 Na krožniku: Jagnječja jetra na žaru

41 Podobe preteklosti: Stergulčeva hiša

46 Koledar prireditev

Utrinki

Šestnajst tečajnikov iz različnih evropskih in afriških držav je imelo različno izobrazbo. Nekateri so imeli lastne izkušnje z delom v klubu, druge je to zanimalo povsem iz profesionalnih razlogov. Midve sva imeli različni vlogi; sama sem bila sovoditeljica, tečaj sem obiskala drugič, druga je bila tečajnica. Obe sva bili polno zaposleni, dobro sva opravili delo. Tečajnica iz KZA Ajdovščina-Vipava tečaja ni zaključila in ga bo opravila v prihodnje, jaz pa sem ga uspešno zaključila,« nam je povedala Andreja Leban s Prapetna.

Dodati moramo, da je ravno Lebanonova zelo dejavna tudi v matičnem klubu v Tolminu. Bila je pohvaljena s strani predsednika evropske šole alkoholologije in predsednika svetovnega združenja KZA – WACAT.

V zvezi severne Primorske se zelo trudimo in prizadevamo, da bi na področju osveščanja o zlorabi alkohola naredili čim več. Sodelujemo z različnimi službami v našem kraju, organizirali smo začetni in nadaljevalni tečaj senzibiliziranja o težavah, povezanih s pitjem alkohola, ki ga bomo glede na povpraševanje ponovili

jeseni. Udeležijo se ga lahko tudi tisti, ki niso člani zveze, strokovni in zdravstveni delavci, učitelji, družinski člani ..., skratka vsi, ki bi želeli biti s problemom alkoholizma bolj seznanjeni. Naša želja je, da bi se povezali z vrtci, osnovnimi in srednjimi šolami, saj je z izobraževanjem in osveščanjem treba začeti pri vzgojiteljih, učiteljih in starših. Upamo, da bomo septembra, ko se bodo šolska vrata ponovno odprla, z njimi boljše sodelovali.

Nada Kenda, tajnica Zveze KZA severne Primorske

Posoški razvojni center

NOVO:
PONUJAMO MOŽNOST OBJAVE
BARVNIH OGLASOV

Zakaj ne bi **EPIcenter vašega oglasa**
 ponesel **v vsa posoška gospodinjstva?**

Vse o oglaševanju v EPIcentru, katerega naklada je
 7.400 izvodov, najdete na spletni strani www.prc.si/epicenter,
 lahko pa se obrnete tudi na Matejo Kutin
 (05/38-41-502, mateja.kutin@prc.si).

JAVNI RAZPIS ZA NAJBOLJŠE
DIPLOMSKO DELO NA TEMO
POSOČJE

Razpisuje: *Klub tolminskih študentov* v sodelovanju s *Posoškim razvojnim centrom*

Kdo se lahko prijavi? Vsi, ki so oziroma bodo diplomirali
 med 1. septembrom 2009 in 30. septembrom 2010 na temo,
 ki je povezana s Posočjem (občinami Bovec, Kobarid in Tolmin).

Kje in kdaj lahko oddate prijavo? V pisarno Kluba tolminskih
 študentov v času uradnih ur **med 17. septembrom in 6. oktobrom 2010**. V istem obdobju jo lahko tudi priporočeno pošljete po pošti na naslov: Klub tolminskih študentov, Dijaška ulica 12c, 5220 Tolmin – s pripisom »za razpis«, tako da bo na navedeni naslov prispela najkasneje do 6. oktobra 2010.

Kako bo potekal izbor? Člani ocenjevalne komisije bodo na podlagi prebranih povzetkov v ožji izbor uvrstili do pet diplomskih del in avtorje pozvali, da jim jih predložijo v celoti. Diplomski dela bodo avtorjem vrnili po končanem razpisu.

Nagrade:

- za prvouvrščeno diplomsko delo 400 evrov,
- za drugouvrščeno diplomsko delo 250 evrov,
- za tretjeouvrščeno diplomsko delo 180 evrov.

Nagrade bodo financirane s sredstvi Programa spodbujanja razvoja v Posočju 2007–2013 (Soča 2013).

Razglasitev rezultatov in podelitev nagrad: konec oktobra 2010

Celoten razpis je bil objavljen v *EPIcentru* številka 4 (str. 34), najdete pa ga tudi na spletni strani www.klub-kts.si.

JAVNI RAZPIS ZA ZAPOSLOVANJE
IN SAMOZAPOSLOVANJE ŠE ODPRT
(SOČA 2010)

Predmet Javnega razpisa za spodbujanje zaposlovanja in samozaposlovanja kadrov z najmanj srednješolsko izobrazbo na območju občin Bovec, Kobarid in Tolmin v letu 2010 je sofinanciranje upravičenih stroškov dela podjetjem in samostojnim podjetnikom za novozaposlene osebe z najmanj srednješolsko izobrazbo oziroma sofinanciranje prispevkov za socialno varnost za zasebnike.

V letu 2010 bo na razpolago okvirno **14.000 evrov** nepovratnih sredstev od skupno **270.000 evrov**; nadaljevalo se bo namreč tudi sofinanciranje tistih, ki so bili na razpisu uspešni v prejšnjih letih (upravičenci sredstva prejemaajo dve leti).

Rok za oddajo vlog je 16. avgust.

Javni razpis in razpisno dokumentacijo najdete na spletni strani Posoškega razvojnega centra (www.prc.si/razpisi).

Dodatne informacije: mag. Almira Pirih, Posoški razvojni center (tel.: 05/38-41-515, e-pošta: almira.pirih@prc.si)

ŠTIPENDIJE ZA DIJAKE IN ŠTUDENTE

Posoški razvojni center (PRC) poziva vse dijake in študente, naj bodo pozorni na javni razpis štipendij, ki bo objavljen predvidoma v prvi polovici septembra. Razpis bo zajemal štipendije iz seznama, objavljenega na strani 9, in štipendije, ki so jih delodajalci prijaviili do 20. julija. Dopolnjena razpredelnica bo objavljena na spletni strani PRC-ja: www.prc.si

EKO BORZA

EKOborza deluje od začetka maja na spletni strani www.prc.si. Na njej poteka **prodaja in povpraševanje po ekoloških pridelkih, izdelkih in pripomočkih za ekološko kmetovanje**. Spletne strani obnavljamo vsak četrtek. Objavljamo stalno in trenutno ponudbo ter povpraševanje. Oglašujejo lahko izključno ekološke kmetije, ki imajo veljaven certifikat.

Oglase sprejemamo vsak četrtek od 8.00 do 12.00 na tel.: **05/38-41-508** ali na gsm: **031-409-012** (Peter Domevšek).

Delovanje EKOborze sta omogočila Združenje ekoloških kmetov se-verne Primorske in Posoški razvojni center.

Po znanje na Posoški razvojni center

Pred poletnimi počitnicami so se zaključili letošnji programi izobraževanja, ki jih izvaja Posoški razvojni center. O dogajanju na tem področju smo se pogovarjali z organizatorkami, koordinatoricami in mentoricami izobraževanj Marino Istenič, Cvetko Kavčič in Patricijo Rejec.

Katere programe izobraževanj in usposabljanj ponuja Posoški razvojni center (PRC)?

Patricija: Gre za široko paleto programov. Zasnovani so v okviru vseživljenjskega učenja, zato jih ponujamo različnim ciljnim skupinam, od najmlajših do najstarejših, in temu prilagajamo tudi vsebine. Ponujamo študijske krožke, ki imajo že dolgo tradicijo, programe za starejše odrasle, klasična izobraževanja, kot so jezikovna in računalniška, programe, ki so tematsko vezani na zdrav način življenja, ekologijo oziroma trajnostni razvoj, kulturno dediščino, programe *Usposabljanja za življenjsko uspešnost* (UŽU), kamor sodijo *Izzivi podežolja* (UŽU - IP), *Most do izobrazbe* (UŽU - MI) ter *Beremo in pišemo skupaj* (UŽU - BIPS). Omeniti moram še program *Projektno učenje mladih* (PUM). V dogovoru z *Zavodom RS za zaposlovanje* (ZRSZ) pa izvajamo delavnice za brezposelne v okviru ukrepov *Aktivne politike zaposlovanja*.

Koliko časa PRC že izvaja te programe?

Patricija: Študijske krožke smo prvič izvajali v šolskem letu 2002/2003. Z ostalimi programi smo začeli leta 2005. Izvajamo jih tako, kot poteka šolsko leto; začnemo konec septembra ali v začetku oktobra in zaključujemo v juniju.

Koliko ur obsegajo programi?

Cvetka: Programi so različno dolgi; UŽU - IP in UŽU - MI sta 120-urna in trajata v povprečju tri mesece, saj se srečujemo dva- do trikrat tedensko. UŽU - BIPS pa je 50-urni in vključuje še 25 ur samostojnega dela. Izpeljemo ga v približno treh mesecih, ker se dobivamo enkrat tedensko. Okvir programa je določen s predpisanimi standardi znanja, posamezne izvedbe pa vedno prilagajamo potrebam in interesom udeležencev; z njimi se dogovarjamo o terminih srečanj, kolikor je možno, jim prilagajamo tudi vsebino.

Patricija: Študijski krožki in programi za starejše odrasle trajajo najmanj 25 ur, PUM pa je zasno-

van tako, da traja celo šolsko leto. Poleg tega izvajamo tudi enodnevne delavnice in predavanja.

Koliko programov letno izvedete?

Cvetka: Okoli 40, in sicer takih, ki trajajo od 25 do 120 ur.

Kdo izvaja programe?

Marina: Za organizacijo in koordinacijo programov skrbimo sami. Programe, ki zahtevajo licencirane strokovnjake, izvajamo zaposleni na PRC-ju z ustreznimi licencami, v programe, ki pokrivajo področja, na katerih PRC nima strokovnjakov, pa povabimo še zunanje sodelavce.

Ali razpisi, na katerih pridobivate finančna sredstva, določajo vsebino izobraževanj ali jih izbirate sami?

Marina: Določeni so okvirni cilji - kaj naj bi posameznik dosegel na osebnostni ravni, kakšno raven znanja oziroma katere spretnosti naj bi osvojil. Teme potem sami izbiramo, z veseljem pa sprej-

MARINA ISTENIČ

CVETKA KAVČIČ

PATRICIJA REJEC

memo tudi predloge ljudi.

Katerim ciljnim skupinam so programi namenjeni?

Cvetka: Zelo različnim – staršem (BIPS je namenjen staršem, ki želijo otrokom iz prve triade pomagati pri učenju), brezposelnim (v program MI jih napoti ZRSZ), tistim, ki bi radi bili aktivni del družbe in si želijo svoja znanja še dopolniti in jih razširiti ...

Patricija: Posebna skupina so starejši odrasli. Ostala izobraževanja so splošna in niso namenjena točno določeni ciljni skupini; prihajajo udeleženci različnih starosti, spolov, statusov, zanimanj, interesov, izobrazbe ... Odvisno od razpisane teme.

Večina programov je za udeležence brezplačnih.

Marina: V tem šolskem letu so bili vsi brezplačni. Izobraževanja večinoma financirata **Evropski socialni sklad** (ESS) in **Ministrstvo za šolstvo in šport** (MŠŠ). Izobraževanje odraslih in študijske krožke financira MŠŠ, svoj del pa prispevajo tudi občine.

Patricija: Prejšnje leto je bilo nekaj aktivnosti financiranih tudi s strani **Ministrstva za okolje in prostor**.

Ljudje ponavadi podvomijo v kakovost, če jim nekaj ponujamo brezplačno. Kako je s programi izobraževanja, ki so brezplačni?

Patricija: V teh letih so spoznali, da so izobraževanja kakovostna in zanimiva. Če ne bi bila, programov, ki trajajo od 25 do 120 ur, ne bi mogli speljati do konca. Ker nimamo na voljo nikakršnih »kaznovanih prijemov«, kot so neopravičene ure (*smeh*), moramo vsebino zastaviti zanimivo. Le tako se udeleženci predavaj in delavnic udeležujejo do konca in naslednje šolsko leto ponovno pridejo. Bi vi zapravljali svoj čas kar tja v en dan? Mnogi nas radi vedno znova prepričujejo, da je čas denar. Vendar čas je življenje in od vsakega posameznika je odvisno, kako ga bo preživel.

Torej se udeleženci izobraževanj vračajo?

Marina: Ja. Povpraševanje je že nekaj časa veliko. V začetku smo se srečevali tudi s težavami, na primer pri programu MI. Brezposelne napoti ZRSZ, sami si tega ne želijo. Ko trije meseci hitro

minejo, pa si želijo nadaljevanja in nekateri se še srečujejo. Ti programi so vsekakor koristni in uporabni.

Cvetka: Tudi starejši odrasli, ki se enkrat vključijo v enega od programov, komaj čakajo, kdaj bo kaj novega, da spet pridejo.

Kje izvajate programe izobraževanj?

Patricija: Pokrivamo občine Bovec, Kobarid, Tolmin in Kanal ob Soči. Večino programov izvajamo v Tolminu in Bovcu, kjer imamo svoje prostore. V Kanalu izvajamo programe v prostorih krajevnih skupnosti. Cvetka in Marina imata tudi dosti terenskega dela, saj se BIPS izvaja po šolah.

Ali kažejo šole dovolj zanimanja za take programe?

Cvetka: Ja. Interes so pokazale tako osnovne šole v naših treh občinah kot tudi kanalska osnovna šola.

Kje najdejo ljudje informacije o programih?

Cvetka: Kot sem že omenila, brezposelne napoti k nam ZRSZ, starše mlajših osnovnošolcev pa pridobivamo s sodelovanjem šol in šolskih svetovnih delav.

Patricija: Informacije o ostalih programih dobivajo prek informatorja **Za UK in UM**, ki izhaja v začetku vsakega meseca. V njem so najavljeni programi, ki se bodo odvijali v tistem mesecu. Pošiljamo ga naročnikom prek klasične in elektronske pošte. Informacije objavljamo tudi na oglasni deski **EPIcentra**, na oglasnih deskah na PRC-ju in naših spletnih straneh. Skupine na posameznem programu so majhne, med 12 in 16 udeležencev, in so zelo hitro polne. Za jezikovne in računalniške tečaje je na sploh veliko zanimanje, tudi s kakšno drugo temo včasih zadeneš v polno in se čudiš, od kod tako zanimanje (*smeh*).

Programe lahko razdelimo v dva dela; na eni strani so taki, ki so namenjeni osebnostni rasti udeležencev samih, na drugi strani pa taki, kjer znanje pridobivaš za to, da ga posreduješ naprej, kot so na primer študijski krožki.

Patricija: Res je. Eni programi so bolj klasični; prideš, poslušaj in tako pridobiš novo znanje zase

in ga širiš v krogu svoji bližnjih. Na drugi strani pa so programi, predvsem študijski krožki in IP, kjer prihajaš do novega znanja v učilnici, ga nato preveriš na terenu, vso stvar v skupini predebatiraš in prideš do ideje, kako vsebino predstaviti širši javnosti. Tako skupina poskrbi še za družabno dogajanje v lokalnem okolju. S tako predstavitvijo širši javnosti smo nedavno zaključili tudi IP (*Op. p.: Več lahko preberete v utrinku na str. 16*).

Cvetka: Tako zaključujemo tudi programe BIPS, vendar ne vabimo širše javnosti; naše delo z razstavo predstavimo šoli. Pri IP gre še za to, da lahko posameznik trži tisto, kar se je naučil. Daš mu spretnosti, znanje, motivacijo, potem pa on lahko to izkoristi kot vir dodatnega zaslužka.

Kaj je sploh privedlo do odločitve, da bo PRC ponujal vse te izobraževalne programe?

Patricija: PRC se trudi, da bi bil uspešen na čim več razpisih, da pridobimo čim več sredstev v Posočju. Lokalnim prebivalcem tako lahko ponudimo več brezplačnih programov, v katere se lažje vključujejo, kjer so lahko aktivni, ustvarjalni ... PRC s tem doda majhen košček v sestavljanjo kakovostnejšega življenja v Posočju.

Marina: Od posameznika pa je odvisno, kaj bo naredil – ali se bo odločil in vključil v program ali ne.

Kakšni so vaši načrti za naprej?

Marina: Pripravljamo se na nov razpis Ministrstva za šolstvo in šport za programe, ki so sofinancirani tudi iz sredstev ESS. Objavljen naj bi bil še pred avgustom.

Patricija: Klasična izobraževanja, to so študijski krožki in programi za izobraževanje starejših odraslih, bomo tako kot vedno začeli izvajati s 1. oktobrom. Prav tako imamo na razpisih že prijavljene druge vsebine, vendar še čakamo na rezultate. Verjemite, bo še zelo pestro, predvsem z vidika trajnosti (*smeh*). In ker programe radi zasnujemo tako, da izhajajo iz potreb lokalnega prebivalstva, da so jim čim bolj pisani na kožo, vabimo širšo javnost, krajevnih skupnosti, društva in druge, da se oglasijo z idejami, predlogi ...

Pogovor pripravila: **Mateja Kutin**

Foto: **Mateja Kutin**

Utrinki

NA ZAHTEVNEM TRGU SO ŽE 50 LET

Tolmin – Tolminsko podjetje ITW Metalflex letos beleži jubilejnih 50 let svojega obstoja in 15. junija je bilo v prireditvenem šotoru pred poslovno stavbo še posebej pestro. Najprej so Metalflex obiskali povabljeni gospodarstveniki s takratnim ministrom za gospodarstvo dr. **Matejem Lahovnikom** na čelu, v drugem delu osrednje slovesnosti pa so se srečali sedanji in nekdajni zaposleni, dobavitelji, kupci, predstavniki skupine ITW Global Appliance Group, v katero sodi tudi ITW Metal-

OB 50. OBLETNICI DELOVANJA so Metalflex obiskali povabljeni gospodarstveniki s takratnim ministrom za gospodarstvo dr. **Matejem Lahovnikom**, ki ga je spremljal tolminski župan **Uroš Brežan**. Foto: **Mariša Bizjak**

flex, in drugi predstavniki lokalne skupnosti. Goste so v vodenem ogledu seznanili s podjetjem in njegovo proizvodnjo, pripravili pa so tudi priložnostno razstavo starih fotografij.

Prvi zametki Metalflexa sicer segajo že v leto 1959, ko je skupina delavcev na Mostu na Soči začela izdelovati kovinske pasove za ročne ure, z registracijo podjetja pa so začeli leto kasneje. V naslednjih letih se je proizvodni program hitro širil, zato se je večalo tudi število zaposlenih in družba se je preselila v Tolmin, kjer so po začetkih v obratu sredi mesta

Rezultati podjetniškega razpisa

Konec februarja so bili v Uradnem listu RS objavljeni trije razpisi razvojnega programa Soča 2010, ki Posočju v letošnjem letu prinaša nekaj več kot 1,2 milijona evrov. Rezultati tako imenovanega podjetniškega razpisa so že znani – uspešnih je bilo 26 vlog. V teh dneh bodo objavljeni tudi rezultati razpisa za izobraževanje in usposabljanje.

Javni razpis za spodbujanje začetnih investicij in ustvarjanja novih delovnih mest, razvoja mikro, malih in srednje velikih podjetij ter razvoja turističnih kapacitet na območju občin Bovec, Kobarid in Tolmin v letu 2010 je bil razdeljen v tri sklope: sklop A – državna pomoč za mala in srednje velika podjetja, sklop B – državna pomoč za mikro podjetja in sklop C – državna pomoč za fizične in pravne osebe v dejavnosti turizma. Na naslov *Službe Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko* (SVLR) je prispelo 37 vlog, od tega tri na sklop A, 17 na sklop B in 17 na sklop C. Pravočasno je bilo vloženih 36 vlog. Kar 23 vlagateljev je bilo pozvanih k dopolnitvi vloge.

Strokovna komisija je po izteku roka za dopolnitev vse formalno ustrezne vloge ocenila v skladu z merili, objavljenimi v razpisu in razpisni dokumentaciji. Na osnovi točkovanja posameznih vlog in razporeditve sredstev bo SVLR sofinancirala tri projekte sklopa A, 12 projektov sklopa B ter 11 projektov sklopa C. Vsi bodo sofinancirani z maksimalno stopnjo sofinanciranja. Iz občine Bo-

Uradni rezultati razpisov za spodbujanje začetnih investicij bodo objavljeni na spletnih straneh *Službe Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko* (www.svlr.gov.si) in *Posoškega razvojnega centra* (www.prc.si).

VLOGE PO OBČINAH

	Število vlog	Vloge (v %)	Zaprošena sredstva (v EUR)	Zaprošena sredstva (v odstotkih)
občina Bovec	3	11,5	72.963,22	11,8
občina Kobarid	9	34,6	214.140,05	34,5
občina Tolmin	4	53,9	333.252,97	53,7
Skupaj	6	100	620.356,24	100

vec so bile uspešne tri vloge, iz občine Kobarid devet, iz občine Tolmin pa 14. Investicije bodo prinesle 45 novih zaposlitev, od tega v občini Bovec dve, v občini Kobarid 11 in v občini Tolmin 32. Celotno Zgornje Posočje bo pridobilo 60 novih postelj, prekatégoriziralo pa se jih bo 71.

Sredstva, prenesena na usposabljanje in razvoj kadrov

Na Ukrepu II je ostalo neizkoriščenih slabih 39.000 evrov. Z rebalansom, ki ga je 8. julija sprejela *Vlada*

RS, smo neizkoriščena sredstva prenesli na Ukrep III, in sicer na razpisa v okviru spodbujanja zaposlovanja ter spodbujanja izobraževanja in usposabljanja.

Rok za prijavo na *Javni razpis za spodbujanje izobraževanja in usposabljanja zaposlenih v podjetjih na območju občin Bovec, Kobarid in Tolmin v letu 2010* je potekel že sredi maja. Uradne rezultate razpisa, na katerega se je prijavilo 20 podjetij, pričakujemo v roku 60 dni od odpiranja, ki se je iztekel v teh dneh. Rezultati bodo objavljeni na spletnih

strane Posoškega razvojnega centra in SVLR, v *EPIcentru* pa jih bomo podrobneje predstavili v naslednji številki.

Podjetja pa se še vedno lahko prijavijo na *Javni razpis za spodbujanje zaposlovanja in samozaposlovanja kadrov z najmanj srednješolsko izobrazbo na območju občin Bovec, Kobarid in Tolmin v letu 2010*, katerega predmet je sofinanciranje upravičenih stroškov dela podjetjem in samostojnim podjetnikom za novozaposlene osebe z najmanj srednješolsko izobrazbo oziroma sofinanciranje prispevkov za socialno varnost za zasebnike. Letos je na voljo okvirno 14.000 evrov nepovratnih sredstev za nove zaposlitve. Celotnemu instrumentu spodbujanja zaposlovanja je namenjenih 270.000 evrov, saj se nadaljuje sofinanciranje tistih, ki so bili na razpisu uspešni v prejšnjih dveh letih. Rok za oddajo vlog je 16. avgust, razpis in razpisno dokumentacijo pa najdete na spletnih straneh *Posoškega razvojnega centra* in SVLR.

Mateja Kutin

Utrinki

do leta 1979 zgradili današnje stavbo s proizvodnjo in upravo na Poljubinskem polju. Kot je povedal **Tomislav Murovec** z ITW Metalflexa, se je dejavnost do konca osemdesetih let širila, zato je nastalo še šest manjših obratov v krajih na Tolminskem in Kobariškem. Po slovenski osamosvojitvi je družba tako zaradi izgube jugoslovanskega trga kot zaradi naraščajočih dolgov za predhodne investicije zašla v finančne težave. Te je uspešno rešila že v naslednjih letih, februarja leta 1999 pa je 100-odstotni lastnik družbe postala večnacionalna korporacija ITW Hol-

dings iz ameriške zvezne države Illinois, ki zaposluje več kot 60.000 ljudi in ima na letni ravni skoraj 14 milijard dolarjev prometa.

Danes ITW Metalflex kot razvojni dobavitelj izdeluje komponente za belo tehniko – prevladujejo zapore vrat, senzorji tlaka in tlačna stikala – in ima pri nekaterih izdelkih največji tržni delež v Evropi, kot poudarja direktor družbe **Luca De Maria**, pa vse bolj prodira tudi na kitajski trg. Tako v večjih aparatih bele tehnike, kot so pralni in pomivalni stroji, pri evropskih proizvajalcih skoraj ne najdemo izdelka brez Metalflexove

komponente, v nekaterih pa jih je celo več. De Maria med glavnimi kupci izpostavlja Electrolux, Indesit, Whirlpool, Samsung, Arcelik, Vestel, ACC, LG, Gorenje in Bosch-Siemens. Lani je imel ITW Metalflex 51,6 milijona evrov prihodkov, da so lahko na dosežke slovenskega podjetja s tujim lastnikom ponosni, pa je vodstvo spomnil tudi minister Lahovnik. Izpostavil je še, da je dokončanje razvojno investicijskega projekta v ITW Metalflexu deloma finančno podprla tudi vlada, ki ji »veliko pomeni, da takšno podjetje ostane v lokalni skupnosti in se us-

pešno razvija«.

Podjetje se z današnjimi 408 zaposlenimi približuje številkam iz osemdesetih let, medtem ko je skoraj 900 zaposlenih, kolikor jih je imela družba leta 1991, zaradi tehnološkega napredka praktično nedosegljivo število. Poleg tovarne v Tolminu ima ITW Metalflex še obrat na Pečinah, ki daje zaposlitev 43 ljudem. Gospodarsko krizo so po Murovčevih besedah dobro prestali, dobro pa jim kaže tudi za letošnje, saj se proizvodnja povečuje in se že bližajo naročenim količinam od prej.

Špela Kranjc

V prvem roku znane potrebe po 67 štipendistih

Posoški razvojni center (PRC) je zaključil z zbiranjem potreb delodajalcev po štipendistih za novo šolsko/študijsko leto. Predvidoma v prvi polovici septembra bo PRC objavil tudi javni razpis za podelitev novih štipendij za dijake in študente.

Na Javni poziv delodajalcem za vključitev v Regijsko štipendijsko shemo (RŠS) Goriške statistične regije za šolsko/študijsko leto 2010/2011 se je do izteka prvega roka, ki je bil 20. maja, z oddajo vlog odzvalo 14 delodajalcev. Ti so pripravljene štipendijo podeliti 67 novim štipendistom. Od tega je 44 štipendij (slabi dve tretjini) namenjenih dijakom, študentom na dodiplomskem študiju so dodelili 22 štipendij, medtem ko je za podiplomski študij na voljo samo ena štipendija. Tudi letos, tako kot že v preteklih letih, delodajalci največ povprašujejo po kadrih s področja strojništva in elektrotehni-

V prihodnji, septembrski številki *EPIcentra* bomo predvidoma objavili celoten seznam razpisanih štipendij, dopolnjen s podatki tistih delodajalcev, ki so svoje potrebe po štipendistih oddali v drugem oziroma zadnjem roku. Teh podatkov do zaključka redakcije namreč še nismo imeli.

Poleg tega opozarjamo vse dijake in študente, da naj bodo pozorni na objavo Javnega razpisa štipendij, ki bo predvidoma v prvi polovici septembra objavljen na spletni strani PRC: www.prc.si.

ke. Precej potreb pa je tudi po kadrih s področja gostinstva in turizma.

Za srednješolce, ki jih zanima gostinstvo ali turizem, je za sedaj na voljo 11 štipendij, za študente pa tri. Za šolanje na gimnazijah je namenjenih šest štipendij, za ekonomijo so ponujene štiri – dve za ekonomskega

tehnika in dve za dodiplomski študij – ter dve štipendiji za študij računalništva oziroma informatike. Po ena štipendija je na razpolago tudi za inženirja multimedijskih komunikacij in za inženirja kemije. Zaenkrat delodajalci še niso izkazali zanimanja za kadre s področja prava, matema-

tike, fizike ...

Več o RŠS si lahko preberete na spletni strani: www.prc.si/programi-projekti/regijska-stipendijska-shema, kjer naše štipendiste redno obveščamo o nakazilih štipendij in ostalih aktualnostih glede štipendiranja v okviru RŠS. Za dodatne informacije lahko pokličete Marjetko Čopi (telefon: 05/38-41-500, e-pošta: marjetka.copi@prc.si).

Marjetka Čopi, Posoški razvojni center
Operacija RŠS je sofinancirana iz sredstev Evropskega socialnega sklada in se izvaja v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007–2013, razvojne prioritete »Spodbujanje podjetništva«; prednostne usmeritve »Štipendijske sheme«.

Utrinki

SLOVENIJA JE ZA TUJE VLAGATELJE PREDRAGA

Tolmin, Most na Soči – Letošnje srečanje gospodarstvenikov Primorske je zaznamovala 50. obletnica delovanja tolminskega podjetja ITW Metalflex. »Tako tuje kot domače vlagatelje demotivira za razvoj prepletena zakonodaja, prepočasno reagiranje, pa tudi predragi smo,« je poudaril **Samo Hribar Milič**, generalni direktor Gospodarske zbornice Slovenije (GZS).

To pa ni odvrnilo tujih vlagateljev od podjetja ITW Metalflex, ki izdeluje komponente za belo tehniko in je od leta 1999 v lasti korporacije ITW Holdings iz ameriške zvezne države Illinois. Kot poudarja Hribar Milič, je naša država potratna, zato bi morali začeti z varčevanjem v javnem sektorju in te prihranke usmeriti v javne investicije, ki bi dale naročila domačemu gospodarstvu. Rešitev bi bila po njegovem mnenju prepoznavna znamka Made in Slovenia na izbranih ciljnih trgih: »Naši proizvodi so podcenjeni, ker prihajamo iz neznane dežele. Imamo kakovost, nimamo pa še dovolj prepoznavnega imena«.

Letošnje srečanje gospodarstveni-

NA SREČANJU GOSPODARSTVENIKOV PRIMORSKE je GZS Območne zbornice za severno Primorsko zlato priznanje podelila Hidriinem inštitutu za avtomobilsko industrijo, podjetju Gonzaga d. o. o. iz Nove Gorice in Hidria Klimi iz Godoviča, poleg tega pa so podelili še tri bronasta in pet srebrnih priznanj.

kov Primorske se je sicer začelo z gospodarsko konferenco v Hidriinem inštitutu za avtomobilsko industrijo.

Iztok Seljak, predsednik poslovnega odbora podjetja Hidria d. d., ki je lani v razvoj vložilo 65 milijonov evrov, pravi, da je prihodnost v energetsko samozadostnem prezračevanju v stavbah in zeleni mobilnosti. Prav z inovacijo na tem področju – z elektromotorskim pogonom za tako imenovane range extender, generatorsko enoto za povečevanje dosega

električnih vozil – so si dr. **Primož Bajec**, mag. **Peter Uršič** in dr. **Bogomir Zidarič** v omenjenem inštitutu prislužili zlato priznanje. Komisija GZS Območne zbornice za severno Primorsko je zlato priznanje podelila tudi podjetju Gonzaga d. o. o. iz Nove Gorice in Hidria Klimi iz Godoviča, poleg tega pa so podelili še tri bronasta in pet srebrnih priznanj.

Podjetju ITW Metalflex in nagrajenim inovatorjem je čestital tudi zdaj že nekdanji minister za gospodarstvo

Matej Lahovnik, ki je povedal, da Vlada RS pripravlja novelo zakona o skladnem regionalnem razvoju. »Obstaja možnost, da bodo določena, predvsem demografsko ogrožena območja, po vzoru Prekmurja deležna davčnih olajšav, vendar Posočju ne morem ničesar obljubiti, ker bosta o tem odločala Vlada RS in Ministrstvo za lokalno samoupravo in regionalno politiko,« še zaključuje Lahovnik.

Besedilo in foto: **Mariša Bizjak**

»Regijska štipendijska shema (RŠS) za Goriško statistično regijo za šolsko/študijsko leto 2010/2011«

SEZNAM PRIJAVLJENIH ŠTIPENDIJ

Zap. št.	Naziv delodajalca (soštipenditorja) Podjetje	Izobraževalni program	Raven izobrazbe	Število štipendij	Število štipendij podjetja SKUPAJ
1.	EKAMANT d. o. o. Orehovlje 2, 5291 Miren	ekonomski tehnik	5	1	1
2.	HEDVIKA MLEKUŽ s. p. Kal - Koritnica 36A, 5230 Bovec	gostinstvo in turizem	6/2	1	1
3.	AGM Nova Gorica d. o. o. Sočebanova ulica 5, 5000 Nova Gorica	magistrski študij ekonomije (2. bolonjska stopnja)	7	1	1
4.	BTF d. o. o. Ulica 9. septembra 150, Vrtojba 5290 Šempeter pri Gorici	strojni inženir	6/1 ali 6/2 ali 7	1	1
5.	NEBESA d. o. o. Vojkova 10, 5280 Idrija	gastronom hotelir (kuhar)	4	2	7
		gastronom hotelir (natakar)	4	2	
		gastronomsko-turistični tehnik (gostinski tehnik)	5	2	
		organizator dela v gostinstvu	6/1	1	
6.	ARCTUR d. o. o. Industrijska cesta 5, 5000 Nova Gorica	računalniški tehnik	5	1	3
		inženir informatike	6/1	1	
		inženir multimedijskih komunikacij	6/2	1	
7.	ELEKTRO PRIMORSKA, d. d. Erjavčeva ulica 22, 5000 Nova Gorica	elektrikar energetik	4	2	2
8.	KOREN LIDIJA s. p., KAMP KOREN Drežniške Ravne 33, 5222 Kobarid	gastronomsko-turistični tehnik	5	1	1
9.	KOLEKTOR GROUP d. o. o. Vojkova 10, 5280 Idrija	gimnazijski maturant	5	5	16
		elektrotehnik energetik	5	1	
		strojništvo	6/2 ali 7	3	
		elektrotehnika	6/2 ali 7	3	
		kemija	6/2 ali 7	1	
		računalništvo	6/2 ali 7	1	
		ekonomija	6/2 ali 7	2	
10.	KOLEKTOR KFH d. o. o. Vojkova 10, 5280 Idrija	mehatronik operater	4	2	3
		elektrotehnika	6/2 ali 7	1	
11.	B CENTER d. o. o. Goriška cesta 75, 5270 Ajdovščina	gimnazijski maturant (tehnična gimnazija)	5	1	1
12.	KOLEKTOR SIKOM d. o. o. Vojkova 10, 5280 Idrija	mehatronik operater	4	7	23
		strojni tehnik	5	8	
		elektrotehnik	5	3	
		strojništvo	6/1	1	
		strojništvo	6/2 ali 7	4	
13.	IGOR RUSJAN s. p. Miren 130, 5291 Miren	elektrikar energetik	4	1	2
		ekonomski tehnik (ekonomska gimnazija)	5	1	
14.	RESTAVRACIJA KOTLAR, PE Kobarid Trg svobode 11, 5222 Kobarid	gastronom hotelir (kuhar)	4	2	5
		gastronom hotelir (natakar)	4	2	
		organizator poslovanja v gostinstvu in turizmu (hotel. manager)	6/2	1	
SKUPAJ:				67	67

srednja šola	44	67
dodiplomski študij	22	
podiplomski študij	1	

Opomba: Seznam štipendij vključuje potrebe delodajalcev, ki so oddali vloge na Javni poziv delodajalcem za vstop v RŠS do izteka 1. roka, to je do 20. maja 2010. Celotno število prijavljenih štipendij bo znano v začetku avgusta, ko bomo lahko na seznam uvrstili še vse tiste, ki so svoje potrebe po štipendistih prijavili do izteka zadnjega roka, to je do 20. julija. Dopolnjena preglednica bo objavljena na spletni strani Posoškega razvojnega centra www.prc.si.

Občina Bovec

Z ŽUPANOM DANIJELOM KRIVCEM smo se ozrli na prehojeno pot in pogledali, kakšne načrte na Bovškem kujejo za naprej. **Foto: Mateja Kutin**

Pestro leto za bovško občino

V začetku julija je svoj praznik obeležila **Občina Bovec**. Dogajanje je bilo pestro tako na kulturnem kot na športnem področju, mi pa smo se z županom **Danijelom Krivcem** ozrli na prehojeno pot in pogledali, kakšne načrte kujejo za prihodnje obdobje.

Kaj je najbolj zaznamovalo preteklo leto?

Dogodkov je bilo ogromno. Naj najprej omenim dokončanje kulturnega doma. Projekt je bil vreden okoli milijon evrov. Na odprtju, kjer je bil prisoten tudi predsednik državnega zbora dr. **Pavel Gantar**, so nastopila vsa kulturna društva z Bovškega. Pomembna investicija preteklega leta je bila asfaltacija ceste v vas Na Skali, kjer sicer živi malo ljudi, a vsak človek šteje. Nadaljevali smo z ureditvijo trga v Bovcu; glavna faza se sedaj zaključuje. Omeniti moram tudi odprtje viadukta pod Predelom, ki je glede dostopnosti velika pridobitev za Bovško. Prav glede dostopnosti so za nas pomembni tudi Kobariški klanci, kjer smo se vseskozi zavzemali za ureditev ceste. Po 35 letih smo dobili povezavo Kanina s smučiščem Sella Nevea, kjer je Občina Bovec solastnik, aktivni vlagatelj in partner. Po preselitvi občinske uprave

v obnovljeno stavbo smo uredili vrtec, in sicer dve dodatni igralnici in dvigalo za dostavo hrane v zgornje nadstropje.

Kateri so najpomembnejši letošnji projekti?

V načrtu za letošnje leto ni novih velikih projektov. Delamo predvsem na tistih, ki jih je treba zaključiti do izteka mandata. Gre za že omenjeno dokončanje ureditve trga, muzej v Stergulčevi hiši, dokončanje mladinskega hotela in manjše stvari, kot so preplastitev ceste do izvira Soče, povezava kanalizacije s Srpenice na čistilno napravo na Žagi ipd. Pripravljamo se na razpis za gradnjo brvi čez Sočo na meji z občino Kobarid. Želimo si namreč povezave, ki bo dobrodošla za kolesarje, ribiče, pohodnike in druge turiste. Investicija naj bi bila zaključena še v letošnjem letu. Ostali projekti so v pripravi. Izdelana je idejna zasnova za športno dvorano, za katero naj bi do konca leta pridobili gradbeno dovoljenje. Prizadevamo si tudi, da bi do konca leta izdelali kakovostno idejno zasnovo in pridobili projektno dokumentacijo za dom upokojencev. Pomemben projekt pa je tudi vodovod, kanalizacija in čistilna naprava Čezsočo, za katerega upamo, da bomo do jeseni pridobili gradbeno dovoljenje. Omeniti moram še projekt daljinskega ogrevanja Bovca na biomaso, za katerega sta velik interes pokazala tudi **Ministrstvo za okolje in prostor** ter **Ministrstvo za gospodarstvo**. S tem projektom bomo rešili energetsko oskrbo javnih objektov in večjih hotelskih kompleksov.

Kako daleč je projekt letališča?

V teku je prijava na razpis, ki je vezan na *Operativni program Jadranskega pobuda*, kjer kandidiramo za ureditev letališča. Projekt je vreden okoli pet milijonov evrov. Sodeluje tudi **Posoški razvojni center**, v projekt pa je vključenih kar nekaj držav: Hrvaška, Črna gora, Bosna in Hercegovina ter Srbija. Z uspešno prijavo bomo uredili letališče, da bo izpolnjevalo kriterije, ki jih direktiva o letalskem prometu zahteva od manj-

ODPRTJE MUZEJSKE ZBIRKE ZGODBE STERGULČEVE HIŠE – Ob letošnjem občinskem prazniku je najstarejša Bovčanka **Darinka Kravanja** odprla novo muzejsko zbirko *Zgodbe Stergulčeve hiše*, katere avtorica je mag. **Damjana Fortunat Černilogar**, direktorica Tolminskega muzeja. Na odprtju smo v *Zgodbah hiše* prisluhnili besedi o velikem mostograditelju **Mihaelu Štruklju** izpod peresa **Gorazda Humarja**, razmišljanju *Življenje in umetnost literarnega zgodovinarja in teoretika, esejista, utemeljitelja slovenske primerjalne književnosti* **Antona Ocvirka**, delčkom zapisov *Od zlatoroga do kozje vojske* dr. **Iva Juvančiča** - **Ivanca Lavrina** ter odlomkom iz dnevnika največje slovenske filmske igralko **Ide Kravanja** - **Ite Rine**. **Foto: Mateja Kutin**

Utrinki

V GOZDU SMO SAMO GOSTJE

Tolmin – Teden gozdov tradicionalno vsako leto poteka zadnji teden v maju in Zavod za gozdove Slovenije (ZGS) ob tej priložnosti javnosti približa eno od aktualnih tem s svojega področja dela. Letošnja je bila Prost vstop v gozdove s sloganom *Človek v gozdu gost*. Gozdarji tolminske območne enote (OE) ZGS, ki je največja v Sloveniji, saj obsega območje od Trente do Nanosa, so v Tednu gozdov izvedli številne poučne izlete v gozd, na katerih so predvsem pri šolajoči se mladini poudarjali letošnjo temo. Obenem so pripravili tudi letno novinarsko konferenco, kjer so se seznanili z aktualno problematiko.

Predstavnik za odnose z javnostmi **Dani Oblak** je opozoril, da v gozdu

poleg odgovornega ravnanja naletimo tudi na »moteče dejavnosti, kot so vožnja s kolesi po brezpotjih, neprilagojena vožnja z motornimi sanmi, štirikolesniki in motorji po območjih gozdov, ki za to niso primerna, divji lov, pretirano nabiranje gob, trganje zelišč in plodov, odlaganje smeti ipd.« **Edo Kozorog** iz odseka za gozdnogospodarsko načrtovanje je predstavil obnovo gozdnogospodarskih načrtov, ki jih izdelujejo vsakihi deset let. Območje OE Tolmin je namreč razdeljeno na 20 enot, vsako leto pa gresta v obnovo dve – letos Črni vrh in Ajdovščina, prihodnje leto pa bosta na vrsti Tolmin in Most na Soči. Kot je še povedal, je v obnovi Strateški načrt Severnoprimske regije, saj zakonodaja predvideva skupen gozdno-

ših letališč. Vzporedno sedaj urejamo prostorske načrte letališča. Če bomo namreč uspešni v drugem krogu prijave, bo treba oddati dokončno prijavo, ki bo morala vsebovati gradbeno dovoljenje ali drug upravni dokument. Idejne zasnove so že pripravljene, tako da je možno hitro vložiti vlogo za pridobitev gradbenega dovoljenja za posamezen objekt.

Z dokončanjem kulturnega doma in ureditvijo Stergulčeve hiše ste pridobili kar nekaj prostorov, ki so primerni za kulturne dogodke, seminarje ... Kako to izkoriščate?

Dvorana kulturnega doma ima z uporabo balkona 450 sedežev. Nov oder omogoča postavitev tudi večjih dramskih ali plesnih predstav, kar je za Bovec velika pridobitev. Odkar je končan, ga pogosto uporabljamo. Ali se bo investicija v celoti izplačala, pa je težko ocenjevati. Odvisno je tudi od tega, kako se bo razvijal turizem. S kakovostnimi predstavami pa bomo privabljali obiskovalce tudi iz kobariske in tolminske občine.

Bovški trg ima povsem novo podobo. Kako ste z njo zadovoljni?

Bovški trg je sedaj trg. Poleti je zaživel; na njem se dogajajo razne prireditve, ob njem so postavljeni lokali. Parkirišča so na voljo pred kulturnim domom. Dolgoročna rešitev parkirišč je izgradnja parkirne hiše, ki naj bi bila ob športni dvorani, za katero je že izdelana idejna zasnova.

Ob občinskem prazniku ste v Stergulčevi hiši odprli muzejsko zbir-

ko.

Ja, to smo obljubili ob lanskem prazniku, ko smo uradno odprli Stergulčevo hišo; urejene so bile dvorane in turistično informativni center. Obljubili smo, da bomo do naslednjega praznika uredili tudi muzejsko

TEK PO BOVŠKIH ULICAH – Športna in promocijska prireditev, ki je uspela privabiti v Bovec znana imena iz Slovenije in tujine. Kot prvi so nastopili najmlajši. Foto: Mateja Kutin

zbirko. Posvečena je pomembnim ljudem in dogodkom na Bovškem.

Pomembna promocija za Bovec je tudi prvi tek po bovških ulicah, ki so se ga udeležili najboljši slovenski in tuji tekači. Kako je prišlo do odločitve za tak dogodek?

Do ideje smo prišli v pobrateni Občini Prijedor, ki organizira poulični tek. Na njem sodelujemo že nekaj let tudi mi z našo tekaško ekipo. Dogodek je pri njih uspešen, gledalcev je veliko. Tek je pri nas organiziralo Tekaško društvo Bovec. Uspeli smo

privabiti kar nekaj dobrih tekačev iz Slovenije, z Madžarske, iz Bosne in Hercegovine, Srbije in Kenije. Cilj je bil, da to postane športna in promocijska prireditev. Odvijala se je po ulicah Bovca v večernem času, ko se je ozračje že nekoliko ohladilo. Žal

nam jo je proti koncu nekoliko zagoledel dež.

Kako se odraža gospodarska kriza na Bovškem in kako kaže za naprej?

Naša podjetja imajo še vedno dober položaj. S težavami se soočata le Občutila ČIB Bovec in Lesna Bovec. V Lesni se bodo, glede na zadnje informacije, preusmerili v drugo proizvodnjo in večino zaposlenih ponovno vključili v proizvodni proces, ČIB pa ima kot podjetje v tekstilni panogi večne težave. Naročil bi sicer s pov-

praševanjem po manjših serijah imeli dovolj, a lastnik ne zagotavlja plač, pa tudi ne redno materiala ... Ker se ne oglašja, niti ne vemo, ali sploh imamo kakšno možnost pomagati. Delavke so bile prisiljene ponuditi izredne odpovedi, kljub vsemu pa upam, da bo ČIB le ostal. Ne gre za veliko število delovnih mest, so pa za nas pomembna.

Kar se tiče turizma, lahko rečem, da je bila zimska sezona dobra, ne pa še vrhunska. Ker nismo vedeli, ali bo povezava smučišč zaključena, tudi promocija ni bila pravočasna. Sedaj iščemo partnerja, ki bi upravljal celotno smučišče. Mislim, da so bili hoteli in drugi turistični ponudniki s to zimo veliko bolj zadovoljni kot s prejšnjo. Po Sloveniji so namreč beležili 25-odstotni upad gostov, mi pa porast, ki je posledica povezave. Z gospodarskim stanjem tako ne smemo biti nezadovoljni, zagotovo pa bi bilo lahko tudi bolje.

Kaj bi zaželeli občankam in občanom ob njihovem prazniku?

Najprej bi jim iz srca čestital. Zaželel pa bi jim predvsem zdravja in čim manj krize.

Pogovor pripravila: **Mateja Kutin**

Imajo novega častnega občana

Občina Bovec je na slavnostni seji občinskega sveta, ki so jo 3. julija pripravili v Stergulčevi hiši, razglasila šest letošnjih občinskih nagradencev. Naziv častnega občana občine Bovec je prejel **Mitja Lavrič**, plaketo **Stanka Komac**, tri priznanja so šla v

Utrinki

gospodarski in lovskogospodarski načrt, težave pa povzroča veljaven pravilnik, ki je v obnovi. Prav tako se s težavami srečujejo pri usklajevanju t. i. GERK-ov (grafičnih enot rabe kmetijskih gospodarstev), kjer pri prekrivanju gozdnih in kmetijskih površin prihaja do neupravičenih izplačil subvencij. Po Kozorogovih pojasnilih se v zadnjih petih letih kaže povečan interes za povratno kmetijsko rabo, zato lastniki krčijo gozdove. Pri tem morajo od ZGS dobiti krčitveno dovoljenje in na OE Tolmin so jih letos izdali 73.

Zoran Zavrtanik iz odseka gojenja gozdov je povedal, da sta v aprilski okoljski akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu sodelovali dve tretjini zaposlenih, evidentirali pa so 218 divjih odlagališč v gozdnem prostoru

(na območju Slovenije jih je bilo 3.884). Gozdovi na območju tolminske OE so po njegovih zagotovilih relativno zdravi. Lubadar, največji škodljivec smreke, se v zadnjih petih letih vztrajno zmanjšuje, v zadnjih dveh letih ga celo skoraj ni več, zato pa nevarnost predstavljajo škodljivci iz drugih delov sveta, za kar so vzrok podnebne spremembe. Kostanjeva šiškarica je majhna osica, ki je k nam prišla z uvoženimi sadikami iz Piemonta v Italiji, sicer pa izvira iz Kitajske. Slovenskih gozdov sicer ne bo uničila, lahko pa naredi veliko škodo, saj se mlajša drevesa posušijo. Širi se 15–30 km letno in ker gre za karantenskega škodljivca, EU gozdarjem nalaga, da opazujejo intenziteto njenega širjenja. Drugi škodljivci, ki ga v Sloveniji zaenkrat še niso

opazili, a se širi z napadenim lesom, je borova ogorčica. S prostim očesom komaj vidne majhne gliste grejo na vse iglavce, napadejo pa samo bor, in v dveh mesecih se lahko posušijo celi sestoji. EU v tem primeru narekuje stroge ukrepe. Če se najde samo eno okuženo drevo, morajo gozdarji posekati vse iglavce v polmeru 3 kilometre, kar lahko pomeni četrtino letnega poseka v Sloveniji.

Vladimir Košič iz odseka za gozdno tehniko je predstavil izvajanje programa razvoja podeželja do leta 2013. Povedal je, da se je odzvalo na javne razpise v treh letih približno sto vlagateljev, še trije razpisi pa ostajajo. Omenil je projekt izgradnje gozdne ceste na Porezen, ki je padel zaradi različnih interesov množice lastnikov, na drugi strani pa so

uspeli v Trtniku, Stržiščah in na Ponikvah. Vodja odseka za gozdne živali in lovstvo **Iztok Koren** je opozoril na tri napade medvedov na Tolminskem. »Nismo še imeli primera, da bi medvedje v tako kratkem času naredili toliko škode,« je dodal. Med vrstami, ki naredijo največ škode, navaja še krokarja, risa, divjega prašiča, kuno, srnjad in jelenjad. Lani so zabeležili za 4.500 evrov škodo, kar je precej manj kot leto poprej. Škoda po divjem prašiču je zaradi večjega odstrela ter dobre letine bukve in hrasta, ki je divjega prašiča zadržala v gozdu, sicer močno vpadla, zato pa je v porastu jelenjad. Vodja OE Tolmin ZGS **Marko Janež** je seznanil s spremembami zakona o skladu kmetijskih zemljišč, ki so tolminske gozdarje precej udarile, ►

roke **Tatjani Komac**, dr. **Juriju Kunavru** in **Mihaelu Košmrlu**, denarno nagrado pa si je prislužil **Komorni pevski zbor Iskra Bovec**.

Mitja Lavrič si je najvišje občinsko priznanje prislužil, ker je že kot nekdanji dolgoletni direktor ljubljanske **Pivovarne Union** in velik ljubitelj Bovškega pomembno prispeval k boljšemu življenju na tem območju, sploh ob obeh potresih in zemeljskem plazu v Logu pod Mangartom. Tako so predlagatelji v svojih utemeljitvah med drugim zapisali, da je Lavrič »pokazal veliko naklonjenost pri reševanju potreb za nabavo medicinske opreme«, bil »zelo naklonjen **Triglavskemu narodnemu parku (TNP)** v letih izgradnje **Informacijskega središča TNP v Trenti**«, po njegovi zaslugi je bil Union dolga leta generalni pokrovitelj **Kmečkih iger**, s čimer je pomagal pri razvoju in obstoju turistične dejavnosti v Čezsoči. Sprva je Lavrič, ki je prav na dan razglasitve za častnega občana Bovca praznoval svoj 76. rojstni dan, počitnikoval na Predelu, nato pa je prostor za oddih našel v Bavšici. Tamkajšnji prebivalci zatrjujejo, da je v vas prinesel prijetnejše in kakovostnejše življenje, saj je prispeval k asfaltaciji poti do nje in pokritju tega območja s telefonskim signalom. Pomemben je njegov prispevek k obstoju in razvoju služb civilne zaščite in reševanja, predvsem **Prostovoljnega gasilskega društva Bovec**. Pomagal je pri opremljanju društva in zagotavljanju denarja za nabavo treh gasilskih vozil po letu 1991, kar je gasil-

OBČINA BOVEC JE NA SLAVNOSTNI SEJI OBČINSKEGA SVETA RAZGLASILA ŠEST LETOŠNJIH OBČINSKIH NAGRAJENCEV (od leve): **Tina Gašperčič**, predsednica **Komornega pevskega zbora Iskra Bovec**, ki si je prislužil denarno nagrado; priznanja so šla v roke **Tatjani Komac**, dr. **Juriju Kunavru** in **Mihaelu Košmrlu**; plaketo je prejela **Stanka Komac**, naziv častnega občana občine Bovec pa **Mitja Lavrič**. Foto: **Mateja Kutin**

cem še kako prav prišlo pri posredovanju ob treh velikih naravnih nesrečah. Prav po Lavričevi zaslugi je sodelovanje med Pivovarno Union in nekdanjo družbo **Alpkomerc** preraslo okvire običajnega poslovnega sodelovanja. Med drugim je Lavrič spodbudil gradnjo skladišč za občinske rezerve in preskrbo prebivalstva, ob potresih so Unionovi tovarnjaki z brezalkoholnimi pijačami stali kar sredi Bovca, prav tako je Union v blagu in denarju pomagal 14 gostinskim subjektom prebroditi popotresno škodo in izpad dohodka.

Plaketo Občine Bovec je za živ-

ljenjsko delo prejela akademska slikarka **Stanka Komac**, ki letos praznuje tudi častitljiv jubilej. Komačeva je po končani umetniško-obrtni šoli v Gorici nadaljevala s študijem slikarstva v Benetkah in ga po drugi svetovni vojni zaključila na ljubljanski akademiji za likovno umetnost. Kot likovna pedagoginja je 30 let poučevala na osnovni šoli in gimnaziji v Postojni, udeleževala pa se je tudi bovških slikarskih kolonij ter pogosto razstavljala doma in na tujem. Po upokojitvi se je preselila v Bovec in se še bolj posvetila slikarstvu. Čeprav je s svojimi deli dosegla akademsko

raven, je njen obsežen in kakovosten opus vščen tudi nepoznavalcem likovne umetnosti. Sploh nekatera njena starejša dela ohranjajo izvirno staro bovško arhitekturo, ki je danes skoraj ni več videti, Komačeva pa kljub svojim 90 letom še vedno ostaja ustvarjalna.

Eno od treh letošnjih občinskih priznanj je prejela **Tatjana Komac**, zaposlena mlada mamica, ki kljub hudi bolezni ni pozabila pomagati drugim ljudem v stiski. Pred sedmimi leti je prvič organizirala prireditev *Tudi v Bovcu z »in« frizuro*, ki so jo dobro sprejeli. Komačeva izkupiček

Utrinki

- ▶ saj so morali zmanjšati število zaposlenih in imajo zato težave s poslovanjem. Prisiljeni so bili zmanjšati tudi materialne stroške, med katerimi kar 40 odstotkov odpade na prevoz na delu. Ker hodijo manj na teren, trpi redno delo v gozdovih – največ je odkazila, označevanja za posek. »Čaka nas torej nova postavitev organizacije zavoda, nova sistemizacija delovnih mest,« je še zaključil Janež.

Špela Kranjc

V POLETNI MUZEJSKI NOČI SO ODPRLI RAZSTAVO

Tolmin – Tolminski muzej se je letos prvič pridružil vseslovenski muzejski akciji Poletna muzejska noč, tako da so bila njegova vrata 19. junija odprta vse do polnoči. Prireditev pred-

RAZSTAVO DRUŠTVA PESKI 1915–1917, ki so jo v **Tolminskem muzeju** odprli v okviru letošnje Poletne muzejske noči, si je ogledalo mnogo ljudi.

stavlja muzejska, galerijska in druga razstavna prizorišča kot prostore za sproščeno in ustvarjalno preživljanje prostega časa. Letošnja izvedba Poletne muzejske noči je bila že osma po vrsti, vanjo pa se je vključilo rekordnih 30 slovenskih krajev s 63 institucijami. V Tolminskem muzeju, kamor so imeli obiskovalci na ta dan prost vstop, so cel dan prodajali svoje publikacije in spominke po nižjih cenah, zvečer pa so v spremljevalnem programu odprli še razstavo društva **Peski 1915–1917**.

Gre za razstavo o delovanju in večjih projektih društva, ki so ga v Tolminu ustanovili leta 1996 ter združuje ljubitelje proučevanja in ohranjanja zapuščine prve svetovne vojne. Glavni namen društva je torej ohranjanje in varovanje zapuščine takratnega časa (med drugim so v 14 letih obnovili

od prireditve zadnja leta namenja pomoči potrebnim. Do sedaj so bili med njimi njena sokrajanka, organizacija **Rdeči noski**, dializni center v Kobaridu in oboleli za multiplo sklerozo. Izkupiček letošnje prireditve – več kot 5.000 evrov – pa je namenila ljubljanskemu onkološkemu inštitutu.

Drugo občinsko priznanje je prejel dr. **Jurij Kunaver**, upokojeni profesor geografije na ljubljanski filozofski fakulteti. Pred več kot štirimi desetletji je Kunaver prišel na Bovško, vzljubil kraje in ljudi ter si kasneje na Plužnah uredil svoj drugi dom. Bil je pionir raziskovanja kaninskega krasa in tudi sicer se je veliko posvečal Zgornjemu Posočju – njegova bibliografija obsega kar 86 enot, ki so (ne)posredno povezane s tem območjem. Poskrbel je za organizacijo mladinskih taborov na Bovškem, s sokrajani iz Plužen pa najmanj enkrat letno pripravlja tradicionalna vaška srečanja. Bil je med ustanovitelji in najbolj delavnimi člani **Zgodovinske sekcije Bovec** in tudi urednik zbornika *Soški razgovori*. Sodeloval je pri ohranjanju cerkvice sv. Lenarta in obnovi starih bovških kašt, prizadeva si še za obnovo nekaterih stoletja starih stez. Njegov zadnji večji strokovni prispevek o Bovškem je *Prestreljeniški podi – Kanin: naravoslovna učna pot*, zanimajo pa ga tudi zamejski Slovenci v Reziji, Terških dolinah in Benečiji.

Dobitnik tretjega občinskega priznanja je vrhunski turistični delavec **Mihael Košmrl**. V Bovec je iz Loške-

ga Potoka prišel leta 1962 kot štipendist takratnega **Gostinstva Bovec**. Po izgradnji **Hotela Kanin** se je v njem zaposlil in kasneje postal vodja hotela, vendar tudi po upokojitvi Košmrl ne miruje in sedanjemu vodstvu hotela rade volje priskoči na pomoč s svojimi bogatimi izkušnjami in delavnostjo. Dejaven je tudi v društvu za preučevanje in ohranjanje zapuščine prve svetovne vojne **Dreizehn-Dreizehn 1313**, v katerem veliko naredi za promocijo Bovškega.

Denarne nagrade so se tokrat razveselili v **Komornem zboru Iskra Bovec**. Ta ženski pevski zbor je nastal v 90. letih prejšnjega stoletja in je predstavljal vrh kakovostne zborovske dejavnosti na Bovškem in po vsej Sloveniji. Gostoval je doma in v tujini, prirejal odmevne nastope in posegal po visokih državnih priznanjih. Zbor po kratkotrajni krizi umetniškega vodenja danes zopet uspešno nastopa ter s tem prispeva k razvoju kulturnega utripa v občini in jo predstavlja tudi zunaj njenih meja.

Po utemeljitvah predlagateljcev povzela: **Špela Kranjc**

Bovški dan in uradno odprtje Podeželske (Buncove) hiše

Vsako leto se v začetku julija, natančneje na dan godovanja sv. Urha, v Bovcu dogaja veliko zanimivega. Občina Bovec praznuje, turistični delavci pa se pripravljajo na začetek tiste prave poletne sezone. Med številnimi dogodki, ki v tem času zazna-

DRUŠTVO OD OVCE DO IZDELKA IN BOVŠKI ŽUPAN so na Bovški dan uradno odprli rokodelski atelje v Podeželski (Buncovi) hiši. Foto: Peter Domevšček

mujejo Bovško je tudi že tradicionalni Bovški dan, ki se je tokrat odvijal v soboto, 3. julija. Gre za prireditev, ki dopolnjuje bovški praznik z zabavo in ponudbo na stojnicah. Prireditev že vsa leta organizira **Turistično društvo (TD) Bovec**.

Letošnji Bovški dan sicer ni postregel s kakšnimi presežki, imel pa je vse, kar taka prireditev potrebuje. Začelo se je s ponudbo na stojnicah, kjer smo sicer pogrešali več lokalnih ponudnikov. Za otroke so poskrbeli z otroškimi predstavami in delavnici. Društvo **Od ovce do izdelka** je prav na ta dan uradno odprlo tudi

rokodelski atelje v Podeželski (Buncovi) hiši. Razstavno-prodajni prostor, namenjen ponudbi rokodelcev Bovškega, bo veliko doprinesel k turistični ponudbi območja. Podeželska hiša je s tem dobila tisto celostno podobo, kot je bila v osnovi predvidena. Zamisel, da se v zgornjih prostorih Podeželske hiše izvajajo različna izobraževanja, delavnice, srečanja in organizirano skupno delo rokodelcev, v pritličju pa se izdelki nato tudi razstavljajo in prodajajo, se je s tem zaokrožila. Člani omenjenega društva so si z odprtjem ateljeja sicer nakopali precejšnje breme, vendar pravijo,

Utrinki

že šest objektov) ter z opominjanjem javnosti skrbeti, da se podobne grozote ne bi več dogajale. Društvo je ime dobilo po območju v krnskem pogorju, kjer so v prvi svetovni vojni potekali siloviti boji. Leta 1915 so tam postavili spomenik padlim, ki spominja na piramido in ga je društvo izbralo za svoj simbol. Dejavnost društva in razstavo je ob njenem odprtju, ki se ga je udeležila množica obiskovalcev, predstavil **Ivan Božič**, tudi sam član tega društva. Na razstavi, ki bo na ogled do konca avgusta, prikazujejo še fotografije vojnega dogajanja v krnskem pogorju in na območju Mrzlega vrha, kot poudarja predsednik **Stojan Kenda**, pa nekaj zasebnih zbiralcev ostalin razstavlja tudi osebne stvari bojujočih se vojakov.

Besedilo in foto: **Špela Kranjc**

OSEM GAB(E)RUJ V ENIH GABRJAH

Gabrje pri Tolminu – V začetku julija je pod Gabrjami, v eni izmed 13 istoimenskih vasi v Sloveniji, potekalo že peto srečanje vasi Gab(e)rje. Prvič so srečanje pred petimi leti organizirali v Gabrju pri Dobovi, letos pa se je okoli 500 Gab(e)rcev in Gabračanov iz osmih vasi zbralo na popolnoma preurejenem prireditvenem prostoru, ki je zaradi velikega števila borovcev že od nekdaj poimenovan V barih. Vaščani so s finančno pomočjo sponzorjev in Občine Tolmin ter z dobro voljo in prostovoljnim delom obnovili pot ter do prireditvenega prostora speljali več kot 800 metrov vodovoda in električnega kabla. »KS Dolje-Gabrje je ena izmed najbolj aktivnih krajevnih skupnosti v

NA 5. SREČANJU VASI GAB(E)RJE so se vasi med seboj pomerile tudi v družabnih igrah. Pri eni so morale ženske v kupu sena poiskati moška oblačila in svojega sotekmovalca čim hitreje obleči.

da se bodo kljub temu trudili, da bi obiskovalcem ponudili čim več pristnega. Čeprav se po eni strani zavedajo odgovornosti, ki so jo prevzeli, jih na drugi strani veseli dejstvo, da imajo s strani **Občine Bovec** in drugih strokovnih ustanov veliko podporo.

S tem pa na ta dan še ni bilo konec odprtij. Pozno popoldne je v Stregulčevi hiši sledilo še odprtje muzejskih prostorov, slavnostna seja občinskega sveta in podelitev občinskih nagrad. Z zanimanjem pa smo pričakovali tudi start prvega Uličnega teka za veliko nagrado Bovca v organizaciji uspešnega **Tekaškega društva Bovec**.

Peter Domevšek, Posoški razvojni center

Na varnostne razmere najbolj vplivajo migracijski tokovi turistov

Varnostne razmere na območju občine Bovec so bile v letu 2009 v okviru pričakovanj in stabilne ter se kljub povečanemu območju delovanja **Policijske postaje (PP) Bovec**, ki pokriva tudi občino Kobarid, niso poslabšale. Tako v *Informaciji o varnostnih razmerah in delu PP Bovec na območju občine Bovec v letu 2009* ugotavlja komandir postaje **Sejad Jušić**. Na varnostne razmere na njihovem območju najbolj vplivajo povečani migracijski tokovi med poletno in zimsko turistično sezono.

V minulem letu so policisti na Bov-

škem obravnavali skupno 123 kaznivih dejanj splošne kriminalitete, več kot polovica med njimi pa je bila kaznivih dejanj zoper premoženje. Med 49 kršiteljev je bila skoraj polovica osumljencev starih od 24 do 34 let, en storilec pa je bil tudi mladoleten. S temi kaznivimi dejanji je nastalo za dobrih 32.000 evrov materialne škode. Policisti so med drugim zasegli 27 g konoplje in 22 sadik te prepovedane droge. Zabeležili so tudi 185 kršitev s področja vzdrževanja javnega reda in zagotavljanja splošne varnosti ljudi in premoženja. Od tega je bilo 94 kršitev *Zakona o varstvu javnega reda in miru*, pri čemer so predvsem poleti izstopale kršitve nočnega miru in počitka. Obravnavali so še sedem prekrškov po *Zakonu o proizvodnji in prometu s prepovedanimi drogami* ter 28 dogodkov s šestimi smrtnimi žrtvami – med njimi pet gorskih nesreč predvsem zaradi neustrezne pripravljenosti in opreme tujih pohodnikov ter deset nesreč na smučiščih, v katerih se je sedem oseb hudo poškodovalo. V visokogorju so policisti sodelovali s kolegi iz **Gorske enote policije PU Nova Gorica** in **Postaje GRS Bovec**, pri reševalnih akcijah pa je sodeloval tudi helikopter z dežurno ekipo.

Na območju bovške občine se je lani zgodilo 30 prometnih nesreč, v katerih so tri osebe izgubile življenje, tri so se hudo poškodovale, 17 oseb pa je utrpelo lažje poškodbe. Najpogostejši vzroki so bili nepravilna

stran oziroma smer vožnje in neprimerna hitrost, 28 odstotkov povzročiteljev pa je bilo pod vplivom alkohola. Bovški policisti so skupno obravnavali 774 kršitev cestnoprometnih predpisov, med prekrški pa sta prevladovala prekoračitev hitrosti v naselju in neuporaba varnostnega pasu. Med drugim so v minulem letu 18 oseb pridržali, zoper šest oseb so morali uporabiti prisilna sredstva, obravnavali pa so tudi en primer ogrožanja policista.

Jušić v dokumentu izpostavlja tudi dobro sodelovanje z vsemi silami za zaščito in reševanje, ki delujejo na omenjenem območju, ter z občinsko redarsko službo.

Špela Kranjc

Poletje, polno kulturnih in športno-rekreativnih prireditev

Na Bovškem je dogajanje pestro že celo poletje, mnogo prireditev pa se bo še zvrstilo. Nabor je predstavila **Alenka Čopi**, direktorica Lokalne turistične organizacije (LTO) Bovec, ki je poudarila, da njihov zavod pri prireditvah sodeluje kot (so)organizator ali pa le v vlogi promotorja. Tako so tudi pred začetkom letošnje poletne turistične sezone izdali zloženko *Prireditve na Bovškem 2010*, v kateri so zbrani vsi dogodki od junija do oktobra z osnovnimi informacijami. Kot posebnost je Čopijeva izpostavila, da prenovljen osrednji trg zopet gosti številne prireditve.

Pogled na koledar bovških prireditev pokaže, da prevladujejo kulturni in športno-rekreativni dogodki. Tako so različni organizatorji že v juniju pripravili *Otroško atletsko ligo*, *Bovec Trek Race 2010*, tradicionalni pohod v Logu pod Mangartom in *7. Markov pohod* v vasi Na Skali, v Bovcu pa so odprli tudi tekme kajakašev za svetovni pokal v spustu, ki so potekale na Trnovem ob Soči. V Čezsoči so nastopile pevske skupine, v bovškem kulturnem domu slovenski otroški zbor **Martine Batič** in **Damijana Močnika**, ob koncu meseca pa sta potekala *Mednarodni folklorni festival* v Bovcu ter *5. Slikarska kolonija v Soči in Lepeni*.

Julij so zaznamovali občinski praznik z odprtjem stalne muzejske zbirke *Tolminskega muzeja* v Stergulčevi hiši, *Buški dan* in *Ulični tek za veliko nagrado Bovca*, v okolici občinskega središča pa *9. Festival Kluže, Kmečke igre* v Čezsoči, *Trentarski senjem* in *Mednarodni glasbeni forum Trenta*. Četrtek in petek sta na Bovškem trgu vse do konca avgusta rezervirana tako za turiste kot lokalne prebivalce. *Bovški četrtkovi večeri* postrežejo z zanimivim glasbenim izborom, na petkovih folklornih večerih pa obiskovalce zabavajo **Folklorna skupina Bc** in **Buške čee**. V Klužah so med drugim prikazali še dokumentarni film o življenju ob Soči *Trenutek reke* in v Trenti je 23. julija na ogled monokomedija *Moja briljantna ločitev*. Mesecu juliju re-

Utrinki

► *tolminski občini*,« je organizatorje pohvalil tudi tolminski župan Uroš Brežan, ki ni skril niti želje, da bi z vso pripravljeno infrastrukturo nekoč pod Gabrjami zaživel kamp.

Namen srečanja, ki ga bodo prihodnje leto organizirali v Gabrju pod Špilkom, je druženje, spoznavanje ljudi in krajev, pa tudi promocija vasi in širše okolice. Tako so se Gabrci pod vodstvom koordinatorja **Ivana Rutarja** že vse od septembra lani pripravljali na prireditev, na kateri so poskrbeli za pester kulturni program. Pod vodstvom **Erike Bizjak** so nastopili člani Mešanega pevskega zbora Gabrje, ustanovljenega posebej za to priložnost, in Folklorne skupine Razor, v srednjeveški čas pa so obiskovalce popeljali grof in grofica ter Eleonora Sobjeska in Leonhard von Turn s srednjeveško glasbo. Poleg tega so obiskovalce

popeljali po vasi, kjer so si lahko ogledali vojaške utrdbe, vaško kapelico, vojaško kapelo Torneranno in obnovljen Kofolov mlin. Poskrbeli so tudi za ogled tolminskih korit, predstavniki vasi pa so se pomerili še v družabnih igrah – molži krave, hitrostnem oblačenju in prevažanju s samokolnico.

Na srečanju so organizatorji pripravili tudi bogat srečelov, *šacanje* tolminskega sira in predstavitev različnih lokalnih dejavnosti na stojnicah, zvečer pa so za plesno vzdušje poskrbeli člani skupine Damačica. Ob tej priložnosti so organizatorji pripravili tudi gabrsko himno, kratak predstavni film vasi, skupaj s Turistično zvezo Gornjega Posočja pa so izdali zgibanko z naslovom *Skrivnosti žive vode* – Grofova voda in brošuro *5. Srečanje vasi Gab(e)rje*. V njej je poleg predstavitev vasi udeležen

tudi nekaj utrinkov s preteklih srečanj. »*To srečanje je dokaz, da še obstajajo ljudje, ki si najprej želijo biti ljudje in se šele potem vprašajo: 'Kaj pa imam od tega?' Neumno? Daleč od tega. Upam in želim, da bo takih ljudi vedno več.*« pa je v svojem nagovoru med drugim zapisal tolminski župan.

Besedilo in foto: **Mariša Bizjak**

NEVIDNA MREŽA PO 20 LETIH

Kobarid – Letos mineva 20 let od ustanovitve Manevrske strukture narodne zaščite (MSNZ), katere naloga je bila zavarovati ukrepe nastajajoče slovenske države. Območna združenja veteranov vojne za Slovenijo (OZVS) severne Primorske so ob tej obletnici pripravila pod pokroviteljstvom OZVS Gornje Posočje v prostorih Ustanove Fundacije »Poti

miru v Posočju« v Kobaridu slavnostno srečanje članov te organizacije, ki so pred dvajsetimi leti v strogi ilegali načrtovali aktivnosti teritorialne obrambe (TO) na poti osamosvojitve. Zbrane goste, med katerimi sta bila tudi državni svetnik in župan občine Bovec **Danijel Krivec** in častni predsednik OZVS Republike Slovenije **Srečko Lisjak**, je nagovoril podžupan občine Kobarid **Branko Velišek**. Mag. **Roman Medved** pa je v slavnostnem govoru predstavil nastanek in dejavnosti MSNZ na Tolminskem in širše na Severnem Primorskem.

Ob tej priložnosti je **Vito Berginc** postavil razstavo, za katero so gradivo prispevala območna združenja veteranov vojne za Slovenijo Gornje Posočje, občin Ajdovščina in Vipava, Idrija-Cerkno, Kanal in Veteran Nova Gorica. Šele z ogledom razstavljenih dokumentov in fotografij se obi-

kreativni pridih dajejo kolesarska prireditve Slovenija kolesari na Bovškem, Pohod po poteh 7 dni 7 poti in Vodenje po Soški poti, 4. Tradicionalni malonogometni turnir Bovec 2010, 5. Počitniški tek od kampa Korita do kampa Soča, nenazadnje pa tudi odprtje otroškega igrišča z otroško predstavo, etnološko ponudbo in gasilsko veselico v Logu pod Mangartom.

Avgust se bo začel z okroglo mizo in koncerti pod skupnim imenom *V Bovcu sonce sije lepše - Mladi za Bovec*, monokomedijo Moja briljantna ločitev v Klužah in gasilsko veselico v Bovcu ter se nadaljeval z drugim delom Festivala Kluže. Čopijeva izpostavlja, da 14. in 15. avgusta po enoletnem premoru zaradi mnogih prenov spet pripravljajo *Čomparsko noč*, v Domu Trenta bodo z gostjo dr. **Lučko Kajfež Bogataj** predstavili film *Soča sooča* in odprli fotografsko razstavo članov kluba *Diana*. V Klužah bomo lahko prisluhnili a capella gospel glasbi kvarteta *4given* in zboru *Bee Geesus 2*, športni navdušenci pa se bodo lahko udeležili 10. Kolesarskega vzpona na Mangart ali 28. Tradicionalnega košarkarskega turnirja na Srpenici. Ker obnovljena bovški kulturni dom, Bovški trg in Stergulčeva hiša omogočajo vedno več prireditev, Čopijeva pravi, da na **LTO Bovec** vabijo k sodelovanju tudi druge prireditelje.

Špela Kranjc

KULTURNO DRUŠTVO B-51, OBČINA BOVEC IN LTO BOVEC so nosilci poletnega kulturnega dogajanja na Bovškem. Na fotografiji so (od leve proti desni) direktorica LTO Bovec **Alenka Čopi**, direktor Festivala Kluže **Damir Domitrović Kos** in bovški podžupan **Robert Trampuž**.

Festival Kluže pred začetkom novega obdobja

Festival Kluže, ki sta ga **Kulturno društvo B-51** iz Ljubljane in **Občina Bovec** prvič pripravila leta 2002, je kmalu postal stalnica in osrednja kulturna manifestacija med številnimi poletnimi dogodki na Bovškem, izpostavlja bovški podžupan **Robert Trampuž**. Po njegovem je festival specifičen, saj občina z njim tako domačemu občinstvu kot tujim gostom poleg drugih vidikov turizma ponuja kakovostno kulturno dogajanje. Čeprav bo letos zaradi zaostrenih finančnih razmer približno za četrtino manj programa kot prejšnja leta, pa ta sledi trenutnim trendom, saj so

ga organizatorji izbrali s tehtno presojo.

V prvem delu festivala med 2. in 5. julijem so se v trdnjavi Kluže oziroma v primeru dežja na prenovljenem odru bovškega kulturnega doma zvrstile burleska ljubljanskega **SNG Drama** *Ko sem bil mrtev*, komedija izraelskega **Ish Theatra** *Kaotični Odisej* in mednarodna koprodukcija *Kassandra*. Na prenovljenem Bovškem trgu so za najmlajše pripravili klovnovski predstavi *Klovnbufova vesela karavana* in *Mini cirkus Bufoto*. V drugem delu od 10. do 13. avgusta napovedujejo še komedijo hrvaškega gledališča iz Virovitice *Bil je škranec*, dramo absurda *Dejanje brez besed* v

izvedbi **KUD-a Moment** in **Lutkovnega gledališča Maribor**, komedijo prijedorskega gledališča *Lahki komad* in tradicionalni zaključni koncert na Bovškem trgu, na katerem se bo tokrat predstavila hrvaška zasedba **Vu-ge**.

Kot je povedal direktor festivala **Damir Domitrović Kos**, so se pri izbiri programa kljub finančnim oviram dobro znašli, tako da bodo festival poleg slovenskih sooblikovali tudi ruski, izraelski, srbski, makedonski, hrvaški, angleški in bosanski nastopajoči. Obenem je napovedal še nov koncept festivala v prihodnosti. Tega bodo »zaznamovale lastne mednarodne festivalske koprodukcije, kulturno-umetniške delavnice, intenzivnejše vključevanje domačih in tujih kulturnih organizacij v celoletno festivalsko dejavnost, predvsem pa še bolj načrtno približevanje in združevanje s turizmom kot glavno dejavnostjo v Posočju«. Prav kulturni turizem je po besedah Domitrović Kosa glavna smernica festivala vse od njegovih začetkov. Trampuž dodaja, da merilo za uspeh Festivala Kluže nikoli ni bilo število obiskovalcev, ampak predvsem kakovostne predstave. Ker je njegova narava nepridobitna, saj je udeležba na vseh dogodkih brezplačna, je Festival Kluže eden redkih, ki jih v tudi za kulturo težkih časih finančno podpira ministrstvo za kulturo, zaključuje Trampuž.

Besedilo in foto: Špela Kranjc

Utrinki

skovalec zave pomembnosti nevidne organizacije MSNZ, katere dejavnost je v javnosti še vedno premalo poznana. O pomenu razstavljenega gradiva in namenu razstave je spregovoril zgodovinar **Karlo Nanut**, ki je ob tej priložnosti pohvalil posameznike v veteranskih združenjih za skrbno varovanje dragocenega gradiva in fotografske dokumentacije. Da je bil slavnostni večer še popolnejši, je Nanut predstavil novo knjigo z naslovom *Nevidna mreža*, v kateri avtorja **Vito Berginc** in **Albin Mikulič** opisujeta in dokumentirata vzroke za nastanek organizacije in delovanje tajne mreže MSNZ v Sloveniji in Zgornjem Posočju. Knjigo, katere namen je seznaniti širšo javnost z delovanjem MSNZ v Zgornjem Posočju in na ravni nastajajoče države Slovenije, je izdalo OZVVS Gornje Posočje.

Pavel Četrtič

SPOMINSKA PLOŠČA V ZAHVALO HRANITELJU OROŽJA SLOVENSKE MILICE

Kobarid – Spomin na prve dejavnosti, ki so pripeljale do osamosvojitve Slovenije, so konec maja obeležili člani Društva veteranov Sever severne Primorske. Društvo združuje nekdanje miličnike, veterane vojne za Slovenijo. Pripravili so slovesnost ob odkritju spominske plošče v Šarfovi ulici v Kobaridu, na stanovanjski hiši družine upokojenega miličnika **Vinka Finca**, kjer je bilo med letoma 1990 in 1991 tajno skladišče orožja slovenske milice. Slovesnosti ob odkritju so se udeležili veterani Severa, člani Zveze veteranov vojne za Slovenijo, sosede in številni gostje. V odsotnosti župana je udeležence slovesnosti pozdravil **Branko Velišček**, podžupan občine Kobarid. Slavnostni govornik je bil **Alojz Mo-**

ČLANI DRUŠTVA VETERANOV SEVER SEVERNE PRIMORSKE so odkrili spominsko ploščo na hiši družine upokojenega miličnika **Vinka Finca**, kjer je bilo med letoma 1990 in 1991 tajno skladišče orožja slovenske milice.

Občina Kobarid

Kobariški sejem 2010

Kobariški sejem ali Antonov sejem, kot so ga poimenovali nekoč, poteka že od nekdaj. Odvija se na soboto ob prazniku sv. Antona, zavetnika cerkvice nad kostnico. Organizator prireditve **Krajevna skupnost (KS) Kobarid** je letos, po več letih, dogodek ponovno razširil na dva polna dneva. V petek so poskrbeli za kulturno dogajanje z otroškim programom, kjer so se predstavili mladi kobariški plesalci **plesne šole Urška** in **čarovnik Grega**. Ljubljanski **Bimbo teater** je dlani občinstva ogrel z ulično komedijo Štefka in Poldka, sledil pa je ples z ansambлом **Globina**.

Drugi dan, v soboto, so se lahko obiskovalci sejma najprej odpravili na trg, kjer so jih že pričakale stojnice z izdelki domače in tuje obrti (lectova srca, poslikane panjske končnice, pletene košare, izdelki iz volne in medu, galanterija ...) Eni so nakupovali, drugi okušali dobrote, tretji pa zgolj pasli oči. Javnosti so se predstavili tudi osnovnošolci **OŠ Simona Gregorčiča Kobarid**. Skupina **Od ovce do izdelka** je v okviru Leader projekta **Sirarska skuta in sirotka – ohranjanje tradicije**, ki ga izvaja **Posoški**

ZAJTRK NA OSNOVI SIROTKE IN SKUTE – Skupina **Od ovce do izdelka** je v okviru Leader projekta **Sirarska skuta in sirotka – ohranjanje tradicije**, ki ga izvaja **Posoški razvojni center**, pripravila okusen zajtrk na osnovi sirotke in skute, ki je bil tako bogato založen, da je zdržal kar do kosila. Foto: Peter Domevšček

razvojni center, pripravila okusen zajtrk na osnovi sirotke in skute, ki je bil tako bogato založen, da je zdržal kar do kosila. Za kosilo pa je, kot že vsa leta doslej, poskrbela **Lovska družina Kobarid**, ki je pripravila odličen divjačinski golaž. Ta se je počasi kuhal v kotlu pod kostanjem in obiskovalce mamil že od zgodnjih

dopoldanskih ur.

Po kosilu je, kot se spodobi, sledila sladica. Štrukljado sta pripravila **Lokalna turistična organizacija Sotočje** in **Kobariški gastronomski krog (KGK)**. Ker so kobariški štruklji pomemben del dediščine, ki jo je treba negovati, je pohvalno in dobrodošlo, da se je z njimi na največjem doma-

čem sejmu predstavilo prav tistih pet kobariških gostincev, ki so se že pred časom povezali v kulinarčni krog brez začetka in konca KGK: **Gostišče – Pizzerija Jazbec**, **Gostilna Breza**, **Restavracija Kotlar**, **Hotel Hvala – Restavracija Topli val** in **Hiša Franko**.

Popoldanski kulturni program se je začel atraktivno, saj je na oder prišlo kar 30 članov **Harmonikaškega orkestra Brez meja** v sestavi harmonikašev iz Špetra v Italiji in **Glasbene šole Tolmin**. **Damijana Golavšek** je nato najmlajše ter njihove starše navdušila z glasbeno predstavo **Mojca Pokraculja eno piko drugače**. Sledil je nastop tolminske **folklorne skupine Razor**, ki je s skeči poskrbela tudi za dobršno mero smeha. Obiskovalcem so se v nadaljevanju predstavili še glasbeniki španske **folklorne skupine Algoida**, ki so zaigrali na svoja tradicionalna glasbila, za dobro voljo pa je nato s komedijo **Še tat ne more pošteno krasti** poskrbela še **Igralska skupina iz Drežnice**. Da s Štajerkami ni heca, so v večernih urah dokazale **Vesele Štajerke**, ki so s svojim petjem in igranjem vabile k rajanju, ki mu ni

Utrinki

- **har**, direktor Policijske uprave Nova Gorica, policijski svetnik in v križnem letu 1990 komandir oddelka milice v Kobaridu.

Ploščo, ki bo spominjala na nevidne dogodke v plebiscitnem letu, sta odkrila **Alojz Mohar** in **Jože Režonja**, ki je bil leta 1990 komandir Postaje milice Tolmin. Kulturni program so pod vodstvom **Mateja Muznika** popestrili pevci mešanega pevskega zbora Žaga, citrarka **Špela Škočir** in recitatorka **Alja Mohorčič**.

Besedilo in foto: **Pavel Četrtič**

SPOZNANJE SPOROČILA VODE

Kobarid – Konec junija smo bili priča zanimivi prireditvi, ki so jo pripravili udeleženci programa Usposabljanje za življenjsko uspešnost – Izvizi podeželja, naslovili pa so jo Vo-

da od ust do ust. Z avdio, video in likovno interpretacijo so nas v Zeleni hiši na svojstven način popeljali v svet globljega razumevanja spoznanj našega odnosa do narave in nas samih.

V program, ki ga je izvajal Posoški razvojni center, so se vključili poveli člani Kulturnega društva slikarjev amaterjev Tolmin. Kot je povedala njihova mentorica **Jana Dolenc**, so se povabili k sodelovanju radi odzvali. »V izhodiščih, ki so bila podana, smo takoj začutili, da stojimo za njimi tudi mi in da lahko z našim ustvarjalnim delom doprinesemo k širjenju zavesti o dragočnosti vode.« V dveh mesecih trdega dela so najprej skozi teorijo spoznavali vodo, eno naših največjih bogastev, če ne kar največje. Sledilo je terensko spoznavanje, ko so se pod vodstvom **Jožeta Muniha**, radiestezista in dobrega poznavalca poso-

ških vodnih izvirov, odpravili v naravo. Kot je na prireditvi povedala Dolenceva, jih je presenetilo to, »da smo se imeli za relativno ozaveščene, a smo izvedeli veliko novega in spoznali, da lahko sami prispevamo še mnogo več k ohranjanju čistega okolja – skozi lasten zgled in skozi poslanstvo umetniškega izražanja. Prek ogledov na terenu, predavanj strokovnjakov in ogledov filmskega materiala smo spoznavali, kako pereč je problem onesnaževanja in globalnih klimatskih sprememb, pri čemer nas je najbolj prizadela ogroženost pitne vode na svetu«.

Slikarji so poskušali vsaj delček ti-stega, kar so v projektu spoznali, s pomočjo razstave prenesti tudi na obiskovalce. Predstavili so tri skupinska dela, vsak posameznik pa je razstavljal tudi eno svoje večje delo. Prvo skupinsko delo so bile platen-

ke, reciklirane v velik umetniški artefakt, ki smo si ga lahko ogledali na stopnišču Zelene hiše. S tem so želeli opozoriti na dejstvo, da če dovoljujemo, da nam prodajajo vodo, ki pripada vsem nam, bomo kmalu začeli kupovati tudi ostale dobrine, ki so sedaj zastoj. Njihovo sporočilo pa je bilo tudi opozorilo razvajanemu človeku, da z denarjem ni moč vsega kupiti. Drugo skupinsko delo so bile reciklirane mape, ki so jih slikarji vsak po svoje opremili, tretje pa mozaik majhnih platen na temo vode. Večja dela so razdelili v tri sklope, lahko bi rekli tri časovna obdobja: odmev preteklosti, krik sedanosti in modrost prihodnosti.

V okviru prireditve smo si obiskovalci ogledali tudi multivizijo o Varuhih Zemlje, delo priznanega slovenskega fotografa **Bogdana Kladnika**, katero je z avtorsko glasbo v živo spremljal umetnik in skladatelj **Lado**

bilo videti konca.

Vodja prireditve **Darja Hauptman** ob zaključku letošnjega Kobariškega sejma ugotavlja, da jim tokrat ni bilo naklonjeno le vreme, temveč da je, kot pravi, »*skoraj vse je potekalo kot po maslu.*« Ob tem poudarja, da so se letos prvič povezali tudi s **Svetom za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Občine Kobarid**, ki je za to priložnost pripravil več zanimivih in poučnih stvari. »*Predstavili so nam mini vozilo Stopko za preizkus reakcijskega časa, tehniko za prikaz nalezne teže, službeno vozilo policijske postaje Bovec in delo policista prometnika iz postaje prometne policije v Novi Gorici. Omogočili so nam tudi, da so se lahko otroci ves dan brezplačno vozili z Jumicar avtomobilčki in se pri tem naučili upoštevati prometne predpise in znake,*« dodaja Hauptmanova. Novost letošnje prireditve so bile tudi športne dejavnosti. Na Soči so v okviru vse slovenske akcije *Vode za vedno*, ki poteka na slovenskih rekah, organizirali spust s kajaki od Napoleonovega mostu do Volarij. Na kobariškem trgu pa so se medtem najboljši košarkarji pomerili za pokal Kobarida – zmagala je trojka **Positiv sport**. »*Predvidena je bila tudi kolesarska dirka, Sprint do kostnice, ki pa je bila s strani Uprave enote Tolmin, zaradi napovedanega obiska iz Italije, odpovedana,*« je pojasnila vodja prireditve.

Ob koncu lahko rečemo le, da je lepo videti, kako se sejmem iz leta v

leto razvija. Poleg tega se ga tudi komerciala še vedno ni dotaknila in upamo, da bo tako tudi v naslednjih letih, saj prav to daje sejmu domačnost. Pohvalo pa si zagotovo zaslužijo organizatorji, ki imajo posluh za ohranjanje tradicije Zgornjega Posočja, saj se na vse kriplje trudijo, da bi na stojnice privabili kar čim več lokalnih ponudnikov.

Peter Domevšček, Posoški razvojni center

Kobariški štruklji kot blagovna znamka

Skoraj ni gospodinje na Kobariškem, ki ne bi znala na svoj način pripraviti kobariških štrukljev, prav tako pa je ta sladica na jedilnih listih večine restavracij in gostiln na tem območju. Da bi tej tradicionalni domači sladici omogočili večjo prepoznavnost, zaščitili njeno kakovost ter ustvarili boljše pogoje za trženje gastronske ponudbe, bo **Lokalna turistična organizacija (LTO) Sotočje** skupaj s člani **Kobariškega gastronskega kroga (KGK)** oblikovala blagovno znamko Kobariški štruklji. Idejo so predstavili na novinarski konferenci 9. junija, le nekaj dni pred *Štrukljado*, ki so jo pripravili v sklopu letošnjega Kobariškega sejma. Gostinci KGK so ponudili kobariške štruklje s svojih jedilnih listov, način njihove izdelave pa so predstavili kobariški osnovnošolci in starejše domačinke.

V KGK so se leta 2002 združile najbolj prepoznavne gostilne in re-

stavracije na Kobariškem, in sicer **Gostišče – Pizzerija Jazbec, Gostilna Breza, Restavracija Kotlar, Hotel Hvala – Restavracija Topli val** in **Hiša Franko**. Po besedah **Janka Humarja**, direktorja LTO Sotočje, vse uspešno delujejo še danes, lani pa so začele z oživljanjem dejavnosti svo-

spodinje. Rešitev vidijo v zaščiti, s strokovnjaki na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano pa so prišli do zaključka, da je najbolj smiselno oblikovanje blagovne znamke. Na ta način, upajo, bodo prispevali ne le k še boljši prepoznavnosti kobariških štrukljev, ampak tudi k bolj-

GOSTINCE IZ KOBARIŠKEGA GASTRONOMSKEGA KROGA med drugim združuje tradicionalna sladica – kobariški štruklji. Foto: **Špela Kranjc**

jega združenja in ob tej priložnosti izdale še nov prospekt. Zamisel o KGK je naletela na pozitiven odziv na slovenskem kulinarinem in turističnem trgu sploh, obenem pa nas – tako Humar – razlikuje od drugih destinacij. Kot je še pojasnil, so se vsi akterji strinjali, da si kobariški štruklji zaslužijo posebno obravnavo, saj jih ponujajo tako vsi gostinci kot go-

šemu trženju in večji prodaji. Proceduro bo po Humarjevih besedah izpeljala Regionalna destinacijska organizacija Smaragdna pot ob pomoči omenjenih gostincev.

Valter Kramar iz Hiše Franko pojasnjuje, da je bilo pred desetletji na jedilnih listih kobariških gostiln le nekaj preprostih jedi, vseeno pa niso manjkali kobariški štruklji, ki tam kot

Utrinki

ODPRTJE RAZSTAVE VODA OD UST DO UST – Slikarji amaterji so skušali s svojimi deli doprinesiti k širjenju zavesti o dragocenosti vode.

Jakše. Marsikateremu obiskovalcu so se zarosile oči, ko smo s sliko in glasbo občudovali neizmerne darove narave, na drugi strani pa rane, ki jih materi Zemlji povzročamo s svojimi nespametnimi dejanji. To multivizijo bi morali videti prav vsi (v kratkem bo objavljena tudi na spletni strani Varuhov Zemlje), da bi se dotaknila srca in bi v hipu sprejeli odločitev, da zaradi nas že ne bodo ležali kupi smeti vsepovsod. »*Navsezadnje zemlja ni naša, temveč smo si jo le začasno sposodili od svojih otrok, kot je nekoč dejal moder mož. Riba Faronika z Zemljo na repu še vedno potrpežljivo lovi ravnotežje in vodna vila iz Soče nam še vedno prigovarja skozi žuborenje vode, če ji le želimo prisluhniti,*« so še besede Dolenčeve. Prireditev se je zaključila z degustacijo dobrih voda: Dicove in Grofove vode ter Babje sitnosti.

Naj za konec še dodamo, da so slikarji s to prireditvijo podprli Kladnikovo zamisel o Varuhih Zemlje, ki favorizira zaščito svetovnih voda. Iz Posočja so se mu že priključili mladi iz Karate kluba Goryu in najmlajši iz tolminskega vrtca. Z dejavnostmi bodo nadaljevali tudi med šolskimi počitnicami, z resnejšimi temami pa ponovno začnejo jeseni. Rezultate bodo širši javnosti predstavili prihodnje leto ob svetovnem dnevu voda.

Besedilo in foto: **Mateja Kutin**

MLADI VARUHI ZEMLJE IN RIBA FARONIKA

Tolmin – Posoški razvojni center (PRC) je povabil otroke skupine Miška iz tolminskega vrtca k sodelovanju pri mednarodnem projektu Mladi varuhi Zemlje. Otroci naj bi pri projektu spoznali pomen voda ter skrb za čisto in urejeno okolje. ►

tradicijska vztrajajo še danes. Čeprav pripravljene na različne načine, kobariške štruklje najdemo v Kobaridu in okoliških vaseh, recepti pa sežejo celo do Benečije. Posebnost kobariškega štruklja je tudi to, da gre za sladico s podpisom. Vsaka gospodinja ga namreč pripravi na svoj, malce drugačen način, obenem pa se nanj še »podpiše« z odtisom prsta v sredino. Kot je dodala vodja Turistično informacijskega centra Kobarid **Tatjana Humar**, bodo za promocijo kobariških štrukljev oziroma nove blagovne znamke poskrbeli na turističnih sejmih tako doma kot v tujini, sladico pa bodo predstavljali tudi na mnogih prireditvah.

Špela Kranjc

V spomin nedolžnim civilistom

Od poboja šestih nedolžnih civilistov, ki so jih na začetku prve svetovne vojne ubili italijanski vojaki, je 4. junija minilo natanko 95 let. V njihov spomin, pa tudi v spomin na vse ostale, ki so padli pod streli za vojevalcev, sta **Marjan Bevk**, predsednik Društva za negovanje tradicije TIGR, in mag. **Vasja Klavara** na ta dan v Idrskem odkrila spominsko ploščo.

Na uro trajajoči prireditvi, zbralo se je okrog 150 ljudi, smo lahko slišali recitacijo Gregorčičeve pesmi *Soči*, oktet Simon Gregorčič ter govor kobariškega župana **Robert**

čiča, Marjana Bevka in Vasja Klavore. Bevk je v zelo čustvenem nagovoru omenil, da je bila pobuda po postavitvi spominskega obeležja že večkrat izražena, a do tega trenutka nikoli udejanjena. Besedilo na spominski plošči, na kateri so tudi imena padlih talcev, je delo dr. **Jožeta Lavrenčiča**. Prebivalstvo se takrat ni umaknilo na varno, saj nihče ni pričakoval kaj resnejšega, najmanj pa, da bodo boji trajali dlje časa. Ob spomeniku je postavljena informativna tabla, ki na kratko opisuje dogodke na dan pred natanko 95 leti; kako, čemu so prišli po nekaterih podatkih 61, po drugih 66 civilistov, jih pripeljali v Idrsko in jih tam zdesetkali (postavili so jih v vrsto in ubili vsakega desetega). Po vojni so italijanske oblasti raziskale dogodek in ugotovile, da so bili ti ljudje ubiti po nedolžnem.

Tomi Murovec

Odslej po Škratovi skali ne več samo Škrati

Kobariška občina vsako leto beleži rast nočitev. Glavni motiv za prihod gostov so vsekakor številne naravne danosti in neštete možnosti za aktiven oddih, ki predstavljajo paradnega konja tukajšnje turistične ponudbe. Vsekakor pa je treba za dejavnosti v naravi pripravljati vedno nove programe in projekte.

K bogatejši turistični ponudbi Kobarida in bližnje okolice s svojimi dejavnostmi veliko prispeva tudi **Tu-**

NOVO PLEZALIŠČE ŠKRATOVA SKALA – Z letno vajo so plezališče v skali, po žlebovih katere se baje še danes skrivaj drčajo Škrati, uradno odprli člani gorske reševalne službe. Foto: **Miljko Lesjak**

ristično društvo (TD) Kobarid. Prav s tem namenom smo ob začetku turistične sezone odprli novo plezališče Škratova skala na obrobju Kobarida (tik pod kostnico oziroma nad križiščem ob koncu kobariške obvoznice proti Bovcu) in v neposredni bližini dveh največjih kampov v občini. Gre za dobrodošlo obogatitev in nov kamenček (skalo) v mozaiku kobariške turistične ponudbe.

Kobarid tako počasi postaja pravo malo plezalno središče. Po uspešni in odmevni prireditvi *Outdoor Show*, kjer so se na balvanski steni že tretje leto zapored pomerili najboljši slovenski plezalci, se sedaj plezalni po-

nudbi pridružuje še omenjeno plezališče, kjer so se, kot pravi legenda, po žlebovih *drčali* Škrati. Uradno odprtje, ki je bilo 1. junija, se je začelo z letno vajo gorskih reševalcev (kobariške, podbrške in tolminske skupine), nadaljevalo z uradnim odprtjem osmih plezalnih smeri od četrte do sedme težavnostne stopnje ter se v večernih urah zaključilo s prijetnim druženjem v **Kampu Koren**. Na ta način smo v društvu z majhnim finančnim vložkom uspeli zagotoviti novo, a hkrati veliko pridobitev za domače in tuje goste.

Tatjana Humar, predsednica TD Kobarid

Utrinki

OTROCI TOLMINSKEGA VRTCA so slikarska dela na temo ribe Faronike in slapa Sopote predstavili v Zeleni hiši v Kobaridu. Foto: **arhiv vrtca**

Projekt smo začeli z obiskom **Patricije Rejec** s PRC-ja. Izvedla je de-

lavnico Pod čudežnim drevesom in otroke seznanila z razvojem Zemlje

od nastanka do danes. Ker živimo v deželi žive vode, smo dali večji poudarek njenemu pomenu. Otroci so spoznali, zakaj vse vodo uporabljamo, in ugotovili, da je za življenje na Zemlji zelo pomembna. Skupaj s starši smo obiskali in doživeli čarobnost slapa Sopote, Babje sitnosti in Dicove vode. Spremljal nas je **Jože Munih**, ki nam je predstavil kakovost in zdravilnost voda ter nas seznanil s staro ljudsko pesmijo Riba Faronika. Ta nas opozarja na posledice neodgovornega ravnanja z okoljem.

Otroci so v vrtcu podoživeli ribo Faroniko in slap Sopota s slikanjem na slikarska platna. Prva slikarska spoznanja nam je predstavila znana akademska slikarka **Jana Dolenc**. Otroška dela smo predstavili v Zeleni hiši v Kobaridu.

Lea Dakskobler in **Meta Murovec**, vzgojiteljici, Vrtec Tolmin

FATIMI IBRIŠEVIĆ NAGRADA DRŽAVNEGA NATEČAJA EVROPA V ŠOLI

Most na Soči, Maribor – Natečaj Evropa v šoli poteka po Evropi od leta 1953, v Sloveniji pa od leta 1999, in sicer na literarnem, likovnem in fotografskem področju. Razpisujeta ga Evropska komisija in Vlada RS, koordinator natečaja pa je Zveza prijateljev mladine Slovenije. Izdelke učencev se najprej pošlje na regijsko tekmovanje, regijske komisije pa izberejo prispevke za državno tekmovanje, kjer jih oceni posebna državna komisija. Učenci naše šole so v preteklosti že osvojili nekaj državnih nagrad, letos pa je to uspelo učenki **Fatimi Ibrišević** iz 7. b razreda z literarnim prispevkom *Fatima išče priložnosti v Sloveniji*. Njena mentorica sem bila učiteljica slovenščine **Danica Taljat**.

Letošnji natečaj je imel naslov Poi-

Občina Tolmin

Občinska priznanja in nagrade tokrat med sedem nagrajencev

Na slavnostni seji tolminskega občinskega sveta, ki so jo pripravili 28. maja v tolminskem kinogledališču, so tradicionalno podelili občinska priznanja in nagrade. Kot smo že poročali v prejšnji številki *EPicentra*, ima **občina Tolmin** letos sedem novih nagrajencev. Najvišje priznanje, plaketo, si je z vrhunskim športnim dosežkom prislužil kajakaš **Lovro Leban**. Zaradi njegove udeležbe na tekmi za svetovni pokal na Poljskem pa je plaketo namesto njega prevzel kar oče **Matjaž Leban**. Tri občinska priznanja so prejeli **Karmen Beguš** za dolgoletno humanitarno delo, **Mojca Rutar** za delo na področju turizma in **Boris Laharnar** za ohranjanje kulturne dediščine. Denarno nagrado Občine Tolmin pa so si letos razdelila tri društva, in sicer *Turistično društvo* (TD) *Sopota - Kneža* in *TD Šentviška planota* za delo na področju turizma ter *Ženski pevski zbor* (ŽPZ) *Znamenje Volče* za dosežek na področju zborovskega petja.

ŠK

LETOŠNJIM NAGRAJENCEM sta med drugim čestitala tudi (na fotografiji z desne) predsednik občinske komisije za priznanja in nagrade **Franc Simčič** in župan **Uroš Brežan**. Tokratni nagrajenci Občine Tolmin so (spredaj z leve) **Lovro Leban** (plaketo je v njegovem imenu prevzel oče **Matjaž Leban**), *TD Sopota - Kneža* (nagrado je prevzel **Nejc Borovničar**), *TD Šentviška planota* (**Aleš Poljak**), *ŽPZ Znamenje Volče* (**Vanja Hvala**), **Karmen Beguš**, **Mojca Rutar** in **Boris Laharnar**. Foto: arhiv Občine Tolmin

Središče Tolmina čakata oblikovna in vsebinska prenova

Zaradi prostorskih težav v starem jedru Tolmina je **Občina Tolmin** pristopila k izdelavi strokovnih podlag z izhodišči, ki bodo omogočala jasno vizijo oblikovne in vsebinske prenove

tega dela naselja. Gre za območje starega dela Tolmina po Rutarjevi ulici do Lavriče ter proti severu do Prešernove in Šavlijeve ulice. Ključno je, da se pri opredeljevanju kulturne identitete kraja dejavno vključijo prebivalci z jasnim mnenjem o tem, kaj je identiteta njihovega bivalnega in

delovnega okolja. Občinskemu oddelku za okolje in prostor zato ob strani stoji tudi **Krajevna skupnost Tolmin**.

V prvi fazi so strokovnjaki različnih strok iz različnih virov zbrali obstoječe gradivo o razvoju Tolmina vse do danes ter ga oblikovali za

Utrinki

ščimo nove priložnosti. Osnovnošolci in srednješolci naj bi v svojih prispevkih utemeljevali trditev, da ima vsak človek pravico do dostojnega življenja ter polne vključenosti v družbo in družbeno življenje. Fatima je v spisu predstavila svojo življenjsko zgodbo in zgodbo svoje ožje družine iz Bosne, ki je bila prisiljena iskati priložnosti za boljše življenje v Sloveniji. Njena iskrena pripoved in upanje v lepše življenje ter tudi hrepenenje po vrnitvi v »pravi dom« so očitno prepričali najprej komisijo severnoprimorske regije, ki ji je dodelila prvo mesto in jo uvrstila na državno tekmovanje. Tudi tu se je odlično odrezala, saj je osvojila tretje mesto. Prejela je diplomu Nacionalnega odbora natečaja Evropa v šoli in knjižno nagrado.

Srečanje vseh udeležencev natečaja in podelitev nagrad najboljšim s kulturno prireditvijo in turističnim ogledom mesta sta bila sredi maja v

NA LETOŠNJEM DRŽAVNEM NATEČAJU EVROPA V ŠOLI je nagrado za tretje mesto prejela **Fatima Ibrišević**, učenka mostarske osnovne šole. Foto: **Polonca Torkar**

Mariboru. Fatimo je na prireditev s posebnim avtobusom v organizaciji Zveze prijateljev mladine za Goriško spremljala prijazna mlada učiteljica **Polonca Torkar**. Po njenih izjavah sta obe preživele krasen dan.

Danica Taljat, mentorica, OŠ Dušana Muniha Most na Soči

Fatima išče priložnost v Sloveniji

Fatima iz naslova sem jaz.

Stara sem 12 let, živim v vasi Mordrej blizu Mosta na Soči na Tolminskem, pišem pa se Ibrišević.

Je dovolj podatkov, da ste ugotovili, da nisem »prava« Slovenka? Pravzaprav nisem niti »mešanka«. S ponosom povem, da sem »čisto krvna« Bosanka, kar kaže tudi ime moje mame Nure, pa očeta Ekrema in 15-letnega brata Jasmina. Edino peti član naše družine ima

čisto običajno ime. Naši želvi je namreč ime Miki in tako je tukaj v Sloveniji ime marsikateri živali – od muce do papagaja.

Naj takoj na začetku povem, da smo vsemu navkljub, kar se nam je hudega zgodilo, zelo srečna družina. Verjetno vas zanima, kaj je bilo z nami pred preselitvijo v Slovenijo. V okolici Tuzle smo živeli lepo in srečno življenje, dokler se ni začela vojna. Tudi moj oče je moral postati vojak. A o vojni vam ne bom pripovedovala, saj bi jo vsi radi pozabili. Važno je, da so moji najdražji ostali živi ...

Takoj po vojni pa so se za našo družino začele še druge težave. Oba starša sta izgubila službo. Tati je od svojega nekdanjega sošolca izvedel za službo v Tolminu in tako je v Slovenijo prišel osem let pred nami. Še zdaj se spomnim, da je domov v Bosno prihajal zelo

OSREDNJI DEL TOLMINA čaka prenova, še prej pa strokovnjaki v sodelovanju s prebivalci oblikujejo izhodišča za načrtovanje prenove.

predstavitev javnosti. Fotografirali so obstoječe stanje, med prebivalci izvedli anketo o težavah, s katerimi se srečujejo pri vzdrževanju, obnovi in prenovi objektov, iz uradnih evidenc pa so zbrali podatke o objektih in površinah. S to fazo so strokovnjaki iz ljubljanskega podjetja za prostorski inženiring **Populus** začeli že v začetku junija. Vse pridobljene informacije o objektih na omenjenem območju so vnesli na evidenčne liste, na podlagi zbranih podatkov pa bodo izdelali katalog in ga predstavili javnosti. Pomembno je bilo, da so se prebivalci aktivno vključili že v pripravo gradiva, obenem pa bi bilo dobro, da se konec avgusta udeležijo posebne delavnice, na kateri se bo tako za objekte kot tudi za odprti prostor ugotavljalo raznovrstne pomene, ki so ključni za identiteto kraja. Pri tem bodo uporabili znanstvene metode, ki omogočajo različnim generacijam in skupinam ljudi, da enakopravno prispevajo k oblikovanju vizije, rezultate delavnice pa bodo javno objavili.

Predvidoma do septembra bodo strokovnjaki izdelali končno poročilo, ki bo služilo kot strokovna podlaga za nadaljnje urbanistično načrtovanje južnega dela Tolmina.

Besedilo in foto: **Špela Kranjc**

Trampolina nista zdržala

Zavod za šport (ZŠ) Občine Tolmin je konec maja v Športnem parku Brajda ob zgornjem košarkarskem igrišču postavil dva trampolina in eno kompleksno igralo za razvijanje motorike pri otrocih med osmim in dvanajstim letom starosti. Medtem ko bodo učenci to igralo uporabljali še naprej, pa so bili pristojni prisiljeni umakniti oba trampolina že po nekaj tednih. Vzrok za to so bile številne poškodbe zaradi nepravilne uporabe in objestnosti, kot so nategnjene vzmeti in elastike zaradi preobremenitev, sčfrana zaščita stebričkov, strgana in zažgana mreža. Kot je povedal direktor zavoda **Branko Velišček**, so poškodbe večkrat sanirali v upanju, da so zgolj posledica začetnega navala

V TOLMINSKEM ŠPORTNEM PARKU BRAJDA so morali nedavno postavljena trampolina zaradi številnih poškodb odstraniti. Foto: **Tomí Murovec**

otrok, vendar so se kmalu spet pojavile. Sedaj se dogovarjajo z osnovno šolo in vrtcem, da bi vsak dobil na svoje ograjeno igrišče po en trampolin, in sicer pod pogojem, da bo njegova uporaba nadzorovana.

Kljub vsemu pa ZŠ načrtuje še nekaj investicij, za katere je namenjen denar v letošnjem občinskem proračunu. Tako naj bi ravno v teh dneh zaključili z deli v tolminski telovadnici, ki so se jih lotili iz dveh razlogov, kot pojasnjuje Velišček. Prvi je bil drseč parket, ki je povzročal največ težav prav na številnih tekmovanjih, drugi pa sprememba košarkarskih pravil, zaradi česar bi morali najkasneje pred prihodnjo košarkarsko sezono na novo začrtati igrišče. S 30.000 evri so zbrusili in na novo prelakirali parket ter začrtali podlago. Za preplastitev košarkarskega igrišča na Brajdi občina letos namenja 14.000 evrov, vendar končna strokovna odločitev še ni padla. Po Veliščkovih besedah namreč obstaja več možnih rešitev – prepričati se želijo o najboljši. Če

se bo izšlo, se bodo z menjavo podlage spopadli še letošnjo jesen. Tretja vidnejša investicija pa bo ureditev parkirišča poleg transformatorske postaje za telovadnico. Do začetka prihodnjega šolskega leta bodo uredili okoli 70 parkirnih mest in lažji dostop do parkirišča.

Špela Kranjc

Izšel je nov Tolminski zbornik

Ob tolminskem občinskem prazniku v mesecu maju je bila predstavljena četrta knjiga *Tolminskega zbornika*, ki je nastajala dobro leto pod uredniškim vodstvom **Zdravka Duše** ter s pomočjo več podurednikov na različnih področjih. Knjiga je presegla pričakovanja, saj se je pisanju člankov pridružilo veliko avtorjev različnih interesnih področij. Skoraj 600 strani obsežno delo prinaša vsebinsko raznolike teme – v uvodu razmišljanja o meji s sosednjo Italijo, ki se je »zmehčala« in »padla« po vstopu Slovenije v Evropsko unijo.

Utrinki

- *redko in kako težki in žalostni so bili za našo družino dnevi brez nje-ga.*

Ne vem natančno, kdaj in kako sta se moja starša odločila, da bi bilo za vse nas boljše, če bi se vsi preselili v Slovenijo. A ko sem nekega dne prišla iz šole, sta me v dnevni sobi čakala mama in tata in rekla, da se moramo o nečem pogovoriti. Ko sem izvedela, da se bomo ob koncu šolskega leta preselili, sem bila hkrati vesela in prestrašena. Tata sem v vseh osmih letih, ko je živel daleč stran od nas, zelo

pogrešala, zato sem bila neizmer-no vesela, da bomo lahko skupaj. Groza pa me je bilo ob misli, da se bom morala posloviti od sorodnikov in prijateljev. Mama mi je pojasnila, da bomo imeli v Sloveniji več priložnosti za boljše življenje, midva z bratom pa več možnosti za izobraževanje. Takrat nisem točno vedela, kaj to pomeni, a sem zaupala staršem, da želijo meni in bratu vse najboljše.

In tako smo se preselili v Slovenijo. V Bosni smo pustili hišo, sorodnike, prijatelje, znance. Ob selitvi

sem vso pot premišljevala, kako bo v novi hiši, novi šoli, med novimi, neznanimi ljudmi. In ves čas sem se prepričevala, kar mi je obljubila mama: V Sloveniji bom imela boljše priložnosti za šolanje, naučila se bom veliko novega in dobila nove prijatelje, hkrati pa bo sta starša imela boljši zaslužek. Nekoč pa se bomo vrnili domov ...

Že čez par dni sem morala iti v šolo. Ko sem stala pred šolo, me je bilo sram. Vsi so stali v gručah in imeli prijatelje, edino jaz sem bila sama. Počutila sem se kot bela

vrana. Vse do odmora, dokler ni prišla do mene prva sošolka, sem bila tiho. Vprašala me je, kako mi je ime in jaz sem ji odgovorila. Čeprav nisem znala slovensko, sva se pogovarjali cel odmor in potem so k nama prišli še drugi sošolci. Ker sem zgovorna, sem med njimi kmalu dobila prijatelje. Z njimi se družim tudi popoldne v naši vasi. V šoli mi gre zelo dobro in sem med najboljšimi učenci v razredu. Tudi slovenščino sem se takoj naučila. A priznati moram, da je na začetku bilo zelo težko. Vsega me je bilo

PREDSTAVITEV NOVEGA TOLMINSKEGA ZBORNIKA je na zanj značilen komičen način povezoval Tadej Šavli - Čaž.

Med prvimi je svoj članek prispeval v februarju preminuli seizmolog **Renato Vidrih**; v spremnem nekrologu se ga spominja **Stane Beguš**, vodja Državne tehnične pisarne. Obsežen del zbornika je posvečen gospodarstvu na Tolminskem ter zgodovinskim temam. Novost četrte knjige je pregled razvoja festivalov na Tolminskem v času od izdaje tretjega zbornika leta 1997 do danes. Izpostavljeni so nekateri kulturni tolminski mojstri besede, kot sta **Ivan Volarič - Feo** in **Jože Štucin** ter, tokrat kot pesnik, **Jan Cvitkovič**. Omeniti velja tudi članek, posvečen profesorju **Janezu Dolencu**, uredniku drugega in tretjega Tolminskega zbornika ter Potresnega zbornika. Zadovoljstvo ob izidu tolminske zgodovine minulih trinajstih let v nakladi 1.200 izvodov je izrazil tudi župan občine Tolmin **Uroš Brežan**, ki je na predstavitvi zbornika v tolminskem kinogledališču dejal, da izdaja zadnja knjiga Tolminskega zbornika prispeva dodaten pomen k letošnjemu praznovanju

občine Tolmin. Izrekel je tudi željo po pogostejšem izhajanju zbornika – naslednja priložnost za izdajo bo morda že puntarska 300-letnica čez tri leta. Ob tem pa je sekretar na ministrstvu za kulturo **Silvester Gabršček** izrazil misel, da zbornik lahko štejemo kot četrti ali pa tudi peti, saj je po furlanskem potresu izšel tudi *Potresni (tolminski) zbornik*, ki je povsem primerljiv z ostalimi knjigami. Gabršček tudi meni, da je tolminski zbornik enakovreden zbornikom drugih slovenskih mest.

Predstavitve Tolminskega zbornika so na prireditvi slikovito, duhovito in izjemno zanimivo oblikovali pravljíčarka **Ana Duša**, profesorice Glasbene šole Tolmin **Tonja Lapanja Brenčič**, **Maja Klanjšček** in **Erika Bizjak**, **Tadej Šavli - Čaž**, **Lidija Šavli - Bajtova** s Tminkimi kwantami ter glasbenik **Bratko Bibič** s projektom Javorca – Quasi una cantata.

Špela Mrak

Foto: Tatjana Šalej Faletič

NOVA MRLIŠKA VEŽICA V VOLČAH.

še tolminska Občina in komunala.

Lična in sodobno zasnovana nova mrliška vežica je plod dela domače arhitektke **Nataše Štrukelj** iz podjetja Elea, ki si je v poslovnem prostoru zamislila okno s pogledom na prenovljeno razpelo na pokopališču, v njegovem ozadju pa še na cerkveno oltarno okno ter zvonik. Mimoidoče pa bo zagotovo pritegnil tudi zanimiv napis »Spočijejo naj se od svojega truda« na pročelju pri vhodnih vratih, ki je, po besedah Fona, prispevek pomožnega škofa dr. **Jurija Bizjaka**. Ta je namreč za to priložnost predlagal povzetek 13. vrstice iz 14. poglavja svetopisemske knjige Razodetja, ki se konča z mislijo »zakaj njih dela gredo z njimi«.

Uradno odprtje nove mrliške vežice v Volčah je 18. julija navkljub poletni nevihti privabilo okoli 200 krajanov. Po nedeljski maši v cerkvi sv. Danijela je sledil blagoslov tolminskega dekana **Slavka Obeda** ter slavnostno rezanje traku predsednika KS Volče in tolminskega župana **Uroša Brežana**. Besedilo in foto: **Tatjana Šalej Faletič**

INVESTICIJA KS VOLČE je poleg nove mrliške vežice, v kateri je ob poslovnem prostoru urejena tudi čajna kuhinja s sanitarijami in skladiščem orodja, vključevala še ureditev parkirišča, stopnišča in okolice. Na fotografiji sta predsednik KS Volče **Metod Fon** in predstavnica Občine Tolmin **Verena Tuta**.

Spočijejo naj se od svojega truda ...

Okoli 170.000 evrov, brez davka na dodano vrednost, je vredna investicija **Krajevne skupnosti (KS) Volče** za postavitev nove mrliške vežice. Ta je namreč nadomestila dosedanje stare in neuporabne prostore. Kot je pojasnil predsednik KS Volče **Metod Fon**, je v novi vežici poleg poslovnega prostora urejena tudi čajna kuhinja s sanitarijami in shrambo. Investicija je vključevala še ureditev parkirišča, stopnišča in okolice. Krajevna skupnost je ob tem s strani volčanske župnije pridobila tudi ustrezno stavbno in zemljiško pravico, medtem ko sta ji preostalo tehnično pomoč nudili

Utrinki

strah in neizmerno sem pogrešala sorodnike in prijatelje. Še zdaj pa komaj čakam, da pridejo prazniki, ko gremo v mojo domovino Bosno. Tam imam stare starše, katere imam zelo zelo rada. Čeprav je tudi v Sloveniji lepo in so tu res boljši pogoji za življenje, sem na Bosno še vedno zelo navezana in že samo kakšna majhna grda besedica o Bosni in Bosancih me prizadene. Vesela sem, ker so preko mene moji sošolci v Sloveniji dobili priložnost spoznati našo kulturo, zgodovino in običaje in večina nima

več slabega mnenja o Bosancih. Med njimi se vse bolj počutim enakovredno. Zaradi nesrečne zgodovine moje domovine pa se je meni ponudila priložnost, da sem se naučila tujega jezika in spoznala življenje in kulturo druge države.

Ne vem, kaj se bo z našo družino zgodilo v bližnji prihodnosti. To je najbrž odvisno tudi od tega, kako se bo življenje izboljševalo v Bosni. Skrbi me tudi to, ker je pred kratkim moja mama izgubila zaposlitev tudi v Sloveniji.

Verjetno bomo v Sloveniji ostali to-

liko časa, da bova oba z bratom doštudirala. Jaz se še ne morem odločiti, kateri poklic bom izbrala. Mislim, da bom najprej šla po bratovih stopinjah, ki zdaj obiskuje gimnazijo v Tolminu. Naprej pa bom verjetno študirala nekaj v zvezi z jeziki, ker mi gredo zelo dobro.

Vmes pa se bomo seveda vračali v Bosno. Z vrstniki iz moje domovine si ves čas dopisujem preko interneta ali telefona. Šele zdaj vedno bolj razumem, zakaj mi je mama govorila, da bom v Sloveniji imela veliko več priložnosti kot v Bosni. V

marsičem živim boljše kot oni. Tudi svojim prijateljem v Bosni pripovedujem, naj se ne bojijo živeti izven svoje domovine, če se jim bo drugod ponujala možnost za lepše življenje. Verjamem, da sta se moja mama in tata odločila prav, obe nem pa vem, da zelo hrepenita po svojem pravem domu. Vesela boš, če bova midva z bratom dobro izkoristila priložnost, ki sta nama jo omogočila. Čas pa bo morda začel tudi rane, ki smo jih vsi zaradi ta »priložnosti« dobili.

Fatima Ibrišević, 7. b, OŠ Most na Soči

Slovenija na veliko zapravlja za javno razsvetljavo in onesnažuje okolje

Raziskava društva Temno nebo Slovenije je pokazala, da je Slovenija za Belgijo druga najbolj svetlobno onesnažena država v Evropski uniji. Za javno razsvetljavo v naši državi letno po nepotrebnem zapravimo za deset milijonov električne energije, dodatnih pet milijonov evrov pa bi lahko prihranili pri zunanji razsvetljavi zasebnih objektov.

Uredba o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja, s katero želi država zmanjšati nepotrebne stroške in omejiti svetlobno onesnaževanje, je v veljavo stopila 22. septembra 2007. Slednje si prizadeva tudi **društvo Temno nebo Slovenije** – neprofitna organizacija mladih strokovnjakov, ki občinam, podjetjem, ustanovam, projektantom razsvetljave in posameznikom svetuje glede okolju prijazne in energetske učinkovite javne razsvetljave. O trenutni situaciji v Sloveniji in Posočju, spoštovanju in kršitvah veljavne uredbe, o tem, kaj nas čaka zaradi preosvetljenih noči, in še čem smo povprašali predsednika omenjenega društva **Andreja Moharja**.

V začetku leta ste slovenskim občinam poslali brošure, v katerih obravnavate svetlobno onesnaženje in energetske učinkovite zunanje razsvetljave. V spremnem dopisu ste opozorili na hitre in slabo projektirane postavitve javne razsvetljave in ponudili svojo strokovno pomoč. Kako so se odzvali župani?

POGLED NA SOTOČJE SOČE IN TOLMINŠKE V POLETNI NOČI – V zadnjem času se močne javne razsvetljave hitro širijo tudi na podeželje in v naravna okolja. **Foto: Tatjana Šalej Faletič**

Prav posebno velikega odziva na občinah ni bilo, poklicalo nas je samo nekaj odgovornih oseb za javno razsvetljavo. Sicer pa smo zelo zadovoljni z izdajo brošure, saj so končno na voljo zelo osnovna navodila, ki bodo v pomoč tako občinam kot tudi podjetjem. Po občinah je premalo znanja glede razsvetljave, še posebej to velja za manjše občine. Pred kratkim nam je eden od vzdrževalcev

razsvetljave v eni od primorskih občin povedal, da kljub temu da vzdržuje razsvetljavo že več kot 20 let, ni vedel, da je škodljivo svetenje v nebo. Od ceste se odbije v nebo samo okoli deset odstotkov svetlobe, če pa svetimo nad vodoravnico, se sto odstotkov svetlobnega toka izkoristi za svetlobno onesnaževanje. Zato vsako svetenje nad vodoravnico povzroča za približno desetkrat več svetlobne

ga onesnaženja kot svetenje na ceste in ulice. Če bi imela Slovenija tako skromno javno razsvetljavo, kot jo ima Nemčija, bi vsako leto prihranili za deset milijonov evrov električne energije.

Koliko se sicer ljudje obračajo na vas po nasvete in kdo je najpogostejše med njimi?

Tedensko dobivamo nove pritožbe občanov. Večinoma jih moti svetenje v spalnice, še posebej se pritožujejo, če jim pred hišo namestijo svetilke v beli barvi. V spalnici, ko je oko popolnoma prilagojeno na temo, nas prav bela svetloba najbolj moti. Pred nekaj dnevi smo dobili pritožbo iz Vipavske doline, kjer so občanki osvetlili balkon. Astronomija je posebej ne zanima, pa vendar je uživala ob opazovanju zvezd s svojega balkona. Nova svetilka ji je to onemogočila. Pritožnikom svetujemo, kako lahko rešijo problem, najprej seveda na prijazen način. Če za to ni posluha, potem ostane samo še inšpekcija.

Pred tedni smo dobili tudi neobičajno pritožbo odgovorne osebe za

Utrinki

MOSTARSKI GASILCI POMAGAJO ŽE 120 LET

Most na Soči – Prostovoljno gasilsko društvo (PGD) Most na Soči, ki je do leta 1952 nosilo ime Sveta Lucija, letos beleži 120. obletnico svojega delovanja. Osrednje praznovanje z gasilsko parado in podelitvijo priložnostnih priznanj so pripravili 19. junija v okviru letošnje Noči na jezeru, slovesnosti pa se je udeležila tudi častna pokroviteljica dogodka, ministrica za obrambo dr. **Ljubica Jelusič**. PGD Most na Soči danes šteje 134 članov, od tega je 63 operativnih,

18 veteranov in razveseljivih 25 članov gasilske mladine. Po besedah predsednika **Toma Sotenška** imajo za to največ zaslug njihovi prizadevni mentorji, dobro pa sodelujejo tudi z mostarsko osnovno šolo ter drugimi društvi in organizacijami v lokalni skupnosti. Kot navajajo župnijske kronike, so Mostarji požare gasili že leta 1891, glede na ustno izročilo pa so gasilci takrat uporabljali ročno brizgalno. Danes se PGD Most na Soči lahko pohvali celo z najmlajšim voznim parkom med osmimi društvi Gasilske zveze Tolmin. Prav lani so ob pomoči Občine Tolmin in dona-

torjev ter z velikim samoprispevkom občanov dobili novo avtosterno, že pred tem pa so nabavili sodobno osebno zaščitno opremo, obnovili prostore društva in ob gasilskem domu dogradili dodatni garaži.

Sotenšek je še poudaril, da je PGD Most na Soči pomembno prispevalo k razvoju gasilstva tako na svojem območju kot v občini. Gasilci so se izkazali pri nastajanju ali obnavljanju šestih PGD v občini Tolmin, strokovno so pomagali pri ustanavljanju in razvoju društev v Dolenji Trebuši, Rutu in Grantu ter na Kneži in Ponikvah,

posebej pomembno je že od nekdaj tudi njihovo delo na področju požarne preventive in vzgojno delo z osnovnošolsko mladino. Ob tem jubileju so izdali zloženko s podatki o zgodovini društva in zgodovini kraja sploh. PGD Most na Soči sicer ni med največjimi gasilskimi društvi v Sloveniji, Jelusičeva pa mu prav zaradi častitljive starosti in delovanja ob meji pripisuje velik pomen. Fašisti so namreč ob okupaciji prepovedali kulturna in gasilska društva, kjer se je z zbiranjem ljudi ohranjal slovenski jezik in krepila narodova identiteta. Zaplenili

javno razsvetljavo v eni od slovenskih občin. Pred stanovanjem so mu namestili ogromen osvetljen reklamni pano. V zadnjem času je vedno več pritožb zaradi motečih reklamnih panojev. Slovenija je postala pravi rekorder v številu osvetljenih reklamnih panojev. V Avstriji in Nemčiji so ob cestah in avtocestah prepovedani, saj ogrožajo prometno varnost.

Zaskrbljujoče je, da pravzaprav nikjer v Sloveniji ni več ozemlja, kjer bi lahko zvezdno nebo videli naravno. Kje so najsvetlejša in najtemnejša območja in kam sodi Zgornje Posočje?

Žal tudi v Zgornjem Posočju ni več naravnega zvezdnega neba. Problem ni samo neustrezna razsvetljava na tem območju, temveč tudi svetloba, ki prihaja z velikih razdalj. Zgornje Posočje intenzivno osvetljujejo mesta v krogu z radijem 200 km (Ljubljana, Nova Gorica). Ogromen svetlobni vir je Italija. Furlanija - Julijska Krajina je zelo gosto poseljena in je velik vir svetlobnega onesnaževanja. Moji prijatelji, ki so bili ponoči na Triglavu in Mangartu, povedo, da je sicer nebo v zenitu tam dokaj temno, doline pa so z vrhov videti, kot bi jih prekrila žareča lava. Lani so z izgradnjo biatlonskega centra in osvetlitvijo tekaške proge uničili zvezdno nebo nad Pokljuko. Če bomo tako nadaljevali, se nam utegne zgoditi, da celo nad Triglavskim narodnim parkom v prihodnje ne bo mogoče videti zvezd.

Katere so najbolj škodljive posledice svetlobnega onesnaževanja?

Ker je leto svetovno leto biotske raznovrstnosti, začnimo z vplivom svetlobnega onesnaževanja na živali. Neustrezne, nezasenčene svetilke

močno privabljajo žuželke, ki se ujamejo v snope svetlobe. Če se to zgodi več noči zapored, si žuželke ne najdejo svojih partnerjev, se ne razmnožijo in ne opravijo svojega biološkega poslanstva. Žuželke so izjemno pomemben člen v prehranbeni verigi, manjše število žuželk vpliva na ves živalski svet. Vloga žuželk je nenadomestljiva pri opraševanju. Višji nivoji osvetlitev omogočijo plenilcu, da bolje vidi. Živali potrebujejo temno nebo, saj jim tema pogosto omogoča preživetje. Z vnosom svetlobe v naravno okolje rušimo biološka ravnotežja.

SVETLOBNO ONESNAŽENJE NE OTEŽUJE LE ASTRONOMSKIH OPAZOVANJ, AMPAK OGROŽA TUDI ŠTEVILNE ŽIVALSKÉ VRSTE – Intenzivna nočna osvetlitev ima med drugim močan vpliv na življenjski cikel žuželk. Te ob luči nekaj časa letajo oziroma tavajo sem ter tja, nato pa se počasi umirijo, usedejo in zaspijo. Če se jim to zgodi več noči zapored, ne morejo opraviti svojega biološkega poslanstva. Tako so neustrezna obcestna razsvetljava in drugi še močnejši svetlobni viri iztrebili velike vodne hrošče, zelo ogrožena pa je tudi večina nočnih metuljev, ki prehranjevanje, razmnoževanje in letenje uravnavajo prav s količino svetlobe. Ti namreč svoj nočni ciklus začnejo prav s hranjenjem in tako poleg čebel in čmrljev veljajo za ene najpomembnejših opraševalcev rastlin. **Foto: Tatjana Šalej Faletič**

Vir: • PEZELJ, Janez (urednik). (2001). Svetlobno onesnaževanje. [Online, pdf]. Ljubljana. RS državni zbor – Odbor za infrastrukturo in okolje. [Citirano 19. julija 2010; 4:48] Dostopno na spletnem naslovu: http://www.temnonebo.org/uploads/Gradivo/Svetlobno_onesnazenje_Zbornik.pdf • PERNAR, Jože. (2004). Svetlobno onesnaževanje – Vpliv na živali. [Online]. [Citirano 19. julija 2010; 4:19] Dostopno na spletnem naslovu: http://www2.arnes.si/~sssknm2/vpliv_zivali.htm

Neustrezne, nezasenčene svetilke močno bleščijo. Bleščave svetilke ogrožajo varnost v prometu, še pose-

bej so na bleščanje občutljivi starejši ljudje.

V zadnjem času opažamo vedno večje število belih, metalhalogenidnih in belih LED svetilk. Žal so te svetilke z okoljskega stališča neustrezne, saj se bela svetloba nekajkrat bolj siplje v ozračju kot rumena svetloba. Povedano preprosteje, rumena svetloba visokotlačnih natrijevih svetilk v veliki meri pobegne v vesolje in ne povzroča zelo veliko škode, medtem ko se bela svetloba zelo siplje. Posledica je presvetlo nebo in manj zvezd na nebu. Trenutno najboljši kompromis glede energetske učinkovitost in

Bele svetilke sevajo velik delež modrega dela spektra. Žal ravno ta del spektra zelo učinkovito prekine tvorbo melatonina med spanjem. Spati je treba v popolni temi, saj se samo v popolni temi med spanjem tvori melatonin. Pomanjkanje melatonina je povezano z večjo incidenco raka na dojki, prostati in debelem črevesju. Vseh biofizikalnih mehanizmov še ne vemo, vsekakor pa je s stališča preventive treba zagotoviti temo med spanjem. V ulični razsvetljavi naj ne bi uporabljali svetilk, ki sevajo belo svetlobo.

Vsi govorijo o LED svetilkah, je to res tako revolucionarna tehnologija?

LED svetila so še v razvoju in imajo številne tehnične pomanjkljivosti. Ena glavnih pomanjkljivosti je segrevanje svetilke, zaradi česar se življenjska doba LED svetilke močno skrajša. Najboljše visokotlačne natrijeve svetilke imajo življenjsko dobo 48.000 ur, kar je praktično enako LED svetilom. Večina učinkovitih LED svetil na trgu sveti močno v beli barvi, kar povzroča številne negativne okoljske in zdravstvene posledice. LED svetila se reklamira kot najbolj energetske učinkovita, pa to ne drži. Visokotlačne natrijeve svetilke so še vedno energetske in okoljsko primernejše.

Katere so glavne značilnosti energetske učinkovite javne razsvetljave in koliko lahko z njo prihranimo?

V javni razsvetljavi je treba zadošiti minimalnim standardom in nič več. Vsako pretiravanje je škodljivo, tako z energetskega kot tudi z okoljevarstvenega stališča. Intenziteto razsvetljave naj se po 23. ali 24. uri zmanjša na polovico. Ponoči vsi spimo in razsvetljave ne rabi praktično

Utrinki

so tudi gasilsko opremo in tako Primorci naredili še bolj nemočne.

Kot je na slovesnosti dejal tolminski župan **Uroš Brežan**, se na Občini zavedajo, da so prav gasilska društva temeljni stebri civilne zaščite in reševanja v občini ter nepogrešljiva v naravnih nesrečah. Pred nekaj leti so z gasilsko zvezo naredili načrt za nabavo opreme društev, ki ga po njegovem uspešno uresničujejo, vendar samo tehnika ne more uspešno reševati. Kljub požrtvovalnosti prostovoljnih gasilcev pa njihov status ostaja nezavidljiv, sploh ko pride do in-

V GASILSKI PARADI V ČAST 120. OBLETNICE DELOVANJA PGD MOST NA SOČI smo videli mnogo novih gasilskih vozil in tistih z nekoliko starejšo letnico izdelave, v mimohodu pa je sodelovalo tudi več kot 200 gasilcev v gasilcev vseh starosti tako iz PGD Most na Soči kot tudi iz njihovih prijateljskih društev.

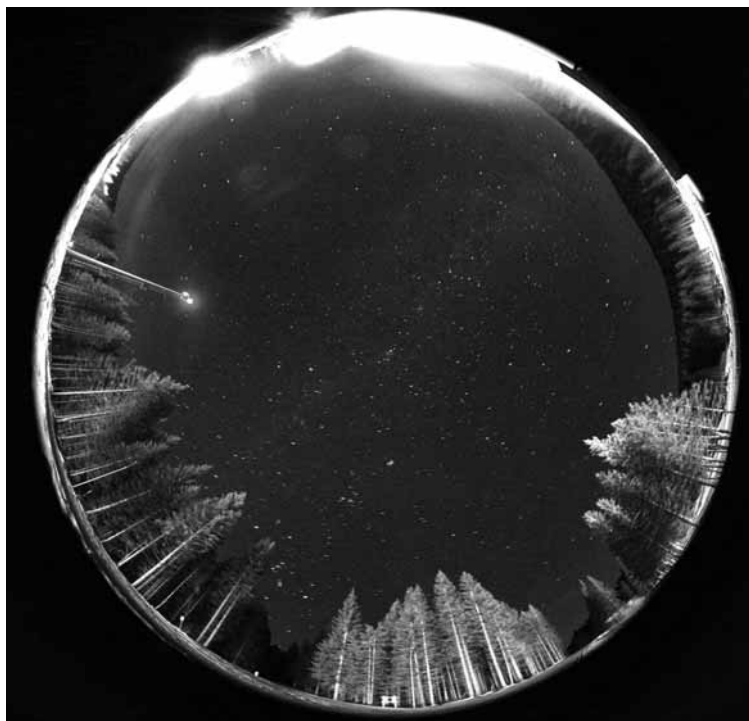
tervencij v službenem času. Ministrica Jelušičeva poudarja, da se s podobnimi težavami srečujejo vsi prostovoljci oziroma njihovi delodajalci. Slednjim država sicer povrne nadomestilo za izpad dohodka za čas, ko je bil prostovoljec na intervenciji ali usposabljanju, vendar je vsaj pri mnogih manjših podjetjih zaradi odsotnosti enega zaposlenega izpad navadno večji. Kot je še povedala, so razmišljali o posebnem statusu podjetij z zaposlenimi prostovoljci, kar bi dosegli s spremembami Zakona o zavarovalništvu. Zavarovalnice se s tem sicer strinjajo, a bi s pove-

nihče. V številnih avstrijskih vaseh razsvetljava pozno ponoči preprosto ugasnejo. Razsvetljava je treba projektirati z ustrežno programsko opremo, ki omogoča minimiziranje porabe energije glede na klasifikacijo ceste. Izkušnje iz Slovenije in Italije kažejo, da je mogoče porabo energije zmanjšati od 40 do 60 odstotkov. Velik vir svetlobnega onesnaževanja je razsvetljava kulturnih spomenikov. Društvo Temno nebo Slovenije je razvilo posebno svetilko, ki projicira svetlobo zgolj na fasado objekta in zagotavlja, da gre manj kot nekaj odstotkov svetlobe neposredno v nebo.

Koliko se slovenske občine, podjetja, ustanove in nenazadnje tudi posamezniki držimo določil nove uredbe?

V veliki večini se sedaj v zunanji razsvetljavi nameščajo svetilke, ki ne svetijo nad vodoravnico in so skladne z določili uredbe. Tu ni večjih problemov, še vedno pa projektanti nameščajo preveliko število svetilk in premočne svetilke. Imamo primere, ko projektanti namestijo nekajkrat več svetilk, kot bi bilo potrebno. V ozadju pogosto ni nič drugega kot samo želja po čim večjem zaslužku. Žrtev smo pogosto davkoplačevalci, ki moramo 30 let kriti stroške slabega ali pretiranega projektiranja. Tolična je namreč življenjska doba svetilk.

Rok za uskladitev javne razsvetljave z uredbo je 31. december 2016.

ONESNAŽENO ZVEZDNO NEBO, ki ga povzroča nov biatlonski center na Pokljuki. Fotografija je posneta z vsenebno kamero (ribje oko), ki posname celotno nebo od obzorja do obzorja. Foto: Andrej Mohar

Koliko dela nas še čaka?

Ljubljana je v treh letih zamenjala skoraj polovico razsvetljave in to z enakimi sredstvi kot v letih pred uredbo. Stanje v občinah je zelo različno, vendar nas to ne skrbi. Večji problem so parkirišča podjetij, kjer pogosto opažamo močno pretirano razsvetljava, za nameček pa uporabljajo še okoljsko škodljivo belo svetlobo. Še večji problem so reklamni panoji, ki rastejo kot gobe po dežju. Po Sloveniji množično postavljajo nove kozolce, katerih glavni namen

je reklamiranje. Z reklamami smo sicer lepo naravo v Sloveniji že močno degradirali.

Pravite, da v vašem društvu zelo podpirate kakovostne projektante, ki lahko naročnikom zagotovijo več tisoč evrov prihrankov, če seveda ti ne varčujejo preveč pri izdatkih za projektiranje. Koliko je kakovostnih projektantov pri nas in kateri so to (poleg tolminskega podjetja Soča-projekt d.o.o.)?

Žal je dobrih projektantov v Slove-

niji izredno malo, verjetno manj kot deset oseb. Pogosto slabi projektanti napravijo projekt tako, da se proda čim več opreme, kandelabrov, kablov, svetilk. Tu žal ni nobene kontrole, pogosto naročniki niso usposobljeni za naročanje. **Sočaprojekt** se lahko pohvali s številnimi dosežki. Pri rekonstrukciji javne razsvetljave dosega v povprečju 60-odstotne prihranke električne energije.

Občine in podjetja lahko denar za menjavo razsvetljave v skladu z uredbo pridobijo na več načinov: z javno-zasebnim partnerstvom, ugodnim okoljskim kreditom pri nekaterih bankah ali Eko skladu, s finančnimi sredstvi EU ter z ESCO (Energy Service Company)¹ načini kreditiranja in izplačili na osnovi prihrankov energije. Koliko se teh možnosti poslužujemo in katerih največ?

Kar nekaj možnosti je na voljo za kreditiranje prenove javne razsvetljave in doseganje večje energetske učinkovitosti. **Ministrstvo za gospodarstvo** pripravlja razpis za subvencioniranje prenove obstoječe javne razsvetljave. Občinam priporočamo, da pripravijo projekte prenove obstoječe razsvetljave, da bodo pripravljene, ko bo razpis objavljen.

Pogovor pripravila: Špela Kranjc

Opomba:

¹ Energy Service Company oziroma kratka ESCO označuje podjetja, ki nudijo celovite storitve v energetiki z odplačevanjem skozi varčevanje. Storitve zajema razvoj, izvedbo in financiranje projektov tako, da se investitorju stroški naložbe povrnejo z varčevanjem pri stroških za energente in vzdrževanju.

Utrinki

► Članimi premijami breme zopet padlo na delodajalce. Druga možnost je, po besedah Jelušičeve, natančnejša določitev ugodnosti za prostovoljce v Zakonu o prostovoljstvu, vsekakor pa ni zakona, v katerem bi na enem mestu rešili vse probleme hkrati. Besedilo in foto: Špela Kranjc

PGD PODBRDO SLEDI ZAČRTANI POTI

Podbrdo – V Prostovoljnem gasilskem društvu (PGD) Podbrdo je tudi letos zelo pestro. Pred kratkim so uspeli zamenjati okna in vrata na gasilskem domu, za kar so odšteli okoli 5.500 evrov. Investicija se jim je izmikala kar šest let, zdaj pa upajo, da jo bo podprla tudi Gasilska zveza Tolmin. Ker si društvo prizadeva slediti koraku časa, se člani skozi vse leto izobražujejo in izpopolnjujejo v gasilskih ve-

MLADI GASILCI S SVOJIMI MENTORJI so prišli z občinskega tekmovanja v Dolenji Trebuši s tremi pokali. Foto: Dragan Cirković

ščinah. Pred kratkim so pripravili občinsko vajo za gasilke. Predstavnice PGD Tolmin, Most na Soči, Kneža in Podbrdo so se pridružile še gasilke iz PGD Zali Log z gorenjske strani.

Vseh 34 udeleženk je hitro, prizadevno in uspešno pogasilo namišljeni požar v eni od hal nekdanje tovarne Bača. Ob zaključku so izrazile željo po pogostejših tovrstnih srečanjih.

V društvu pa so najbolj veseli napredovanja svojega podmladka. Na občinskem tekmovanju v gasilskem orientacijskem teku so 22. maja v Dolenji Trebuši prvič sestavili tekmovalno moštvo starejših pionirk, ki so zasedle drugo mesto, medtem ko je ekipa starejših pionirjev že drugo leto zapored zmagala. Prvič pa sta tekmovali tudi dve moštvi mlajših pionirjev, od katerih je eno zmagalo. Obe prvouvrščeni ekipi sta 3. julija odšli na regionalno tekmovanje na Črni Vrh in to z gasilskega tabora v Bohinju, kjer so v družbi več kot 50-ih gasilskih prijateljev preživeli ves teden. Mlajši pionirji so zasedli ne-hvaležno četrto mesto, starejši pa so na cilj pritekli drugi in tako dobili priložnost, da svoje znanje in sposobnosti pokažejo tudi na jesenskem državnem tekmovanju.

Olga Zgaga, Društvo Baška dediščina

Kobariški Kelti in njihovi konji

Že tako izjemno mesto Kobarida v arheološki sliki Posočja je sedaj obogateno še z najdbo, ki je ne bi pričakoval niti največji zagovornik keltske poselitve na tem območju. Arheologi smo tokrat naleteli na najdišče najzgodnejših najdb predmetov, ki so značilni za keltske bojvne pri nas, ter ostanke množičnega ritualnega konjskega pokopa, kakršnega na območju jugovzhodnih Alp ne poznamo.

Uvodoma naj za lažjo predstavbo na kratko orišemo nekaj drugih najpomembnejših arheoloških raziskav na Kobariškem. Najstarejša doslej znana stalna poselitev na tem območju sega v čas bronaste dobe. V tem obdobju je bila naseljena naravno dobro zaščitenaa postojanka na griču sv. Volarja (sv. Hilarija) na desnem bregu Nadiže nad vasjo Robič. Naselbina je nadzorovala trgovsko pot, ki je potekala po dolini Nadiže in je povezala najdišča v Beneški Sloveniji in Posočju.

Sicer pa je Kobarid znan predvsem iz časa starejše železne dobe (9.–4. stol. pr. n. št.). Iz tega obdobja so najdbe z območja V logu, kjer je bilo odkrito obsežno grobišče svetolucijske skupine. Grobišče je bilo delno raziskano že pred več kot 100 leti. Takrat je tu izkopaval tržaški arheolog **Carlo Marchesetti**, ki je raziskal prek 1.000 žganih železnodobnih in rimskih grobov, katerih najdbe so danes shranjene v mestnem muzeju v Trstu (med najdbami je izjemen predvsem s figuralno motiviko okrašen bronast pokrov situle, številni so nakitni predmeti, lončeno in bronasto posodje, železno orožje idr.) Arheološke raziskave na tem območju so se nadaljevale tudi v 20. stol., ko sta izkopavala **Goriški** in **Tolminski muzej**.

Istodobna naselbina je stala na območju Gradiča, kjer je danes cerkev sv. Antona s kostnico ita-

ODKRIVANJE IN DOKUMENTIRANJE KONJSKIH POKOPOV – Raziskovalna dela so potekala interventno, zato je bilo žal premalo časa, da bi vsem, ki so arheologe na območju izkopa vedoželjno obiskovali, natančno razlagali o poteku del in pomenu najdišča. Kljub temu so bili veseli dobršne mere zanimanja Kobaridcev za njihovo delo, dobre volje ter ponujene pomoči.

lijanskih vojakov. Na zahodnem obronku Gradiča je bil raziskan tudi kultni prostor iz časa mlajše železne dobe ter rimskega obdobja (predvsem 2. stol. pr. n. št.–3. stol. n. št.). Poselitev na Kobariškem se je nadaljevala v poznoantični čas, ki ga slikovito prikazuje dobro raziskano naselje na Tonovcovem gradu, kjer je bilo tudi pomembno zgodnjekrščansko središče.

Na plano najprej pogledali trije železni keltski meči

Pri gradbenih delih za vodovod in kanalizacijo na Gregorčičevi ulici je bila konec letošnjega junija južno od B'zjakove hiše (Gregorčičeva 19) odkrita izjemna najdba. Pri strojnem izkopu so se na plano najprej pokazali trije pravi železni keltski meči. Vsi so bili zviti, saj je bila pri Keltih navada, da so v svojih obredih orožje ob pomoči ognja ritualno zvijali ali razlamljali. Arheologi Tolminskega muzeja smo po naročilu **Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije OE Nova Gorica** na raziskanem območju, velikem približno 8 m², ki se je nahajal znotraj gradbenega izkopa, kmalu v nadaljevanju zaznali s kamenjem prekrito struktu-

POGLED NA DELNO OHRAJENO KONJSKO LOBANJO Z ŽELEZNIMI ŽVALAMI

ro, pod katero so bile živalske kosti. Izkazalo se je, da gre za skelete več konj. Med njihovimi kostmi je bilo najdenega veliko železnega keltskega obrambnega in napadalnega orožja (dva meča v nožnicah, sulične osti, deli ščitov idr.) ter deli konjske opreme (železne žvale, bronasti razdelilni gumbi). Odkrit je bil tudi ožgan in deloma poškodovan nakit (bronasta zapestnica in narokvica, železna zapestnica, bronasta fibula, del pasu). Najdbe lahko opredelimo v čas prihoda prvih Keltov na območje Slovenije, v 3. stol. pr. n. št., morda pa celo še kakšno desetletje prej.

Ritualni pokop konjev – so bili res Keltski?

Novo odkrito najdišče je za Slovenijo izjemnega pomena ne le zaradi najzgodnejših najdb predmetov, ki so značilni za keltske bojvne, temveč tudi zaradi množičnega konjskega pokopa, kakršnega na območju jugovzhodnih Alp ne poznamo. Podobne ritualne pokope konj zasledimo na osrednjem venetskem območju v spodnji Padski nižini.

Več o sami najdbi bo znano po opravljenih analizah kostnih ostankov ter konzervatorskih in restavratorskih delih na odkritih predmetih.

Arheologinja **Teja Gerbec** in arheolog **Miha Mlinar**, Tolminski muzej

Foto: fototeka Tolminskega muzeja

GRADBENA DELA NA GREGORČIČEVI ULICI – V ozadju na levi strani ulice stoji hiša, pred katero so arheologi raziskali konjski pokop iz časa prvih Keltov na območju Slovenije.

Vrednost izjemnih dreves

Trenutno živimo v družbi, kjer ima (skoraj) vse svojo ceno, zato se tudi v naših razmišljanjih ne bomo izognili vrednostnemu ovrednotenju izjemnih dreves. Tema je še zlasti pomembna takrat, ko je treba kakšno izmed izjemnih dreves, drevored ali park sanirati, zaščititi ali pa celo odkupiti, saj je mnogo izjemnih dreves v zasebni lasti.

Materialna vrednost dreves

Vsako drevo, še posebej izjemno, ima svojo materialno (les, plodovi, postranski proizvodi) in nematerialno vrednost (ekološke in socialne funkcije). Materialno vrednost drevesa je sorazmerno lahko oceniti: vrednost je tolikšna, kot je vreden les, običajno na mestu, kjer je rasel (»na panju«). Vrednost na cesti ali celo v skladišču je že precej višja, saj so dodani stroški poseka in spravila, delne obdelave lesa in prevoza v skladišče. Vrednost lesa je predvsem odvisna od kakovosti lesa in se giblje od cene drvi pa do vratolomnih cen za izjemno kakovosten les. Na letošnji dražbi v Slovenj Gradcu je dosegel kubični meter posebej kakovostnega gorskega javorja rebrač kar 7.643 evrov, oreh iz naših krajev pa 3.383 evrov. Prav gotovo gre tudi tu za izjemna drevesa, katerih izjemno estetsko vrednost bomo lahko občudovali še stoletja v različnih visokovrednih izdelkih iz lesa.

Vrednost lesa dreves izjemnih dimenzij v naravi je ponavadi majhna, saj gre zaradi številnih napak zaradi starosti drevesa običajno za prostorninski les, ki dosega vrednost na gozdni cesti le okoli 50 evrov (razlika v vrednosti lesa je torej več kot 100-kratna), zato je vrednost lesa odvisna predvsem od prostornine drevnine. Tako ima drevo, debelo prek metra in višine prek 30 metrov, prostornino okoli 20 kubičnih metrov, njegova zaokrožena vrednost na gozdni cesti pa je okoli 1.000 evrov, pri čemer so že upoštevani stroški poseka in spravila do ceste.

Vrednost izjemnih dreves zaradi socialnih in ekoloških vrednosti

Nekoliko težje je pri ocenjevanju ekoloških funkcij gozda oziroma dreves. Posamezna drevesa so lahko zatočišče redkim in ogroženim vr-

KAJ JE VREDNO VEČ: živo izjemno drevo ali drva, narejena iz njega? Foto: Viktor Klanjšček

PONOSNI BOVŠKI GOZDARJI ob orjaku leta 1994. Foto: Iztok Mlekuž

stam, pomembna zaradi varovanja pred sončno pripeko, varujejo pred vetrom, usadi, ipd.. Te vrednosti se običajno zavemo, ko nastanejo posledice po poseku drevesa ali gozda, vrednost pa je mogoče včasih naknadno oceniti po morebitni nastali materialni škodi (uničene hiše, ceste, izguba sence ...).

Še večja zagata nastane pri ocenjevanju tako imenovanih socialnih funkcij drevesa, zlasti estetske vrednosti, nekoliko lažje je morda s turistično funkcijo. Če se navežemo na prejšnje članke, potem si lahko predstavljamo, kako težko je določiti vrednost drevesa, ki je prepoznaven simbol neke pokrajine in ima izje-

mno pričevalno ali energijsko vrednost ali celo drevesnega škrate. O tem govori novejši slovenski otroški film *Teah* (Gustav film, 2006), ki so ga snemali tudi v naših krajih. Če tudi pri ekoloških in socialnih funkcijah lahko nastopi 100-kratna razlika v vrednosti, lahko dosega kakšno izjemno drevo vrednost tudi do 125.000 €. V tržnem sistemu se postavlja vprašanje, kdo je takšno ceno pripravljen plačati. Država ali občina, ki naj bi skrbela za naravne vrednote, prav gotovo ne.

Posamezno nematerialno vrednost lahko ocenimo tudi z anketami. Tako je **Zavod za gozdove Slovenije** leta 2008 v 2. b razredu **OŠ Franceta Bevka Tolmin** izvedel mini anketo o tem, kakšen pomen ima gozdiček za šolo, v katerem je tudi nekaj zelo cenjenih dreves, ki so jih celo poimenovali z imeni. Za to, da bi gozdiček posekali in si z izkupičkom od lesa privoščili lepe počitnice, se je odločilo le 9 % učencev. Da je gozdiček predvsem prostor za prostoživeče živali (zlasti ptice), se je odločilo 34 % učencev, kar 46 % učencev pa je menilo, da je tudi ali predvsem prostor za njihovo sprostitev.

Nenazadnje pa z izjemnimi drevesi ni nič drugače, kot je s ceno Soče, menda najlepše evropske reke, in s ceno Triglavskega narodnega parka, zlatorogovega kraljestva. Tudi tu trčimo na vrednost ekoloških in socialnih funkcij, ki jih je prav tako težko ovrednotiti. V vseh treh primerih gre pravzaprav za javno dobro, ki jo sicer lahko zelo dobro tržimo (pa je trenutno ne), zanjo pa naj bi skrbela predvsem država. V 67. členu ustave je pri nas zagotovljeno tako uživanje lastninske pravice, da so ob tem zagotovljena tudi njene gospodarska, socialna in ekološka funkcija. Izvedbeni zakoni pa zagotavljajo nemoteč prost pristop do proste narave in naravnih vrednot.

Način, kako skrbi država za izjemna drevesa, je najprej prek javnih služb, ki so zadolžene za ovrednotenje in ohranjanje takih dreves. Določena, zlasti ogrožena drevesa lahko država ali občina zaščitita s posebnim aktom, v katerem so določeni režim varovanja, potrebni ukrepi in morebitne odškodnine. Jasno je seveda, da je na določeni točki to povezano tudi s pripravljenostjo države ali občine, da za to prispevata finančna sredstva, kar pa je v praksi pogosto problem. Običajno prevlada razmišljanje, da je dreves pravzaprav veliko, ponekod celo preveč, čeprav gre v tem primeru za izjemna dreve-

sa, ki rastejo stoletja. Zato se v nekaterih primerih v praksi uveljavlja tudi pogodbeno varstvo, običajno med tremi partnerji, lastnikom drevesa, sponzorjem, ki financira stroške vzdrževanja in strokovno institucijo, ki je običajno pobudnik in prevzame strokovno skrb nad drevesom.

Rekvjem za najdebelejšim gorskim brestom v Sloveniji

Gorski brest na Jamnem logu nad Lepeno je žalosten primer, kako vse zgoraj naštetu v ključnih primerih največkrat odpove in je pri vsem tem pravzaprav odločilen predvsem lastnik drevesa z njegovo (ne)zavestjo

in (ne)posluhom, šele potem je pomembna tudi podpora lokalne in širše skupnosti. Saj veste, kako se sicer lahko uredi z »motečimi« drevesi, da »nenadoma« obnemorejo, iz tal pa smrdi po sumljivih derivatih?

Gorski brest na Jamnem logu je najdebelejši v Sloveniji, raste pa v osrčju Triglavskega narodnega parka na nadmorski višini 870 metrov. Ob nekdanjih prestajah so ga stoletja ohranjali lastniki in s svojo izjemno krošnjo je slikovito izstopal v svoji sicer prav tako slikoviti okolici. Prestaja in stavbe so že zdavnaj izgubile svojo prvotno funkcijo, v novo kolibo pa se je leta 2002 naselil nov

lastnik. Ta je začel »urejati okolico« (brestu je močno oklestil krošnjo, tudi do 70 cm debele veje) in si širiti obzorja – v gorski brest je zabijal klamfe¹, da bi videl dlje ... V nekaj letih so starost in poškodbe naredile svoje. Letos je revirni gozdar **Dragan Marković** opazil, da se je gorski brest posušil – ostala je le žalostna podoba prvaka v Sloveniji in morda tudi širše, ki bo posthumno postal morda celo slaven.

Edo Kozorog, Zavod za gozdove Slovenije, OE Tolmin

Opomba:

¹ pogovorno železna priprava, zlasti za začasno spenjanje lesenih delov

GORSKI BREST NA JAMNEM LOGU (*Ulmus glabra*)

Premer: 138 cm

Višina: 33 m

Prostornina: 25 m³

Prirastek: 31 mm/10 let

GPS (WGS84) koordinate drevesa: N 46° 19' 01,5", E 13° 39' 44,3"

Lokacija: Brest raste na Jamnem logu, majhni izravnavi, kjer so bile nekdanje prestaje. Dostop je peš po stezi od domačije Pri Robeljnu v Lepeni; traja okoli 30 minut. Brest se je posušil v zadnjem letu, lastnika bo razveselil s 35 prostorninskimi metri

GORSKI BREST na Jamnem logu leta 1994 in letos. Foto: Iztok Mlekuž

drvi, s katerimi pa se bo s cepljenjem močno namučil. Zadnji znani posnetek bresta je objavljen na Geoogle Earthu leta 2007 (avtor **Tomaž Beltram**), ko je bila krošnja še vitalna, a že obžagana. Prisotne so že posamezne suhe veje. Dejstvo, da se je posušil v dveh letih, nakazuje na to, da ga je napadla holandska brestova bolezen, kar je zelo verjetna posledica izgube vitalnosti zaradi poškodb, nastalih pri obžagovanju.

Vodstvo med slovenskimi gorskimi brestmi bo kmalu ponovno prevzel brest v vasi Draga pri Loškem Potoku (debelina 135 cm, višina 27 m).

Utrinki

SREČALE SO SE KMETICE S PRIMORSKEGA

Gabrje – Prvo julijsko nedeljo so se na prireditvenem prostoru pod vasjo Gabrje srečale kmetice primorske regije. Srečanja se je udeležilo okoli 250 udeležencev, večina kmetic.

Organizatorji, Društvo podeželskih žena Gornjega Posočja in Kmetijska svetovalna služba Tolmin, so zanje poskrbeli v vseh pogledih, saj je prireditvev potekala pod ogromnim šotorom, kar je bilo še posebej dobrodošlo ob hudi popoldanski nevihti, ki se je zgrnila nad dolino Soče. Prireditveni prostor in pomoč pri izvedbi srečanja pa so jim prijazno ponudili tudi vaščani Gabrij.

Na srečanju so se zbrale kmečke žene iz Ajdovščine, Banjšic, Brd, Idrije, Ilirske Bistrice, Postojne, Sežane in Tolmina. V dopoldanskem času so si udeleženke lahko ogledale in kupile spominke na stojnicah s tipičnimi lokalnimi pridelki in izdelki,

ORGANIZATORJI SO ZA OKOLI 250 KMETIC S PRIMORSKE REGIJE poskrbeli v vseh pogledih, ne le s pestro programsko vsebino temveč tudi s postavitvijo ogromnega šotora, kar je bilo še posebej dobrodošlo ob hudi popoldanski nevihti, ki se je zgrnila nad dolino Soče. Foto: arhiv KSS Tolmin

na stojnici Turistične zveze Gornjega Posočja spoznale turistično ponudbo Zgornjega Posočja ter tehniko risanja s peskom, ki jo je predstavila umetnica iz Grahovega **Stanka Golob**. Po skupnem kosilu se je začel program, ki ga je povezovala članica domačega društva **Viktorija Črv**. Udeleženke je najprej pozdravila **Marjeta Valas**, predsednica Društva podeželskih žena Gornjega Po-

sočja, nato pa še tolminski župan **Uroš Brežan**, predstavnik vasi Gabrje **Ivan Rutar**, predstavnica Zveze Kmetic Slovenije **Marica Rupnik**, in v imenu KGZS, Kmetijsko gozdarskega zavoda Nova Gorica, **Nataša Leban**.

Sledil je kulturni program, ki so ga pripravile članice domačega društva. V okviru programa so tudi

kmečke žene obeležile spomin na velikana primorske besede **Cirila Kosmača** in tolminsko pesnico **Ljubko Šorli**. Program je popestril duo **Bakalina** ter **Pepi, Mica** in **Tina** s svojimi skeči. V popoldanskem času so se kmeticam s svojo tehniko izdelovanja pirhov predstavile članice skupine pisalk pirhov iz Poljubinja. Po nevihti so nekatere od udeleženk odšle na ogled zanimivosti vasi Gabrje, za zabavo ostalih pa je poskrbel ansambel **Damačica**. Sledilo je še presenečenje za udeleženke – šaljivo tekmovanje prostovoljk iz posameznih društev v molži, ki so ga izvedle ob pomoči vaščanov iz Gabrij.

Pod večer so si bile udeleženke edine, da je tudi letošnje, že 16. srečanje kmetic Primorskega uspelo. Bilo je tako prijetno, da se nikomur ni ljubilo domov.

Nataša Leban, vodja izpostave in svetovalka za kmečko družino in dopolnilne dejavnosti, KSS Tolmin

Ljubka Šorli – Skozi srečo in gorje pesem moja eno išče ...¹

Življenjska zgodba Ljubke Šorli je kot neizprosna preteklost primorskega naroda. Trpka, polna nečloveških preizkušenj, po drugi strani pa srčna in spevna, narodno zavedna in vse do danes nepozabljena.

Ob stoletnici Ljubkinega rojstva tudi Tolmin ci bolj intenzivno razmišljamo o življenjski usodi in sporočilu te za primorski živelj velike ženske, v preteklosti zagotovo premalo omenjane – če ne spregledane –, cenjene in upoštevane ustvarjalke 20. stoletja. Kako izreči primeren poklon ob 100-letnici njenega rojstva, je zagonetno vprašanje. **Občina Tolmin** se ji je v maju poklonila s slovesno in kompleksno prireditvijo, naslovljeno po pesmi *Kadar ciklamni dehtijo*. O poklonu pesnici pa so razmišljali tudi na **Gimnaziji Tolmin**, kjer bi bilo predlagano poimenovanje *Gimnazija Ljubke Šorli Tolmin* morda končno dovolj širokogruden dokaz razumevanja pesničinega izjemnega poslanstva in žrtve.

Šorlijeva je bila rojena v Tolminu v Klancu tik pred začetkom prve svetovne vojne, zato je njeno rosno mladost zaznamovalo izseljenstvo. Tudi kasneje je bila kot ustvarjalka zapostavljena z več vidikov – kot ženska, kot zamejka in tudi kot versko izpovedna pesnica.

Po vojni in povratku v rodni Tolmin je obiskovala osnovno in meščansko šolo, šolanje pa nadaljevala v Gorici v trgovski in glasbeni smeri. Po prvi svetovni vojni se je tam tudi zaposlila in spoznala bodočega moža, s katerim jo je družila le kratka, tragična izkušnja. Po drugi svetovni vojni se je Ljubka Šorli z otrokoma nastanila najprej v Tolminu, nato pa dokončno v Gorici, kjer se je usposobila za učiteljico. Bila je pesnica, vključena v kulturno življenje slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, nepozabna učiteljica in simbol narodne pokončnosti.

Pred njeno smrtjo leta 1993 je izšlo pet pesniških zbirk, in sicer *Detece sveto* (pet božičnih pesmi za zbor) leta 1932, *Venec spominčič možu na grob* (ponatis: *Ti in jaz in tri leta življenja*) – zbirka je izšla v oštevilčenih izvodih s pesničnim podpisom leta 1957, *Izbrane pesmi* leta 1973, *Veseli ringaraja: pesmi za otroke* leta 1983, v Založništvu tržaškega tiska *Pod obokom čarobnim* leta 1987 in *Rumeni ko zlato so zdaj kostanji: pesmi rodnemu Tolminu s spremno besedo Marte Filli* v bibliofilski izdaji z 200 oštevilčenimi izvodi leta 1985. Razen slednje, ki je izšla v Tolminu, so bile vse prve zbirke natisnjene in izdane v Gorici oziroma Trstu, torej izven tedanje Jugoslavije. Drugih izdaj pesnica ni doživela; leto po njeni smrti je v Goriški Mohorjevi družbi izšel *Križev pot*, istega

LJUBKA ŠORLI (desno) z ravnateljico knjižnice **Marte Filli** ob zaključku predstavitve Ljubkine poezije v tolminski knjižnici leta 1983. Foto: arhiv knjižnice

leta tudi *Canti spezzati* v italijanščini. Dvojezična pesniška zbirka v italijanskem in slovenskem jeziku je izšla pod naslovom *Via Crucis* leta 1999 ter naslednje leto še enkrat, in sicer v Goriški Mohorjevi.

Tolminske *Poezije* so Ljubkina zbirka *Tolminske pesmi*, ki je izšla ob 10-letnici pesničine smrti leta 2003. V njej je urednik **Marijan Breclj** v petih sklopih zbral več kot 60 pesmi, posvečenih izključno Tolminskemu in tukajšnjim ljudem. Pesmi so bile širši javnosti neznane, zbrane iz še neobjavljenih

nih rokopisov ali manj znanih tiskov. Ljubka Šorli ni nikoli pozabila domače zemlje in njenih Tolmincev – kljub pregnanstvu že v ranem otroštvu in kasneje življenju v tujini, kar je postala Gorica po letu 1957. Tako pravi tudi pesničina sorojakinja in kulturna delavka **Marta Filli** v uvodu ob Ljubkini peti zbirki *Rumeni ko zlato so zdaj kostanji*: »Tolmin, rojstni kraj pesnice Ljubke Šorlijeve, živi v njenem srcu in njenih mislih vseskozi, odkar ga je zapustila. Gnana od domotožja, se je vsa leta vračala k njemu in hrepenelke iskala spomine na jasna leta otroštva, neponovljiva, nepozabna.«

Nepozabljenost Tolminskega je slikovito argumentirana v natančnem pesniško oblikovanem zemljevidu, ko se postavlja med: »Kozlov rob, Krnice, Log kraj Soče, / Klanec, Rodne in Tolminka vmes ...« Pesnica posebno pozornost namenja rodnim zaselkom; eden id teh nosi pomenljivo ime: »Rodne moje, kraj otroške sreče,« ganeta jo tudi obe tolminski reki Soča in Tolminka. Posebno sveto mesto v njeni poeziji zaseda še ena geografska točka – romarsko pribežališče Mengore, ki jim posveti več sonetov. Več pesmi iz zbirke Tolminske pesmi vsebuje vojno tematiko ter tematiko cerkvenih praznovanj.

Prav za izbrano zbirko je značilna prepoznavna pesniška oblika – sonet, ki je očitno odgovarjal njenemu ustvarjalnemu pesniškemu oblikovanju. Ljubko Šorli uvrščamo med najbolj plodne slovenske sonetistke; med vsemi slovenskimi pesnicami je napisala največ sonetov (v dosedanjih knjižnih objavah jih je 95). O Ljubki Šorli so literarni kritiki in zgodovinarji v zadnjem času razpravljali na več zborovanjih, tako na 11. slovenističnih dnevih na **Gradu Kromberk**, v letošnjem jubilejnem letu pa sta **Univerza v Novi Gorici** in **Slovenski izobraževalni konzorcij** s sedežem v Gorici februarja organizirala mednarodni simpozij o goriški literarni ustvarjalki Ljubki Šorli. Znanstveno srečanje, ki je naslovljeno s pesničnimi besedami *Uporno sem viharjem kljubovala*, je potekalo v **Kulturnem domu v Gorici** (Italija).

Na Ljubko Šorli spominjata v Tolminu dve znamenji – pesničin doprnski kip na družinski hiši pri cerkvi, kjer so Strojčevi med vojnami imeli trgovino, ter spominska plošča na njeni rojstni hiši v Klancu.

Špela Mrak

Opomba: ¹ Iz pesmi *Moja pesem* (*Izbrane pesmi*, 1973)

B: Bógatin in Borjána

Bógatin -a m (gorsko ime 1977 m V 13°44' S 46°17'), na *Bógatinu*, pridevnik *bógatinski*. Gora se je na tolminski strani nekdanje imenovala *Bogatec* in po metatezi *Gobatec*.¹ L. 1763–87 se omenja kot *Bogataj*. Verjetno personificirano *bogatin*, *bogatec* oz. *bogataj* 'bogat človek'.² Po ljudskem izročilu je namreč v Bógatinu zlatica, tj. neizmerni zakladi, ki jih čuva zmaj.³

Borjána -e ž (krajeno ime V 13°29' S 46°15'), v *Borjáni*, pridevnik

borjánski, prebivalsko ime *Borján*, -ánka, italijansko *Borgogna*, nemško *Worgain*, starejši zapis: po l. 1086 *Boriana*. Narečno v Subidu *Borjá*: na kaže na izvorno **Borána*.⁴ Verjetno prevzeto iz romanskega refleksa za latinsko **Borgiāna*, kar je domnevno izpeljano iz latinskega osebnega imena *Borgius*.⁵ Ime utegne biti enakega izvora kot italijansko krajevno ime *Boreana* pri San Vitu al Tagliamento.⁶ Vendar ni izključeno, da je ime domače, nastalo iz množinskega

prebivalskega imena **Borāne* po singularizaciji (o problematiki glej *Biljana*, *Ljubljana*) iz hipokoristika **Borō* (k slovanskemu osebnemu imenu *Borislavō*) ali občnemu imenu **borō* 'Pinus silvestris'.⁷ Če je ta domneva pravilna, je ime prvotno označevalo prebivalce Borovega naselja oz. prebivalce v borovem gozdu ali ob njem.

Vir: SNOJ, Marko. (2009). *Etimološki slovar Slovenskih zemljepisnih imen*. Ljubljana: Modrijan založba, d.o.o., in Založba ZRC.

Opombe:

¹ Čop, BZ, 123, JZ XIII, 122.

² Iz navedenih občnih imen so nastali priimki Bogatin, Bogatec in Bogataj.

³ Kelemina, BPSL, 126. Razlaga vendarle ni popolnoma neoporečna, saj bi iz pridevnika bogat pričakovali naglas **Bogátin* ali **Bogátin*, tako kot v občnem imenu bogatin 'bogat človek'.

⁴ Šekli, StP, 148.

⁵ Kelemina, SR IV, 185.

⁶ Rutar, LZ II (1983), 125.

⁷ Torkar, Delo (priloga Znanost), 1. februar 2007, FOC XVI, 265. Izvajanje hipokoristika **Borō* k **Borislavō* se zdi verjetnejše kot izvajanje iz osebnega imena na **borō* (npr. **Braniborō*), saj so osebna imena na **borō* značilna za zahodnoslovansko in ne slovensko področje.

Utrinki

KO NEHAŠ BITI BOLJŠI, NEHAŠ BITI DOBER

Most na Soči – Naša šola, OŠ Dušana Muniha Most na Soči, že četrto leto sodeluje s Slovenskim inštitutom za kakovost in meroslovje, saj se zaposleni zavedamo, da je z njihovo pomočjo uvajanje sprememb zaradi sistematičnega samoocenjevanja in izboljševanja potekalo celoviteje in z večjimi koraki. V okviru projekta Kakovost za prihodnost vzgoje in izobraževanja (KzP) smo vpeljali model KzP, ki je naravnani k temu, da vodenje kakovosti postane način dela, torej se nikoli ne zaključijo. Pridobljeni certifikat je treba vsako leto obnavljati, zato smo prisiljeni v sistematično evalvacijo svojega dela na vseh področjih (obvladovanje dokumentacije, vodenje, razvoj zaposlenih, notranje in zunanje komuniciranje, sodelovanje z učenci in starši, vzgojno-izobraževalni proces, razvoj in nenehno izboljševanje) in na osnovi evalvacijskih rezultatov uvajati izboljšave in spremljati njihove učinke.

Tudi v letošnjem šolskem letu smo notranji presojevalci izvedli notranjo presojo, maja pa smo uspešno opravili zunanjo obnovitveno presojo. Zunanji presojevalci so ugotovili, da si v zavodu prizadevamo za kakovost na vseh področjih delovanja osnovne šole in vrtca. Pohvalili so vrsto izboljšav, ki smo jih v zadnjih letih vpeljali v naše delo, in različne primere dobre prakse, ki jih strokovni delavci izvajamo za izboljšanje dela z učenci v šoli in otroki v vrtcu.

Tudi v prihodnje bomo poskušali sis-

tem vodenja kakovosti uspešno izvajati, vzdrževati in izboljševati z namenom, da bomo vizijo zavoda – prijazna za učence, zaupljiva za starše, izzivalna za delavce, nepogrešljiva za krajane – še bolj uresničevali, saj je časa skritih, neizkoriščenih priložnosti za izboljševanje še vedno na pol polna.

Ekipa za kakovost OŠ Most na Soči

DOBROTE SLOVENSКИH KMETIJ

Ptuj, Tolminski Lom – V prostorih minoritskega samostana na Ptuj se je letos odvijala že 21. razstava Dobrote slovenskih kmetij, na kateri se že od leta 1990 predstavljajo kmetije iz cele Slovenije in zamejstva. Glavni namen sedaj že tradicionalnega srečanja je predstaviti kulinarčne dobrote, ki nastajajo v kuhinjah slovenskih kmetov in kmetov. Sodelujoči, ki se potegujejo za priznanja v 14 skupinah izdelkov, so letos v ocenjevanje prijavili kar 1.178 dobrot iz približno 700 kmetij (od mlečnih izdelkov, čajnega peciva, mesnih in krušnih izdelkov, kisa, olja, suhega sadja, sadnih vin, sokov, marmelad, žganja, vina, kompotov do konzervirane zelenjave). Poleg dobrot se na razstavi predstavijo tudi vse slovenske regije s kmetijami, ki tržijo svoje izdelke v okviru osnovne ali dopolnilne dejavnosti.

Med letošnjimi udeleženci je bila tudi **Gabrijela Levpušček** iz Tolminskega Loma, ki na tem tradicionalnem dogodu sodeluje že od leta 1992. V tem času je prejela že zaje-

GABRIJELA LEVPUŠČEK IZ TOLMINSKEGA LOMA na razstavi Dobrote slovenskih kmetij sodeluje že od leta 1992. V tem času je prejela že zajeten kup priznanj.

ten kup priznanj, in sicer 16 zlatih, pet srebrnih, sedem bronastih in dve priznanji za birmanski kolač in *kolač z dratom*, ki sodita v kategorijo ekoloških izdelkov. Poleg naštetih je Levpuščkova prejela še pet znakov kakovosti za trikrat zapored prejeto zlato priznanje za isto vrsto izdelka – potico, rogljičke, medeno pecivo, žegnanco in medeno srce.

Dobrote slovenskih kmetij so tako blagovna znamka, ki predstavlja avtentičnost slovenskega podeželja, izdelki pa ostajajo prepoznavni v celotnem slovenskem prostoru. Glede na to, da postaja razvoj podeželja vse bolj pomemben segment v razvoju kmetijske politike, je takšna razstava, ki spodbuja ohranjanje tradicije in razvoj podeželskih kulinarčnih dejavnosti, še kako dobrodošla. S tekmovalnim značajem se namreč dviga kakovost izdelkov, vzpodbuja

se nadaljnje sodelovanje in druženje med slovenskimi kmeti in na tak način ohranja kulturna dediščina. Današnji čas je namreč čas, ko na novo odkrivamo in cenimo stare obrti. Tiste, ki nosijo pečat svojega okolja, ljudi in zgodovine, tiste, ki identificirajo tako lokalne, regionalne kot tudi slovenske značilnosti – in še več kot to: številnim posameznikom to pomeni njihovo osebno izkušnjo, ki je morda močna želja po ohranjanju domačega kulturnega spomina ali pa bolj ustvarjalni izziv. In ker se dediščina tradicionalne kulture pod vplivom sodobnih družbenih tokov vse bolj izgublja, je v tej poplavi različnih interesov še kako pomembno, da se tudi tolminski domačini, tako kot Levpuščkova, trudijo povečati prepoznavnost tolminske duhovne vsebine in jo ponovno narediti avtonomno.

Besedilo in foto: **Damjana Teodorović**

Brez fleša ni fleša

Po ustaljeni navadi si moramo Pumovci vsako leto izbrati eno interesno dejavnost, ki se ji bomo tekom celega šolskega leta najbolj posvečali. Tako smo že v začetku letošnjega leta izglasovali fotografsko delavnico. Naš cilj je bil, da s posnetimi fotografijami pripravimo fotografsko razstavo in se tako predstavimo širši javnosti.

Februarja nas je prvič obiskala fotografinja **Loris Červ**, Tolmincem bolj poznana kot **Lola**, ki nam je razložila osnove fotografiranja in predstavila različne vrste fotografije. Ko smo se odločali o motivih za naše nadaljnje delo, je padla odločitev, da se bomo osredotočali na naravo, saj nam je najlepše na sprehodih po naši lepi tolminski okolici. Ko smo se odpravili na teren, je Lolo zamenjala njena hči **Romina Hočev**, ki nas je spremljala in nam svetovala na večini naših krajših potepanj. Pri ustvarjanju fotografij smo se osredotočali predvsem na Tolmin in Sočo, ki smo ju obiskali večkrat, odpravili pa smo se tudi na izlete do slapa Kozjak, Kosmačeve domačije na Slapu ob Idriji in cerkljanske pustne laufarije. Nismo pa fotografirali samo narave. Nekega lepega sončnega dne nam je Romina »zrihtala« tudi fotomodel. Z **Andrejo Kovačič** smo tako v ozkih ulicah starega Tolmina posneli set fotografij. Ko smo zaključili z glavnim valom fotografiranja, smo vse posnetke pregledali in izločili najboljše. Na koncu nam je ostalo 34 tistih najlepših, ki so bile izbrane za razstavo.

Pa smo na začetku drugega dela naše delavnice. Tu smo morali organizirati razstavo naših fotografij in se z njimi predstaviti. Kaj kmalu smo lahko videli, da je takšna organizacija veliko bolj zapletena stvar, kot bi si človek sprva mislil. Ustrezen prostor so nam prijazno odstopili v **Tolminskem muzeju**. Z letaki in plakati smo se lotili promocijskih dejavnosti, s katerimi smo želeli privabiti čim več obiskovalcev. Pri steklarju smo naročili paspartuje – lepenkast del med fotografijo in okvirjem. Po opravljenem začetnem delu smo si ogledali razstavne prostore in začeli razmišljati o postavitvi slik. Tu nam je bila ponovno v veliko pomoč Romina, brez nasvetov katere bi najbrž

pripravili zelo čudno razstavo. Ena izmed nalog, ki se je kljub navidezni enostavni izvedbi izkazala za precej zahtevno opravilo, je bila pisanje vabil in prošenj za govore.

Da pa ne bom preveč dolgozvil, naj omenim še dan razstave. Popoldan smo v muzeju poskrbeli še za zadnje popravke in okrasili prostore. Ob osmih zvečer pa se je začelo. Pred muzejem se je nabrala dosti večja gruča ljudi, kot smo si predstavljali. V hodniku muzeja smo bili deležni uvodnega pozdrava direktorice muzeja mag. **Damjane Fortunat Černilogar**, ki so mu sledili kratki nagovori župana Občine Tolmin **Uroša Brežana**, direktorja Posoškega razvojnega centra mag. **Romana Medveda** ter enega od mentorjev tolminskega PUM-a **Marka Lebana**. Ob tem naj omenim še kamero lokalne televizije, ki je vestno beležila dogodek, nas pa, ki takšne medijske pozornosti nismo preveč vajeni, kar malce prestrašila. Po končanih pogovorih smo naposled odprli še vrata do naše fotografske razstave, tako da so si lahko obiskovalci naše izdelke tudi ogledali.

Ob koncu dneva smo si organizatorji končno oddahnili, zadovoljni z izvedbo in uspehom projekta, pred nami pa so se že prikazovale počitnice z vsemi sladkostmi.

Pumovci smo zelo hvaležni vsem, ki ste nam pomagali pri izvedbi in brez katerih nam ne bi uspelo. Vsem, ki si razstave niste uspeli ogledati, pa je lahko žal.

D. Z., PUM Tolmin

V Ljubljani prvi PUMstival

Konec maja smo se tolminski Pumovci pri ljubljanskih kolegih iz **Zavoda za izobraževanje in kulturne dejavnosti BOB** mudili v ljubljanskem severnem mestnem parku Navje. Tu je namreč potekal prvi **PUMstival**, ki je združil Pumovce iz vse

TOLMINSKI PUM SE JE NA PRVEM PUMSTIVALU predstavil s fotografsko razstavo *Brez fleša ni fleša*. Da razstava ne bi bila preveč enolična, so izbrane fotografije pripeli na črne in bele majice, ki so jih razobesili na vrv za sušenje perila. Foto: arhiv tolminskega PUM-a

Slovenije. Dan je potekal v pozitivnem in sproščenem vzdušju. Po ogledu filma *Juno* v kinematografu nas je pozdravil častni gost, ljubljanski župan **Zoran Jankovič**, ki je svoj nagovor skrajšal na dobre tri besede. Festival je v nadaljevanju ponujal veliko delavnic, v katerih smo si vsi skupaj prizadevali, da bi čim bolj sodelovali. Med njimi sta nam bili najbolj všeč delavnici žongliranja in igranja na afriške bobne. Poleg raperja iz Los Angelesa so namreč ljubljanski kolegi na PUMstival povabili tudi Jamajčana, ki sicer živi v Sloveniji, je pa več ritmičnih udarcev po afriških bobnih. Ta nas je nato naučil nekaj osnovnih ritmov bobnanja.

Sicer so se na PUMstivalu predstavili vsi PUM-i, vsak s svojo delavnico in projektom: Novomeščani na primer s poslikavo majic, Škofjeločani so brali svojo poezijo in predstavljali delavnico grafik, Ljubljanci s čolnom in izvirno čolnarsko modo, Celjani pa z ročnimi izdelki. Tolminci smo na festivalu sodelovali s fotografsko razstavo *Brez fleša ni fleša*. Da naša razstava ne bi bila preveč mo-

notona, smo izbrane fotografije pripeli na črne in bele majice, ki smo jih razobesili na vrv za sušenje perila. Nekaj preglastic z našimi obeškami nam je sprva sicer povzročal močan veter, vendar smo z iznajdljivostjo in improvizacijo tudi to težavo uspešno rešili ter postavili zanimivo razstavo naših fotografij. Vzporedno z razstavo je v bližini potekala tudi videoprojekcija naših fotografij.

Na PUMstivalu smo tolminski Pumovci uživali, saj smo se naučili in spoznali marsikaj novega in zanimivega – od cirkuških trikov, kot so vrtenje diavla, žongliranje in hoja po vrvi, do bobnanja na afriške bobne. Vsi upamo, da bo tak PUMstival spet potekal prihodnje leto, saj se ga bomo z veseljem udeležili.

A. P. K. in M. R., PUM Tolmin

Operacijo delno financirata Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada ter Ministrstvo za šolstvo in šport. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007–2013, razvojne prioritete: Razvoj človeških virov in vseživljenjskega učenja; prednostne usmeritve: Izboljšanje usposobljenosti posameznika za delo in življenje v družbi, temelječi na znanju.

Z jelenom v dnevni sobi

Začelo se je nepričakovano, kot bi se utrnila zvezda ali, še bolje, kot ljubezen na prvi pogled. Nekega dne, ko je Panžo gledal televizijsko oddajo o slikanju, ga je prešinilo, da to pravzaprav ni tako težavno, kot je sprva mislil. Steče, ko obvladaš pravilen postopek.

Tako se je začelo njegovo slikanje. Kmalu zatem se je pojavila želja po širjenju znanja – kako obvladati globino slike, kompozicijo in skladnost barv. Ta ga je nazadnje pripeljala v **Kulturno društvo slikarjev amaterjev Tolmin** (DSAT). Njegov član ostaja tudi zaradi druženja z ostalimi slikarji, s katerimi na srečanjih izmenjuje in dopolnjuje svoje izkušnje. **Silvo Jelinčič - Pančo** živi v Kobaridu, njegove korenine pa segajo v veliko Lokarjevo družino iz Čadrga. Rad pove, da je njenih članov prek 140 in da ima marsikdo med njimi smisel za ustvarjanje.

Najljubši letni čas

Zame je to jesen. Rad imam tople barve, zato jeseni najraje hodim v hribe in si nabiram motive za zimo, ko je več časa za slikanje.

Najljubši del dneva

Najlepša jutra so zjutraj, je zapisal sužiški pesnik **Ivan Volarič - Feo**. Tudi zame je jutro najbolj čaroben čas dneva, ko se narava prebuja s ptičjim petjem.

Čas ustvarjanja

Ustvarjam lahko kadar koli, le pri volji moram biti.

Najpogostejše barve na paleti

To so tople barve. Če zamižim, me meni najljubša popelje v hribe, daleč stran od ponorelega sveta. Sicer pa barve doživljam zelo odvisno od razpoloženja.

Najbližji način izražanja

Najljubše mi je slikanje z akrilom, saj ga lahko po mili volji prekrivaš.

Nabiranje znanja

Za to so priložnosti na različnih društvenih delavnicah pod vodstvom mentorice, akademske slikarke **Jane Dolenc**. Posredovala sta mi ga tudi akademski slikar **Tone Rački** in mentorica za oblikovanje gline **Petra Škrjanc**.

Proces slikanja

Slika pride iz trenutnega navdiha. Najprej jo v celoti izrišem v glavi – dokler je ni tam, se ne lotim slikanja. Ko ustvarjam, hočem imeti mir, zato tudi glasba mojeja slikanja ne navdihuje.

Navdih so ...

... prijatelji, s katerimi se skoraj vsak dan dobimo na klepetu ob kavi.

SILVO JELINČIČ - PANČO IZ KOBARIDA pravi, da »če bi se še enkrat rodil in bi pri tem imel možnost izbire, bi najraje še enkrat živel svoje življenje«.

Kaj vas navdušuje?

Moji najbližji, ki so dobre volje.

Kaj vas prizadene?

Najbolj me zaboli laž, ki ti jo v obraz pove nekdo, ki si mu zaupal.

Razstave

Redno se udeležujem skupinskih razstav društva, samostojno pa sem razstavljal dvakrat. Rad se udeležujem ex-temporov, bil sem v Coseanu v Italiji, na Taboru, na dobrodelnih v Drežnici, Štanjelu in še kje.

Kako pomembno je, da dela vidijo drugi?

Kritike, pa tudi kakšna pohvala so zelo pomembne. Spodbuda so mi za nadaljnje delo.

Sreča je ...

... zdravje, da lahko hodim po gozdovih in grem v hribe, kjer s kamero snemam divje živali.

Moč je ...

... v razumevanju v družini.

Slika je ...

... izraz mojeja razpoloženja.

Svet je ...

... eden, a mi ves čas živimo, kot bi bil ustvarjen zgolj za čas našega življenja.

Najpomembnejše spoznanje

Ne zaupam slepo še tako lepim besedam in obljubam.

Nagovarjanje skozi slike

Najpomembnejše se mi zdi spregovoriti o sobivanju z naravo in njeno podobo prelivati na platno. To me žene, da si želim slikati.

Ustvarjalna blokada

Povzroči mi jo slabo razpoloženje, zato takrat pustim vse pri miru in grem v naravo. Tam spet najdem mir za dušo in telo in si ponovno napolnim baterije.

Najljubše delo

Moja prva slika jelena, ki sem ga narisal kar na steno dnevne sobe.

Sledi ...

... morda mozaik, ki me že dolgo navdušuje. Zato pridno zbiram ploščice vseh barv in oblik.

Če bi se Silvo Jelinčič - Pančo znašel na samotnem otoku, bi zagotovo preživel, pravi, saj je zanj knjiga narave odprta, sam pa je že dolgo večš njenega branja.

Pogovor pripravila: **Dea Volarič**, DSAT

Foto: arhiv Silva Jelinčiča

Feedback

Člani skupine Feedback so se kot zasedba pojavili že po letu 1990 pod imenom Juke box. Mladi glasbeni entuziasti so negovali takrat najbolj popularno glasbeno zvrst na Tolminskem – rock.

Na začetku so igrali predvsem priredbe tujih znanih rockovskih skladb iz sedemdesetih let, preigravanje pa so kasneje začeli kombinirati z ostalimi glasbenimi zvrstmi in tako ustvarili odlično mešanico rocka, bluesa in jazza, kar jih je leta 1999 povežalo v še danes delujoč glasbeni aktiv. Na začetku glasbene poti so nastopali kot trio – **Matej Magajne** je igral električno kitaro, **Miloš Leban** klaviature in **Andrej Maver** bobne, leta 2004 pa se jim je pridružil še **Andrej Klavžar** z bas kitaro.

Prepoznaven avtohton pečat

Skupina Feedback danes ustvarja in igra izključno lastno instrumentalno glasbo, ki postaja v glasbenem svetu s svojo avtonomno »feedbackovsko« muzikalnostjo vse bolj prepoznavna. Njihovega igranja ne moremo zvesti na pojem klasične rock glasbe, prej bi lahko govorili o progresivnem rocku. Ena od njihovih najpomembnejših karakteristik je namreč improvizacija, s katero na odru vsakič znova pričarajo fantastičen zvočni svet, v katerem poslušalec lahko prepozna tako počasen melanholičen bluzovski ritem kot tudi stopnjevan udarni rockovski tempo – na nastopih se združujeta v edinstveno melodičnost, ki daje skupini prepoznaven avtohton pečat.

Jubilejna desetletna glasbena kariera

Njihov prvi studijski album *Feedback* je bil ustvarjen še v času, ko so nastopali kot trio. Izdali so ga izključno zato, da bi svoje delo predstavili tudi širši javnosti. Drugi album *Od blizu* pa je že delo štirih vrhunskih glasbenikov, ki so poslušalcem (vsi štirje!) kot samouki prikazali popolnoma samosvoj muzikalni svet, v katerem ne obstajajo nobene omejitve za interpretacijo vsebinsko dodelane in do potankosti dovršene zvočne pokrajine. Oba albuma sta bila izdana v letu 2008, čeprav je bil prvi narejen že dosti prej, istega leta pa je nastala tudi *singel* plošča z naslovom *Drobljenec*. Kot zadnji samostojni izdelek je na glasbene police prišel še tretji studijski album *Pro mehanika*, ravno tako vpet v okvire žanrske raznolikosti, tako močno popularne pred nekaj desetletji. Gre za album, ki zaznamuje jubilejno desetletno glasbeno kariero skupine.

Stilsko in vsebinsko se vseskozi ohranja spontan in samodejno oblikovan glasbeni prostor, v katerem se nenehno izraža tista kreativnost, ki omogoča neprestano poslušalčevo prisotnost. Nenehno

SKUPINA FEEDBACK – Na začetku glasbene poti so nastopali kot trio – **Matej Magajne** je igral na električno kitaro, **Miloš Leban** na klaviature in **Andrej Maver** na bobne, leta 2004 pa se jim je pridružil še **Andrej Klavžar** z bas kitaro. Foto: arhiv skupine

menjavanje ritmov, dolgi solistični nastopi, razgibanost, prehajanje med jazzom in bluesom ter med rockom in hard rockom – vse to in še več so tiste značilne poteze, ki predstavljajo korak dalje v povezovanju starega in novega ter vodijo k iskanju sodobnega stilskega glasbenega izražanja. Prepletanje tradicionalnih zvočnih efektov in individualnih glasbenih slogov nas torej pripelje do simbioze virtuosne simfonije in aritmičnega afekta, ki skupino dela tako drugačno od ostalih. In ravno ta drugačnost je tista, ki je na slovenskem glasbenem trgu še kako dobrodošla.

Že več kot 150 nastopov

Odmevnost in prepoznavnost teh štirih glasbenih talentov je izjemna, kar potrjuje velika udeležba na koncertih ter navdušena publika, ki je že postala zvest oboževalec skupine. Poleg omenjenih samostojnih studijskih plošč so namreč posamezne skladbe predstavljene tudi na kompilacijah, in sicer *Upitje spod Migovca* (2000), *Adijo Sachsenfeld* (2004), *Cik-cak* (2008), *Orange revolution* (2009)

in *Val -09* (2009). Te izdelke pa seveda v največji meri nadgrajujejo koncerti v živo, ki so se iz lokalnih in klubskih prostorov preselili v klube in na večje festivale po Sloveniji in tudi v tujini. Doslej so imeli v desetih letih delovanja že več kot 150 nastopov in glede na odziv je moč pričakovati, da bo nastopov še veliko.

Želja po ustvarjanju drugačne glasbe

Želja po ustvarjanju glasbe oziroma natančneje po ustvarjanju drugačne glasbe, je skupino pripeljala do tega, da je njihov neobičajen, artistski in transcendentalen ter deloma psihedeličen koncertni zvočni repertoar postal eden tistih družbenih segmentov, ki jih glasbeno občinstvo danes sprejema s širokim srcem, saj si posameznik ob poslušanju tovrstne mešanice lahko »da duška«. Konec koncev, glasba je zagotovo zasidrana globoko v vsaki človeški duši in stvar posameznika je, v kolikšni meri bo te čare v sebi odkrival. In Feedback zagotovo odstira zastrto.

Damjana Teodorović

Bevkov furman

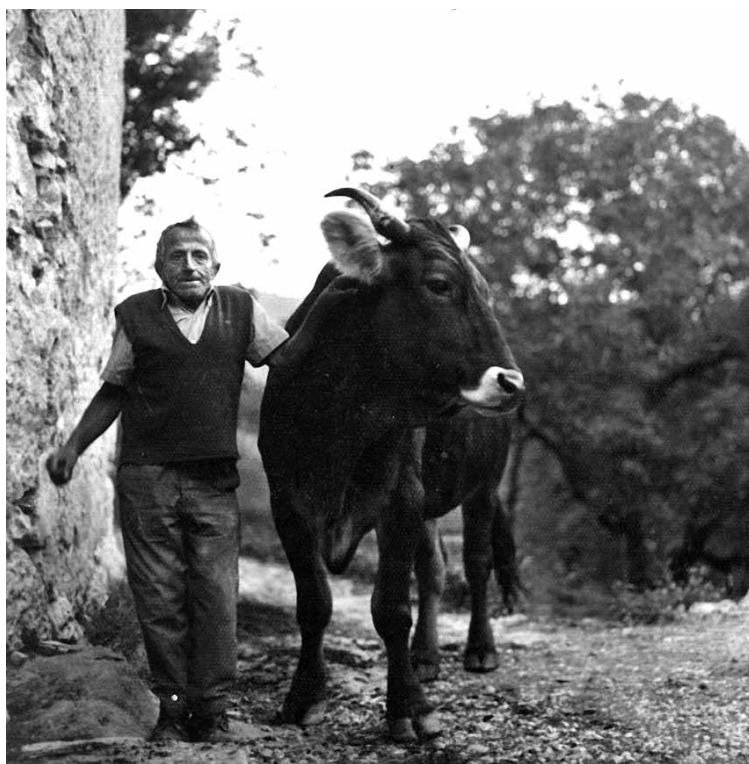
Na skrajnem robu tolminske občine ležita Tolminski in Kanalski Lom. Od Mosta na Soči ju danes loči le nekaj minut vožnje z avtomobilom, pred desetletji pa je bila hoja v hrib s polnim košem ali nahrbtnikom na plečih dolga in naporna.

Davno preden je v Lom pripeljal prvi avtomobil, so se začeli ukvarjati z zahtevnim in napornim, vendar donosnim furmanstvom, ki je bilo razširjeno po vsem Zgornjem Posočju.

Furman Lucjan

To staro obrt, ki je marsikateri domačiji pomagala lažje preživeti, so gojili tudi pri Bevkovih v Tolminskem Lomu. V številčni družini je bil rojen **Lucjan**, ki je kmalu po rojstvu zbolel za otroško paralizo. Bolezen je premagal, toda ostal je delni invalid in je težko hodil. Kljub šibki postavi in šepavi hoji je oče 12-letnemu dečku zaupal konjsko vprego za prevažanje lesa in gradbenega materiala po ozkih kolovozih v Polog, Dobrenjščico in dalje v gore, saj so na Bogatinu gradili italijanske vojašnice. Dolga leta je Bevkov Lucjan iz gozdov Trnovske planote prevažal drva in hlovdovino za predelavo.

S prihodom sodobnejših in hitrejših

FURMAN LUCJAN OB VOLU. Foto: arhiv Gabrijele Levpušček

ših strojev Lucjan svoje obrti ni opustil. S somišljeniki je še naprej v dolino prevažal v kocke stisnjeno seno in drva, ko se je vračal, pa je vozil mesečno zalogo potrebščin, ki so jih nakupile vaške gospodinje. Med obema vojnama je redno oskrboval vaške trgovine in opravljal druge prevoze, ki so še dopuščali počasno, a varno vožnjo s parom krepkih volov. Dokler niso Lomljani kupili prvih traktorjev, je skupaj z lastniki volov in konj oral sneg. Ob neki priložnosti je z vozom zapeljal čez kamen na cesti in je v košu, kjer je bilo kupljeno blago, počila polna večlitrska steklenica vina. Doma je povedal, da je poskusil pijačo rešiti in mu jo je uspelo uloviti poln klobuk. Kje je končala vsebina klobuka, si lahko le mislimo.

Ko je skopnel sneg, je na voz naložil plug in se odpravil v dolino. Na Logu je oral in tam ostajal več dni. S tem si je prislužil potrebno pomoč pri spravilu sena na domači kmetiji

Utrinki

10. MAKLAUČKOV MEMORIAL IN KRAJEVNI PRAZNIK

Kneža – Prva sobota v juniju je bila zaznamovana z že desetim Maklaučkovim memorialom. Sončno jutro so najprej pozdravili zagrizeni kosci, ki so se s kosami podali v Maklaučkovo snežet, da tako kot vsako leto obudijo spomin na vaškega posebnega **Maklaučkovega Maksa**. Kot vedno je bila za dober začetek dneva potrebna kava in kanček domačega žganja in kosci so lahko zagrizeno poprijeli za svoje kose. Po košnji so kot ponavadi vaške žene in dekleta prinesle pijačo in za malico skuhale štruklje.

Veselo razpoloženje s košnjo se je v popoldanskem času preselilo pred dvorano na Kneži, kjer smo člani Turističnega društva Sopot skupaj s Krajevno skupnostjo Kneža in Prostovoljnimi gasilskimi društvom Kneža

TUDI LETOS SO KRAJEVNI PRAZNIK POPESTRILE KMEČKE IGRE. Foto: Neža Kavčič

organizirali tretji krajevni praznik zapovrstjo. Letos nas je končno spremljalo tudi sonce in toplo vreme, tako da smo imeli še en razlog več za dobro voljo. Krajevni praznik so od-

prli učenci Podružnične šole Podmelec, ki so s plesnimi in pevskimi nastopi navdušili zbrane. Kulturni program so sooblikovale tudi članice Ženskega pevskega zbora Soži-

tje, ki so maja letos praznovala deseto obletnico delovanja (op.u. o tem lahko več preberete na str. 40). Vsako leto pa krajevni praznik popestrimo tudi s kmečkimi igrami, kjer se med seboj pomerijo vasi in zaselki. Za gledalce so igre zabavne, za tekmovalce pa predstavljajo dodaten izziv, saj zastopajo čast svoje vasi. Kmečke igre so pokazale spretnosti mlajše generacije pri kmečkih opravilih, dediščini naših babic in dedov. Skupna zmagovalka iger je bila ekipa Vokalna skupina Snežet, četudi so jih Logarščani premagali v vlečenju **štrika**. Po kmečkih igrah so se tekmovalci, njihovi navijači in ostali krajski okrepčali in si nabrali moči za preostanek večera.

Sledila je tombola, ki je zaradi praktičnih nagrad privabila marsikoga. Najbolj razburljivo je bilo gotovo **šacajne** višine sira na mlaju. Dobili

in pripravi drvi za kurjavo, kar je zaradi težke hoje sam težko opravil. Ko se je vrnil v domačo vas, da bi tudi tam pomagal orati, so mu gospodinje pripravile zaslužno večerjo. Pri hrani običajno ni bil izbirčen, vendar je po prihodu iz Loga gospodinjo opozoril: *»Fižola in jajc ne morem več jesti, sem ju preveč pojedel na Logu.«*

Poln voz 'lminov

Dobrih kolarjev ni bilo več, Lucjanov voz pa je z leti postal majav in škripajoč. Za nujna popravila med vožnjo sta bili včasih potrebni le spretnost in kolut žice. Furman **Stanko** iz sosednje vasi, ki je premogel boljši voz, se je večkrat norčeval iz Lucjana, ki je imel na vseh koncih voza obešene večje in manjše zavitke žice: *»Lucjan, za kaj imaš poln voz obešenih 'lminov'?»* Ko sta nekega dne vozila drug za drugim, se je Stanku pokvaril voz in je Lucjana prosil, naj mu da kos žice, ta pa mu je odgovoril z besedami: *»Erke die, a veš da ga nimam!«* Stanko se ni dal:

»Kako da ne, saj ti visi okoli in okoli po vozu.« Lucjan je ponovil svojo kletvico in dodal: *»Kje ga vidiš? To so samo 'lmini.«* Klub vsemu sta popravila voz in nadaljevala vožnjo.

Prevažal ranjence, hrano in opremo

Krutosti druge svetovne vojne niso obšle prebivalcev obeh Lomov. V italijanska taborišča in zapore so odpeljali tudi skoraj vso družino Bevkovih. Prebrisani furman, ki mu je invalidnost namenila tudi kanček sreče, saj mu ni bilo treba služiti vojaščine nekje na Siciliji ali celo v Abesiniji, kakor njegovim vrstnikom, je svojo invalidnost spretno izkoriščal tudi v taborišču in se izogibal prisilnemu delu. Kljub lastnim tegobam je sojetnike bodril in vedno pravil, da Italijanom že ne bo delal brez plačila.

Po kapitulaciji Italije je odšel v gozd, kjer je po varnih in nevarnih poteh prevažal ranjence, hrano in opremo za partizane. V veseli družbi se je po vojni neredko pohvalil, da je bil zelo spoštovan borec, saj ga ni

zdravil zdravnik, ko si je pri prevozu poškodoval nogo, temveč mu je rano oskrbel živinozdravnik. Domov se je vrnil rahlega zdravja. Zaslužil si je majhno invalidnino za stara leta, ko je bilo furmanstva in dela na veliki kmetiji konec.

»Ti dam za kokto«

Čeprav je bil včasih hitre jeze, je svoje prepričanje potrdil le z njemu značilno kletvico: *»Erke die, a vržem klabuk dol na tla!«* Star klobuk ga je spremljal povsod, le ob velikih praznikih in nedeljah si je nadel novega. Otroci v Lomu se niso nikoli norčevali zaradi njegove težke in majave hoje, pa tudi sam se ni zaradi tega pritoževal. Ko je gnal svojo živino na pašo in mu je neubogljiva krava zašla na tuje, je poklical najbližjega fanta in mu rekel: *»Let' poba, let' za kravo, ti dam za kokto!«* Obljubljene kokte ni bilo, je pa imel pri sebi vedno bombone pepermint, ki jih je radodarno ponudil otrokom in sogovornikom.

Oženil se ni, čeprav se je za lepimi

mladimi dekleti še preveč oziral. Tudi v starejših letih se mlade žene ne bi branil. Marsikateri znanec mu je predlagal, naj se vendar odloči za življenjsko sopotnico, vendar primerne zanj ni bilo. Tiste po njegovem okusu so raje izbirale mladeniče svojih let.

Kot večnemu fantu mu je ostala pravica sodelovati v pustnem sprevodu, ki se ga je tudi v starejših letih z veseljem udeleževal. Ob pokopu pusta so mu dodelili posebno častno nalogo. Pokončno, kolikor mu je telo dopuščalo, in ponosno je stopal v sprevodu za vozom s pustom ter nosil blazino, ki jo je namesto z odlikovanji okril z velikimi pisanimi gumbi.

»Žena je čudna ...«

Čeprav je ostajal zakrknjen samec, so mu neznanci večkrat pripisali ženo. Nekega dne se je odločil prodati lepega, več sto kilogramov težkega vola, za katerega sta se s kupcem že dogovorila. Ko pa je ta prišel, da bi sklenil kupčijo, je doma našel le Lucjanovo mamo, ki se s ponujenimi

Utrinki

- smo zmagovalko, ki je do centimetra natančno zadela višino zabitega žeblija, na katerem je visel sir. Po napetih trenutkih smo zaplesali s skupino Hram, ki nas je zabavala do poznih večernih ur in tako zaključila dan in večer, ki zagotovo ne bo šel v pozabo.

Jasna Likar

SPOŠTOVANJE DEDIŠČINE – IZZIV ZA PRIHODNOST?

Zgornji del Baške grape – Društvo Baška dediščina je 3. julija povabilo obiskovalce na peti dan odprtih vrat objektov tehniške dediščine v zgornjem delu Baške grape, ki spadajo med najlepše in najmočnejše sledi preteklosti v tem prostoru.

Skupaj so ustvarili svojevrstno zgodbo, ki se je začela pri Prežračevalni napravi predora Bukovo na Koritnici in se spleta na več lokacijah vse do Prangarjevega mlina in Jakove kovačije pred Podbrdom. Spisati so jo pomagali glasbena skupina Dednina, ljudski pevci in godci Poljanski v-eter, harmonikarji Glasbene šole Palbin, Društvo za Bohinjsko – Goriško progo, Jamarska sekcija planinskega društva Tolmin, Društvo za prosto letenje Tolmin, Društvo za podvodne dejavnosti Tolmin, Društvo radioamaterjev Soča Tolmin in

OTVORITVENA SLOVESNOST pri prezračevalni napravi predora Bukovo na Koritnici. Foto: Matjaž Trojar

CB – Radio klub Porezen Krn, Kulturno društvo Podbrdo in PGD Podbrdo. Dopolnili sta ju razstavi Mlini na Rovtarskem potoku nekoč in Pecivo po starih receptih z Baške grape ter čvrsta pesem kladiva, rojena v razžarjenih iskrah kovaškega ognjiska. Nekaj strani zgodbe so ustvarili otroci iz koruze in zdroba pod vodstvom animatorke, široko paleto peščenih odtenkov pa ji je v svojem ateljeju natresla še domača umetnica **Stanka Golob**. Čisto samosvojo stran je s starodobnim motorjem s prikolico izpisal **Franc Golob** iz Solkana.

Društvo ob zaključku nadvse pestre-

ga dneva ugotavlja, da postajajo stvari, ki so domačinu sicer vsakdanje, zanimive za obiskovalce iz drugih delov Slovenije. Vse več turistov namreč privablja neokrnjenost, naravnost in prvobitnost Baške grape. In vse več jih išče in občuduje bisserčke, ki se skrivajo v njej. Edinstven biser so tudi objekti tukajšnje tehniške dediščine, ki odsevajo življenja naših prednikov in kot izvirno potovanje v preteklost ponujajo obiskovalcem priložnost za druženje. Morda bodo tudi v preteklosti našli kaj uporabnega za njihovo življenje, tukaj in zdaj.

Olga Zgaga, Društvo Baška dediščina

VDC TOLMIN SE JE PREDSTAVIL NA PRIREDITVI NOČ NA JEZERU

Most na Soči – Na tradicionalni prireditvi Noč na jezeru, ki je potekala sredi junija, je sodeloval tudi Varstveno delovni center (VDC) Tolmin.

VDC Tolmin je del sistema družbene skrbi za odrasle osebe z motnjami v duševnem in telesnem razvoju. Izvaja tudi program za osebe po pridobljeni poškodbi možganov in program za osebe, neuspešne v programih, določenih z zakonom, ki uvaja zaposlitveno rehabilitacijo in zaposlovanje invalidov. Kot center izobraževanja, ustvarjanja in udejstvovanja invalidnih oseb na vseh ravneh smo se z izdelki lastnega programa (fuzijo stekla, nakitom, izdelki iz gline, voščilnicami za različne priložnosti ...) predstavili na 15. srečanju gospodarstvenikov Primorske in srečanju članov Zveze borcev (ZB) za vrednote narodno-osvobodilne borbe ter upokojencev Primorske. Na srečanju članov ZB smo se predstavili tudi s plesnim in pevskim nastopom. Plesalci in pevci VDC Tolmin so pod vodstvom **Suzane Brešan** nastopili z dvema plesnima točkama, pod vodstvom **Damijana Cveka** in **Vesne Lapanja** pa z venčkom popularnih slovenskih pesmi.

LUCJAN NA POKOPU PUSTA – Kot večnemu fantu je Lucjanu ostala pravica sodelovati v pustnem sprevodu. Foto: arhiv Irme Golja

pogoji ni strinjala. Ko so ga v vaški gostilni spraševali, kako je s kupčijo, je kupec nejevoljno pripomni: »Z možakom se da pogovarjati, toda žena je čudna, vola noče prodati.« Stara gospodinja je bila mladostna, zato ji je neznanec zlahka pripisal Lucjana za moža. Ko je ta izvedel za pogovor v gostilni, se je doma jezil, ker so mu naprtili ženo namesto matere.

Tudi trgovec v Gorici, kamor je večkrat zahajal s sestrično, ga je spravil v slabo voljo, ker je znancu iz Loma rekel: »Mož je že dober in pošten, le tista njegova žena je vsa hudičeva.« Na sestrično, ki mu je hotela le pomagati, pa se je jezil, češ: »A si videla, še za mojo ženo te imajo.«

Novi običaji

Prišla so leta, ko so traktorji nadomestili volovske in konjske vprege, po nakupih pa so ženske odhajale z vaščanom, ki je že premogel prvega fička. Bevkovemu Lucjanu so počasi pojemale moči. Živina v hlevu je bi-

la vedno manj donosna in voz je že dolgo vlekel en sam vol. Čeprav so mu noge vse bolj odpovedovale, je bil vedno pripravljen sesti na avtobus ali vlak in se z družbo odpeljati na izlet. Znanci so ga vedno sprejeli medse kot prijetnega sopotnika. Mati mu je ponosno pravila: »Dober si, povsod prideš v šte².«

Po smrti skrbne matere je v hlevu zavladovala praznina in stari voz je počasi žalostno propadel. V dolgih jesenskih dnevih je Lucjan po vasi kuhal žganje, saj se je vedno našla družba za klepet, da je čas hitreje minil.

Lucjanu na vso srečo ni bilo treba iskati zavetja v tujem kraju. Ostal je doma, ker so zanj dobro poskrbeli domači iz doline. Ob dolgih zimskih večerih se je pri toplem sosedovem štedilniku pogovarjal o dobrih starih časih in navadah.

Pavel Četrtič, popisovalec ljudskega izročila

Opombe:

¹ Petrolejka ali lampa, preprostejša svetilka, za nočno vožnjo vprege

² Povsod prideš zraven, se dobro znajdeš

VARSTVENO DELOVNI CENTER TOLMIN se je predstavil na tradicionalni prireditvi Noč na jezeru. Foto: arhiv VDC Tolmin

Vsako leto je na prireditvi Noč na jezeru predstavljen tudi kulinarčni rekord, ki ima humanitarno gesto. Sredstva, zbrana od prodaje kulinarčne dobrot, donirajo ustanovam ali posameznikom. Letošnji izkupiček od prodaje največjega skutnega štruklja v Sloveniji, katerega izdelovalci so bili Podgornik d.o.o. Tolmin, Pizzeria »Na placu« in Živinoreja in sirarstvo Anton Konec iz Volč, je bil namenjen nam, Varstveno delovnemu centru Tolmin.

Janja Barič in **Aleksandra Božič**, Varstveno delovni center Tolmin

ŽILNIK OBUL PET UPORABNIKOV VDC TOLMIN

Tolmin – Zadnji ponedeljek v juniju so uporabniki Varstveno delovnega centra (VDC) Tolmin obiskali prodajalno obutve Žilnik, ki letos praznuje pet let od odprtja trgovine v Tolminu. Ob tej priložnosti so v Žilniku podarili obuvalec petim uporabnikom VDC Tolmin – vsak si je lahko izbral obutev po svoji želji. Poslovodkinja prodajalne **Lojzka Černalogar** in namestnica poslovodje **Damijana Bensa** sta uporabnikom svetovali pri pravilni izbiri čevljev, saj kakovostno

OB PETI OBLETNICI ODPRTJA TRGOVINE V TOLMINU je Žilnik podaril obuvalec petim uporabnikom VDC Tolmin. Foto: arhiv VDC Tolmin

obuvalec pripomore k udobni hoji. Izbira obuvalec je res pestra, zato je bila odločitev težka, saj so nam bili vseč sandali, pa čevlji, športni copati ... in še bi lahko naštevali. V zahvalo za njun trud sta **Damijan Cvek** in **Tina Kogoj** zaigrala na svoji kitari ter vsem obiskovalcem trgovine polepšala dan.

Za konec naj dodamo še nekaj misli naših uporabnikov:

»Sandali so v redu. Sem jih pomeru. Prodajalke prijazne. Zadovoljen.« (Božo)

»Meni je blo dobro, very good. Prodajalke so se mi zdele fajn, prijazne. Lahko bi bilo več takih akcij.« (Jordan)

»V trgovini imajo čevlje. Prvič sem bil v tej trgovini. Lepo je blo.« (Davorin)

»Čevlje sem šel kupit. Dobro, dobro.« (Lucjan)

»Sem dobila sandale. Jih bom pokazala mami« (Andrejka)

Janja Barič in **Aleksandra Božič**, Varstveno delovni center Tolmin

SEDEM DNI PEKLA V RAJU

Tolmin – Letošnja sedma izvedla Metalcampa se je vsaj po eni stvari precej razlikovala od zadnjih dveh. Medtem ko so ljubitelji težkih zvokov zadnji dve leti plavali v blatu in lužah, so se morali v letošnji vročini za osvežitev poslužiti bližnjih Soče in Tolminke. Sončni dnevi so metalce že tradicionalno zvabili s prireditvenega prostora v Tolmin in okolico, tako da obiskovalci domov niso odnesli samo vtisov s koncertov blizu sto skupin, ki so se med 5. in 10. julijem zvrstile na dveh odrih.

Vodja promocije Metalcampa **Ana Lipeč** je z zadovoljstvom povedala, da takšno vreme, kot je spremljalo letošnji festival, »precej olajša organizacijo in produkcijske zadeve, je pa naša ekipa specializirana in odlično deluje v vsakem vremenu. Seveda je tudi obiskovalcem veliko lažje in prijetneje – posebej tistim, ki šotorijo.« Kot je še v smehu dodala, je bilo »sedem dni metalskih počitnic letos res pravi pekel v raj«. In v tem peklu se je skozi cel teden »cvrlo« približno 10.000 obiskovalcev iz domala vse Evrope in tudi drugih delov sveta. Ob koncu tedna pa je številka še nekoliko narasla. »Številke so podobne tistim iz prejšnjih let oziroma so bile letos celo nekoliko višje, kar je posebej za to krizno obdobje dober pokazatelj, da so obiskovalci s festivalom zadovoljni,« razmišlja Lipčeva. Dodaja, da je festival – vsaj z organizacijske plati – letos potekal najbolj mirno do sedaj, pri čemer se tudi pozna, da je za ekipo organizatorjev že sedmo leto in je njihovo delo mnogo bolj utečeno. Večina sodelavcev je namreč poleg že od začetka, zato vsak natančno pozna svoje naloge, kritične točke in ukrepe, ki so potrebni za to, da vse poteka, kot je treba.

Posebnost letošnjega Metalcampa je bilo tudi sodelovanje z Magic Circle Festivalom (MCF), ki se je na prizorišču odvijal dan kasneje, 11. julija. Kako je prišlo do tega, pojasnjuje Lipčeva: »Do nas je pristopila skupina Manowar, ki je želela nastopiti na Metalcampu. Ker je programsko nismo videli v njegovem okviru, smo se kasneje dogovorili, da MCF, katerega lastniki so prav člani skupine Manowar, najame Metalcampov prostor, produkcijo in izvedbo. Tako sta se Manowar in MCF prvič predstavila na tem delu. Sicer skupina slovi predvsem po masovno obiskanih koncertih v Nemčiji, ker pa imajo zelo specifičen krog oboževalcev, ki ni nujno enak tistim festivala Metalcamp, je bila ta možnost najboljša za vse. To je bila posebnost za letos, naslednje leto pa bo kaj novega.«

Na prizorišču je bilo tudi letos dobro poskrbljeno za varnost obiskovalcev. Na plaži so bili metalci pod budnim očesom reševalcev iz vode, tolminski zdravstveni dom pa je imel ob hotelu Paradiso zabojnik, v katerem je njihova služba nujne medicinske pomoči 24 ur delovala kot stacionirana ambulanta, imeli pa so še terensko ekipo z dvema reševalnima voziloma. Reševalec **Erik Hrast** je povedal, da ogrožajočih življenjskih stanj k sreči ni bilo, so pa letos med 500 obravnavami zabeležili rekordno število zvinov gležnja, tudi kakšnega zlomljenega, alergije, pike, slabosti, dekompenzacije in seveda nekaj primerov prevelike opitosti od alkohola.

Besedilo in foto: **Špela Kranjc**

PRIBLIŽNO 10.000 OBISKOVALCEV METALCAMPJA je med 5. in 10. julijem preživljalo metalske počitnice v Tolminu in okolici. Predajali so se svoji priljubljeni glasbi, se hladili v Soči in Tolminki ter spoznavali tudi okoliške znamenitosti.

MAGDALENCA 2010 – Po desetih letih je konec maja ponovno zaživel festival kultur sveta Magdalena, ki se je odvijal na tolminskem Mestnem trgu.

MAGDALENCA 2010

Tolmin – Med 28. majem in 12. junijem je po desetih letih ponovno zaživel festival kultur sveta Magdalena, ki se je odvijal na tolminskem Mestnem trgu. Festival se je prvič pojavil že leta 1998 pod okriljem Turističnega društva Tolmin, vendar le v treh izvedbah. Tokrat je pod okriljem organizatorjev Zveze tolminskih mladinskih društev (ZTMD) in Multi-medijskega centra (MMC) Mink v sodelovanju s Klubom tolminskih študentov in Zvezo kulturnih društev Tolmin ponovno preplaval mesto z zvoki sveta in tako v njegov vsakdan prinesel nekaj popolnoma svežih glasbenih trenutkov.

Kakovosten glasbeni program je v sklopu treh vikendov predstavil različne glasbenike. Prvi konec tedna sta se na odru predstavila že dobro poznana domačina iz dueta Bakalina, potem še skupina Jammin' Souls iz Furlanije - Julijske krajine, Tminski Madrigalisti in sedemčlanska skupina ElaBanda iz Ajdovščine. Drugi vikend so se predstavili Mlada Beltinška banda iz Beltincev in domača skupina Damijan Valentinuzzi Group. Za konec so organizatorji priredili španski vikend, kjer se je v prvem delu predstavil kanarski glasbenik **Domingo Rodriguez Oramas**, na Kanarskem otočju bolj poznan kot El Colorao, ki je nastopil s svojo skupino La Alcogida, medtem ko je bil zadnji večer posvečen španskemu flamenku, na katerem je prvič v Sloveniji nastopila 20-članska zasedba iz Novega Sada La Sed Gitana.

Na novo oblikovana ekipa, katere koordinator je predsednik ZTMD – MMC Mink **Janez Leban**, je svoje delo opravila več kot uspešno. Mestni trg je zaživel v popolnoma novi luči, saj je prireditveni prostor z odrom oblikoval popolnoma novo urbano obliko, ki je več kot pričakovano

zapolnila prostorske zmožnosti tolminskega dvorišča. V njej je zaživel poseben kreativen duh, ki je ambient Magdalena spremenil v fantastičen, edinstven in celosten zvočni svet. Tega so seveda utrdili tudi nastopajoči, ki so vanj vnašali tiho kulturo, iz katere izhajajo sami. In prav ta raznovrstna glasbena produkcija je osnovni člen zasnove festivala, katerega cilj je popestriti kulturno ponudbo v Tolminu in zadovoljiti okus širšega spektra obiskovalcev, pri čemer je v prvi vrsti pomembna predvsem kakovost glasbenih dogodkov. Če na glasbo gledamo kot na simbolno dimenzijo družbene prakse, moramo pri tem upoštevati tudi njen učinek – zvočni prostori naprednih tendenc nam s tako ponudbo, kot nam jo nudi Magdalena, pomagajo, da imamo vsaj začasno možnost vstopiti v tisti svet, ki nam omogoča potopitev v druge čutne dimenzije, ki ob kozarčku pijače in jedače ter seveda dobre družbe človeku ponudijo prijeten in sproščen poletni večer, kakršnih v Tolminu zaenkrat zagotovo manjka.

Besedilo in foto: **Damjana Teodorović**

Utrinki

GorA RockA 2010

Prapetno Brdo – Letos je na Prapetnem Brdu na Šentviški planoti med 24. in 27. junijem že šesto leto zapored potekal festival **GorA RockA**. Festival se je v primerjavi s prejšnjimi podaljšal za en dan, s tem pa se je povečalo tudi število nastopajočih.

Na odru se je zvrstilo kar 26 rockovskih glasbenih skupin, med katerimi so izstopali **Tinkara Kovač**, domača skupina Feedback, Dan D, Rudi & The cool vibes, Requiem in še mnogi drugi. Tokrat se je GorA Roc-

JAGNJEČJA JETRCA NA ŽARU

Čas priprave:
15 minut

Potrebuje

500 g jagnječjih jeter
0,3 dl olja
sol, beli poper
80 g masla
30 g svežih zelišč
(drobnjak, peteršilj, pehtran,
majaron, timijan, šatraj ...)

Priprava

Jetra narežemo na rezine, jih popečemo na pomaščeni vroči ponvi ali žaru. Pečene solimo, nanje lahko položimo koščke zeliščnega masla. Ponudimo s svežim domačim kruhom.

Recept: **Robert Merzel**,
kuharski mojster

Foto: **Peter Domevšek**

Recept je povzet iz knjižice receptov *Jedi iz mesa drobnice*, ki jo je v sodelovanju s **Posoškim razvojnim centrom** (PRC) izdalo **Društvo rejcev drobnice**. Knjižico v pdf obliki lahko brezplačno dobite na spletni strani PRC-ja: www.prc.si

Jadrarno padalstvo

Ob začetku poletne turistične sezone predstavljamo tri nove turistične zloženke z zemljevidi, ki jih je v letu 2009 izdala **Lokalna turistična organizacija Sotočje** v okviru Regionalne destinacijske organizacije Smaragdna pot. V zloženki *Jadrarno padalstvo* so prvič na enem mestu predstavljena tri najbolj priljubljena vzletna mesta za jadrarne padalce na severnem Primorskem. Med njimi je najbolj znan kobariški Stol, ki s svojim grebenom sega več kot 20 kilometrov daleč in nudi izjemne možnosti za dolge prelete in velika tekmovanja. Stol je kot najvišje vzletišče v Posočju velikokrat edini nad inverzno plastjo ozračja, kar omogoča termično jadranje. Vzletišča na kobariškem Stolu in pristajalno mesto v Kobaridu so predstavljena z vsemi potrebnimi podatki, navedeno je tudi, kje se dobi dovolilnice. Podobno je predstavljeno tudi vzletišče Kobala nad Tolminom, katerega prav tako odlikuje velik urejen travnik na kopastem vrhu, dostop z vozilom ter lahko pristajalno mesto v Tolminu. Lijak pa je vzletno mesto, ki je posebej priljubljeno v času od jeseni do pomladi, ko je na drugih vzletiščih malo sonca, na Lijaku pa ga je dovolj za prijetno jadranje. Vzletišče na Lijaku se od posoških loči samo po tem, da je treba zadnjih 10

do 15 minut pešati. Zadnja četrtina zloženke je namenjena predstavitvi namestitev za jadrarne padalce. V Tolminu, Kobaridu in Ozeljanu so na voljo kampi, apartmajske in druge gostinske kapacitete.

NASLOV: *Jadrarno padalstvo*. **AVTOR:** **Matevž Gradišek**. **IZDALA IN ZALOŽILA:** LTO Sotočje. **KRAJ IN LETO IZDAJE:** Tolmin, 2009. **FORMAT:** 10 x 21 cm. **VEZAVA:** mehka.

Nadiža: Breginjski kot in Nadiža

Zloženka *Nadiža: Breginjski kot in Nadiža* nas popelje v Breginjski kot med furlansko nižino in vrhove Julijskih Alp na skrajnem zahodnem delu Slovenije. Breginjski kot je sestavni del kulturnega prostora Beneške Slovenije, saj se bolj kot na Posočje obraca k sosedom na italijanski strani meje. Zloženka vključuje turistični zemljevid, ki opozarja na markirane poti, kulturno-zgodovinske in naravne znamenitosti, nastanitvene kapacitete, kopališča, druge prostore za rekreacijo ter razgledne točke, in izpostavlja deset pomembnih točk Breginjskega kota. Nadiža je ena najčistejših in najtoplejših alpskih rek, priljubljena med kopalci in ribiči. Nad njo je občudovanja vreden arhitekturni spomenik Napoleonov most, ki naj bi bil zgrajen prav v Napoleonovem času v začetku 19. stoletja. Breginj se ponaša z zanimivimi muzejskimi zbirkami ter starim vaškim jedrom, kjer je ohranjen prikaz tipične beneškoslovenske arhitekture. Na

območju Breginjskega kota leži tudi najzahodnejša slovenska vas Robidišče. Tu si lahko ogledamo 300 let staro domačijo s črno kuhinjo. Nad vasicami se dviga mogočen Stol, ki je raj za ljubitelje jadrarnega padalstva pa tudi gorskega cvetja. Na tem območju pridejo na svoj račun poleg ljubiteljev jadrarnih poletov tudi gorski kolesarji, pohodniki in plezalci. Ves čas pa lahko obiskovalci nemoteno prehajajo mejo med Slovenijo in Italijo, saj je bila leta 2007 odpravljena. Zloženka opozarja tudi na plačilo nadomestila za urejanje parkirišč ob Nadiži.

NASLOV: *Nadiža: Breginjski kot in Nadiža*. **IZDALA IN ZALOŽILA:** LTO Sotočje. **KRAJ IN LETO IZDAJE:** Tolmin, 2009. **FORMAT:** 10 x 21 cm. **VEZAVA:** mehka.

Javorca: spominska cerkev Svetega Duha

Zloženka *Javorca: spominska cerkev Svetega Duha* je posvečena spomeniku, odlikovanem z znakom evropske dediščine, ki ga je cerkvena prešla leta 2007 kot najlepši spomenik prve svetovne vojne na ozemlju Republike Slovenije. Domačini Javorco dobro poznajo in vse bolj je priljubljena tudi v programu ogledov domačih in tujih turistov, saj je postala

Utrinki

kA predstavila z mednarodnoasedbo, saj so se na odru predstavile poleg slovenskih tudi skupine iz vseh sosednjih držav. Del programa je sestavljalo tudi deset mladih še neveljavljenih skupin, katere je občinstvo izmed 76 prijavljenih izglasovalo prek SMS glasovanja in tako z vključitvijo tistih glasbenih entuziastov, ki si jih je samo zaželelo, pomagalo soustvariti program.

Festival je bil tako kot vsa prejšnja leta tudi letos humanitarnega značaja – njegov izkupiček je bil dobrodelno naraven. Sredstva, zbrana prek telefonskega glasovanja, ki so

znašala 705 evrov, so namenili za zdravljenje **Maše Topler**, mladega dekleta iz Mežice, za katero je stekla akcija tudi prek ostalih slovenskih medijev. Organizatorji so se vključili tudi v vseslovensko humanitarno akcijo zbiranja zamaškov za **Mio** iz Zidanega Mosta. Festivalski izkupiček bodo tokrat razdelili na tri dele: tretjina gre za obnovo vlečnice smučišča na Ponikvah, del za obnovo strešne kritine mladinskega centra na Prapetnem Brdu, del pa za obnovo trga na Šentviški Gori. Obfestivalsko dogajanje je tudi tokrat obsegalo tako športne kot kul-

skoraj obvezna točka obiska v Posočju. Do danes je bila cerkev trikrat temeljito obnovljena, pritegneta pa tako njena zunanost kot notranjost. Zunanost izstopa zaradi zvonika s sončno uro ter grba monarhije, posebnost je tudi deset grbov dežel nekdanje avstro-ogrske države na zunanjih stenah cerkve. Notranjost je umetelno poslikana, opremljena z mozaiki in oltarjem. Obiskovalce presune 2.564 imen padlih avstro-ogrskih vojakov, ki so vžgana na hrastovih ploščah na stenah. Ker cerkev leži na območju Triglavskega narodnega parka, so zloženki dodana tudi osnovna pravila obnašanja v parku, ponujen pa je tudi namig za lahko dveurno pohodniško turo, ki vodi s planine Polog proti planini Prode, od tam do Planine pod Osojnico ter nazaj na izhodišče. Poleg uporabnega zemljevida je zloženka opremljena z barvnimi fotografijami več avtorjev.

NASLOV: Javorca: spominska cerkev Svetega Duha. **BESEDILO:** Matjaž Habjanič in Alenka Omejc. **IZDALA IN ZALOŽILA:** LTO Sotočje. **KRAJ IN LETO IZDAJE:** Tolmin, 2009. **FORMAT:** 10 x 21 cm. **VEZAVA:** mehka.

Muzeji na prostem prve svetovne vojne: Soška fronta, 1915–1917

Večjezična knjižica z naslovom Muzeji na prostem prve svetovne vojne: Soška fronta, 1915–1917 je žepni vodnik po šestih muzejih na prostem prve svetovne vojne v Zgornjem Posočju. Knjižico je izdala Ustanova Fundacija Poti miru v Posočju v okviru razpisa Finančnega mehanizma EGP in Norveškega finančnega mehanizma. V uvodu je posvetilo poti, ki je spomin in opomin na čas med leti 1915 in 1917, ko je v Posočju na soški fronti padlo nemalo vojakov različnih narodnosti. Knjižica prinaša opise vseh šestih muzejev, tehnične podatke o dostopu, nadmorski višini, predvi-

denem času izleta, težavnosti in koordinatah za GPS. V knjižici je objavljenih tudi več zemljevidov, ki jih je izdelala Mateja Sirk Fili.

Muzej Ravelnik je ležal na prvi avsto-ogrski obrambni črti na Bovškem, danes pa krožna pot povezuje očiščene in obnovljene strelske in povezovalne jarke, bunkerje, kaverne, mitralješka gnezda in rekonstrukcije barak. Muzej na prostem Čelo je prav tako na Bovškem, in sicer na razglednem pobočju Svinjaka. Utrdba je bila del sistema bovške zapore. Na Kobariškem je urejen muzej na prostem Zaprikraj in predstavlja utrjeno prvo italijansko obrambno črto, ki je zapirala prehod po dolini med Krasjim vrhom in Vrščem. Tukaj je možen celodnevni izlet. Na tretji italijanski obrambni črti je na desnem bregu Soče ležal Kolovrat, danes čezmejni muzej, ki se nadaljuje tudi na italijanski strani. Mrzli vrh je v prvi svetovni vojni pomenil eno ključnih točk v avstro-ogrski obrambi tolminskega mostišča, na zahtevnejši krožni poti pa se lahko dvignemo do 1359 metrov nadmorske višine. Zadnji muzej leži na nekdanji prvi avstro-ogrski

obrambni črti na tolminskem mostišču, kjer je vzpetina Mengore s Cvetjem in Bučenico predstavljala jedro avstro-ogrske obrambe. Knjižica prinaša poleg barvnih fotografij tudi priporočila za branje literature za večje razumevanje.

NASLOV: Muzeji na prostem prve svetovne vojne: Soška fronta, 1915–1917. **AVTOR:** Tadej Koren. **IZDALA:** Ustanova Fundacija Poti miru v Posočju. **KRAJ IN LETO IZDAJE:** Kobarid, 2009. **FORMAT:** 13,5 x 13,5 cm. **VEZAVA:** mehka. **JEZIKI:** slovenski, angleški, italijanski, nemški.

Knjižno polico napolnila: Špela Mrak

Utrinki

► turne dejavnosti. Člani Kulturno umetniškega društva Cerkno so pripravili tekmovanje v impro ligi, kjer so se preizkusili posamezniki v petju, obiskovalci pa so se lahko med seboj pomerili tudi v igrah s kartami, šahu ter odbojki na mivki in nogometu, za konec pa so priredili še tekmovanje v spuščanju zmajev.

Jernej Kenda, večletni programski in tehnični vodja, poudarja, da je uspešno izpeljan festival izključno rezultat vseh sodelujočih, donatorjev, sponzorjev, domačinov ter prostovoljcev in se izrečno zahvaljuje vsem Planotarjem, ki so pri uresničitvi zamisli nesebično pomagali. Skupaj so stopili člani Športnega društva Šentviška Gora, Turističnega društva Šentviška planota, lokalnega Prostovoljnega gasilskega društva Ponikve - Planota in člani Smučarsko skakalnega kluba Ponikve. Glede na to, da je bilo skoraj 4.000 obiskovalcev, je mogoče pričakovati, da bo v naslednjih letih festival še veliko pridobil na priljubljenosti in tako pomagal tudi pri promociji Šentviške planote, ki postaja vse bolj pre-

poznava destinacija slovenskega podeželja ne samo na turističnem, ampak tudi na kulturnem področju.

Besedilo in foto: Damjana Teodorović

OB 30 LETNICI STAVBE TOLMINSKE KNJIŽNICE

Tolmin – V zadnjih desetletjih je podoba in dejavnost slovenskih splošnih knjižnic doživela korenite spremembe. Poleg obstoječe ponudbe izposoje knjig in različnih dejavnosti za spodbujanje bralne kulture so se knjižnice na pojav novih medijev in informacij, dosegljivih na svetovnem spletu, skušale prilagoditi s celo vrsto novih storitev in aktivnosti. Poleg osrednje vloge kulturnega poslanstva so sprejele tudi vlogo izobraževalnih središč v svojem lokalnem okolju in skušale zadovoljiti vse večje potrebe po vseživljenjskem izobraževanju, informacijskem opismenjevanju in pretoku ažurnih informacij. Ob hudi konkurenci ponudnikov podobnih storitev pa gibanje razvoja knjižničarstva v zadnjih letih v svetu in pri nas vodi v smer razvoja knji-

NA PRIREDITVI OB 30 LETNICI STAVBE TOLMINSKE KNJIŽNICE sta spomine na službena leta v knjižnici in dosežene uspehe obujala tudi nekdanja ravnateljica Marta Fili in bivši direktor Viljem Leban. Foto: arhiv knjižnice

žnic, v katerih si bodo bralci znali sami na hiter in prijazen način spodobiti gradivo oziroma poiskati željeno informacijo ne glede na medij oziroma vir, hkrati pa bodo v knjižnice zahajali zaradi najrazličnejših dejavnosti, ki ne bodo neposredno vezane na knjigo, oziroma zgolj in sa-

mo na klepet in druženje.

Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin je bila že od nekdaj ena od osrednjih kulturnih institucij v Posočju, hkrati pa je s svojim delovanjem in projekti presejala meje svojega lokalnega okolja. Že ob samem odprtju stavbe leta 1980 je bila kot vzorčni primer

OB BRANJU SEDAJ TUDI ŠAH

Tolmin – Knjižnica Cirila Kosmača nas že četrto poletje vabi v senco atrija, kjer v udobnih stolih lahko prelistamo dnevno časopisje. Akciji Beri pod brezo so letos dodali novost; obiskovalci namreč lahko preizkušajo svojo šahovsko znanje z velikimi šahovskimi figurami na šahovnici, ki je zarisana v atriju knjižnice. Šahovsko poletje so uradno odprli s simultanko, ki jo je sredi junija organiziralo Šahovsko društvo Hidria AET Tolmin. Tolminski vele mojster **Jure Škoberne** se je pomeril z 12 šahovskimi navdušenci, knjižnica pa je ob tej priložnosti razstavila knjige

na temo šaha.

Kot je povedala direktorica knjižnice **Jožica Štendler**, so »knjižnice že od nekdaj prostori, kjer se pretaka jo znanja in vedenja, vse bolj pa postajajo tudi prostori za prijetno druženje in preživljanje prostega časa«. Meni, da druženje ob partiji šaha prispeva tudi k boljšemu razumevanju med generacijami. Starejšim namreč omogoča, da svoje znanje in izkušnje predajajo mladim, hkrati pa mlade, ki so odrasli v tako imenovanem svetu informacijsko-komunikacijske tehnologije, uči drugačnega načina razmišljanja in odnosa do bližnjega.

Mateja Kutin

V ATRIJU TOLMINSKE KNJIŽNICE tudi to poletje lahko prelistate dnevno časopisje. Novost pa je, da lahko odigrate tudi partijo šaha. Foto: Špela Mrak

POVABILU NA ODPRTJE LETOŠNJEGA PROJEKTA PRIMORCI BEREMO se je odzvala slovenska književnica, pesnica in Slovenka leta 2008 **Neža Maurer**, s katero se je pogovarjala **Špela Mrak**. Foto: arhiv knjižnice

PRIMORCI SPET BEREMO

Tolmin – »Ne vem, kdo sem, ne kakšna sem. / Vsak, ki me sreča, / me ustvari po svoje, zase ...« Tako gre ena izmed pesmi **Neže Maurer**, ki letos praznuje svojo osemdesetletnico in je bila tudi slavnostna gostja že četrtega svečanega odprtja projekta promocije branja slovenskih avtorjev **Primorci beremo**, ki je potekalo v tolminski knjižnici v začetku junija. Povabilu na odprtje se je odzvala ugledna slovenska književnica, pesnica in Slovenka leta 2008 **Neža Maurer**. Zgovorna in pronicljiva pe-

snica je Tolmin obiskala tretjič. V pogovoru o njenem delu in občutjih, izraženih v poeziji, je bila predstavljena tudi nova pesniška zbirka **Piramide upanja**, ki je izšla v založbi Pivec ob njeni osemdesetletnici. Zbirka je posebna tudi zato, ker vsako pesem spremlja umetniška fotografija dr.

Gregorja Radonjiča. »Zaradi neizprosne postavljane vprašanj so pesmi v **Piramidah upanja mile, nepopustljive in do bolečine žive**,« je med drugim v spremni besedi zapisala **Lidija Gačnik Gombač**. Takšen je bil tudi tolminski večer s pesnico.

Tudi letos v projektu **Primorci beremo** sodelujejo Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin, ki je pobudnica projekta, ter vse ostale primorske knjižnice, za katere so lani menili, da so med primorskimi ustanovami celovito pokrivalo vse območje. Vendar se jih je letos projektu priključilo še nekaj; tako Narodna in študijska knjižnica Trst in z njo Slovenska ljudska knjižnica. Knjige s seznama tudi letos izbirajo knjižnice same. Večina del je novejših, med predlogi za branje pa so tudi štiri starejša dela avtorjev **Franceta Bevka**, **Cirila Kosmača**, **Ivana Preglja** in **Prežihovega Voranca**, saj letos obeležujemo njihove spominske obletnice.

Bralci imajo čas za branje do 20. novembra, izbirajo pa lahko med 64 leposlovnimi deli slovenskih avtorjev. Vendar so police z izbranimi knjigami že od začetka projekta večinoma prazne, saj so bralci 54 proz nih del in 10 pesniških zbirk ob začetku dopustov in počitnic razgrabili. Projekt bo zaključil tisti, ki bo prebral in oddal bralna znamenja za vsaj pet proz nih del in eno pesniško zbirko. Bralci, ki bodo projekt uspešno pripeljali do konca, bodo prejeli knjižno nagrado in priznanje.

Špela Mrak

EPIcenter, letnik XI, št. 7-8, 2010

Utrinki

knjižnične arhitekture v Sloveniji po 2. svetovni vojni za tedanje razmere v knjižničarstvu zares nekaj posebnega in izjemnega. In tudi kasneje so bili številni projekti in akcije (Cyber café, Evropski film v knjižnici, Moja knjižnica, radijska oddaja, **Primorci beremo**) kot primeri dobrih praks sprejeti in vpeljani v ostale splošne slovenske knjižnice.

V teh tridesetih letih se je v tudi tolminski knjižnici zgodilo veliko sprememb, največ v 90-ih, ko so v knjižnico prišli prvi računalniki, in nato v prvih letih novega tisočletja, ko so v Posočju odprli vrata kar treh novih knjižnic. Pojav in razvoj novih tehnologij sta vplivala na spremenjene delovne procese, še bolj pa na drugačne potrebe in želje uporabnikov. Če se je že ob vselitvi v novo stavbo pokazala potreba po dodatnih dejavnostih (odprtja likovnih razstav, glasbeni in literarni večeri), ki so obogatile kulturno ponudbo Tolmina, in je v zadnjih petnajstih letih osrednji informativno vloga prevzel svetovni splet, v zadnjem času v knjižnici širimo ponudbo najrazličnejših storitev,

ki našim bralcem omogočajo kakovostno preživljanje prostega časa.

Tudi načrtovani prizidek k obstoječi stavbi bo zagotovil boljše pogoje za izvajanje že obstoječih dejavnosti (filmsko in glasbeno gradivo, digitalizirano domoznansko gradivo, elektronske podatkovne baze, informacijsko opismenjevanje, študijski prostori ...) in omogočil nove dejavnosti, ki jih bodo v knjižnici lahko izvajala lokalna društva, posamezniki, interesne skupine. Prizidek h knjižnici bo uresničil naša prizadevanja po uporabnikom prijazni knjižnici, kjer lahko popiješ kavo, pogledaš pravkar nagrajeni film ali poslušas zadnji glasbeni hit, sorodnikom prirediš koncert s flavto, napišeš seminarsko nalogo, prelištaš dnevno časopisje, poklikaš najnovejše znanstveno dognanje, na velikem platnu prijateljem pokažeš fotke s svojega zadnjega potovanja, se naučiš izdelovati nakit, si rezerviraš apartma, odigraš partijo šaha, greš na inštrukcije iz fizike, se dobiš s prijateljem ali ... samo poseliš.

Jožica Štendler, direktorica Knjižnice Cirila Kosmača Tolmin

Popravek

ŠKRATARJE

Po dolgem času se je v prejšnjo številko **EPIcentra** ponovno prikradel naš tiskarski škrat **Fon Feliks** in nam jo nekoliko zagodel v rubriki *Izjemna drevesa v Posočju* (4). Stopinje pri GPS koordinatah tolminske grajske tulpe je spremenil kar v ničlo. Tako je morebitne iskalce tega izjemnega drevesa prek GPS-a speljal na napačno pot, in sicer pod oznako: N 46° 10' 53,6", E 130° 43' 52,3", namesto na pravo pot, ki je označena z: N 46° 10' 53,6", E 13° 43' 52,3". Najbrž ga je v strahu, da bi tulpe ne poškodovali, pri tem dejanju navdihnil njegov prijatelj gozdni škrat Čatež, ki menda varuje drevesa in vodne vire.

In ko je bil že ravno v akciji, si je v utrinku z naslovom *Košarka na Tolminskem ima 60-letno tradicijo* privoščil še eno od svojih škratarij in laskavi naslov zmagovalca podelil ravno napačnemu košarkarskem moštvu.

V uredništvu se bralcem in morebitnim oškodovancem za njegove neljube škratarije opravičujemo in upamo, da nam bo tokrat z napakami prizanesel.

Uredništvo EPIcentra

PLESALKE PLESNE ŠOLE METROPOLA so se v začetku junija predstavile z zaključno produkcijo *Plesni živ žav*.

PLESNI ŽIV ŽAV

Tolmin – V začetku junija je plesna šola Metropola, ki jo vodi **Mojca Maurič**, pripravila zaključno produkcijo z naslovom *Plesni živ žav*. Odvijala se je v avli tolminskega šolskega centra, kjer so plesalke različnih starostnih stopenj prikazale pester nabor plesnih zvrsti: jazz, horton, hip hop ... Plesale so tako najmlajše učenke, ki obiskujejo prvi razred osnovne šole, kot dijakinje in maturantke. Plesne koreografije Mauričeve in njene desne roke **Kristine Kleč** so gledalce popeljale v lep plesni večer. Sezona se je zaključila in plesalke gredo sedaj na počitni-

ce, že za jesen pa Mauričeva obljublja polno plesa in novosti.

Besedilo in foto: **Marina Fili**

LIKOVNA KOLONIJA POSOČJE 2010

Most na Soči – Tudi letošnjega junija se je v okviru tradicionalne likovne kolonije Posočje zbralo več kot deset slikarjev – trije slovenski ustvarjalci, večina drugih pa ima slovenske korenine, čeprav prihajajo iz Avstralije, Bosne in Hercegovine, Hrvaške, Srbije, Švedske in Združenih držav Amerike.

Kolonija poteka že vrsto let v organizaciji Turističnega društva (TD) Most

na Soči in Slovenske izseljenske matice, finančno pa jo podpira tudi Občina Tolmin in drugi sponzorji. Ker kolonijo vsa leta vodijo strokovno usposobljeni mentorji, to še dodatno prispeva h kakovosti ustvarjenih del. Tudi letos je bila poleg likovnih del ustvarjena še ena zanimiva skulptura, ki bo popestrila že pred leti zastavljeno galerijo skulptur ob jezeru.

Slikarji, nekaj jih je ves čas ustvarjalo v Goriških brdih, so bili nad našim okoljem navdušeni, saj jih je kot vedno zelo vzpodbujalo pri ustvarjanju. Nastala dela so bila najprej predstavljena na srečanju borcev in upokojencev Tolminskega v okviru letošnje

Noči na jezeru na Mostu na Soči, nato pa je razstava teden dni gostovala še v Šmartnem v Goriških brdih. Na Most na Soči se dela, nastala na likovni koloniji, vračajo predvidoma na predvečer tekmovanja v skokih za slovenski pokal, 19. avgusta, ko bo v prostorih mostarskega Hotela Lucija tudi uradno odprte prodajne razstave.

Za uspešnost slikarske kolonije ima posebne zasluge topel sprejem slikarjev pri domačinih in osebju gostilne Vuga ter sodelovanje z domačimi slikarji.

Rado Taljat, predsednik TD Most na Soči
Foto: **Monika Ivančič Fajfar**

Utrinki

JE PETJE NAJLJUBŠE OPRAVILO ...

Kneža – Ženski pevski zbor Sožitje iz Podmelca v Baški grapi v letošnjem letu praznuje deseto obletnico svojega delovanja. Desetletje hitro mine, če ga navdaja veselje, zaznamuje brezskrbno druženje in navdušuje volja do ustvarjanja. Svoj jubilej smo pevke obeležile konec maja s koncertom v dvorani na Kneži. Dekleta in žene smo v pripravo usmerile vse moči in seveda pridno hodile na vaje. Ves trud se nam je obrestoval; polna dvorana nam je z aplavzom dala zagon in pregnala še najmanjši kanček treme, ki je bil na začetku koncerta prisoten. Skozi celoten program nas je z zabavnimi domisljicami in zgodbicami o dogajanju pred, med in po nastopih ter vajah popeljal **Miha Mežnar**.

Zadnjo pesem smo pevke zapele skupaj s pevkami, ki so zbor v teh letih že zapustile in so se prijazno odzvale našemu vabilu. Zborovodja **Maks Drole**, kateremu smo za ves trud še posebej hvaležne, nas je presenetil s torto. Veselo vzdrušje z odra se je po koncertu preselilo na drug konec dvorane, kjer smo pripravile zabavo

ŽENSKI PEVSKI ZBOR SOŽITJE iz Podmelca je konec maja s koncertom obeležil svoj jubilej.
Foto: **Zdenko Rejec**

s pogostitvijo in živo glasbo. Vsi poslušalci in nastopajoči smo se skupaj povslesili, tisti najbolj zagreti »žurerji« pa plesali dolgo v noč.

Po napornem delu se seveda prileže počitek, zato se pevke odpravljamo na zaslužene dvomesečne počitnice. Konec avgusta se bomo odpravile na izlet na Madžarsko in tako začele novo sezono polne energije, svežih moči in delovne vneme. Z začetkom novega šolskega leta bomo tako še bolj zagnano prepevale.

Anja Kavčič

PODBRŠKI PEVCI SPREJEMAJO SODOBNE IZZIVE

Podbrdo – Pevsko društvo (ŽePZ) Okarina iz Podbrda in Nonet »Bača« Podbrdo, ki delujeta pod okriljem Kulturnega društva Podbrdo, sta se za letošnje prvo polletje odločila za kratek premor glede nastopanja na domačem terenu. Pod vodstvom zborovodkinje **Marte Volf Trojer** sta se s svojim bogatim repertoarjem predstavila v raznih krajih na Primorskem ter drugod po Sloveniji.

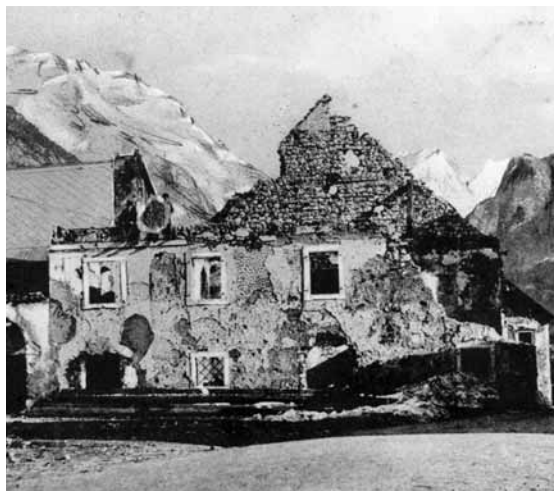
Že v februarju sta se udeležila Revije pevskih zborov Zgornjega Posočja, kjer ju je spodbudno ocenil strokovni spremljevalec **Stojan Kuret**. V marcu sta skupaj s Turističnim informacijskim centrom (TIC) Podbrdo in Prostovoljnimi gasilskimi društvom Podbrdo pomagala pri izvedbi revije Primorska poje, ki je letos prvič gostovala v Podbrdu. Organizatorje je še posebej presenetil nepričakovano dober odziv občinstva. Med sedmimi pevskimi sestavi je zapel tudi ŽePZ Okarina. Nonet »Bača« pa je v okviru revije navdušil polno dvorano v Vrtovinu. Na povabilo Mešanega pevskega zbora Vrtojba sta oba sestava 15. maja gostovala na Pomladnem pevskem večeru v Šempetru pri Gorici. ŽePZ Okarina se je prijavila tudi na 8. festival vokalne zabavne glasbe Sredi zvezd v Žalcu, saj je organizator festivala letos uvedel novost – zbori pojejo popevke. Pevke so se s svežimi melodijami znašle v družbi zborov, ki so sodelovali na RTV Slovenija v oddaji Spet doma, in po oceni strokovne žirije za njimi niso zaostajale.

V paleti poletnih nastopov so Okarinke 5. junija popestrile program

Stergulčeva hiša

Sredi Bovškega trga stoji Stergulčeva hiša, ki je bila last pokojnega **Andreja Stergulca**, prvega bovškega župana v samostojni Sloveniji. Temelji nekdanje meščanske hiše izvirajo iz druge polovice 18. stoletja. Bila je večkrat obnovljena, po velikonočnem potresu pa tako poškodovana, da je bilo treba razen dveh obokanih kletnih prostorov do tal porušiti. Kljub novogradnji jo je poškodoval tudi julijski potres leta 2004. V pritlične prostore obnovljene stavbe, ki v nadstropjih ponuja tudi dve moderni konferenčni dvorani, sta se že lani vselila bovški turistično informacijski center in lokalna turistična organizacija. Ob letošnjem občinskem prazniku so v njej odprli še muzejsko zbirko **Tolminskega muzeja** z naslovom *Zgodbe Stergulčeve hiše* in bar.

Zgodovina Bovške je polna zgodb, ki so jih oblikovali veliki ljudje. »Skozi zgodbo družine Stergulg, ki je prišla v Bovec iz vasi Soča, nas na razstavi spremljajo tudi druge družine, dogodki in aktivno društveno življenje.« Predstavljene so vidne osebnosti, ki so soustvarjale bovško zgodovino: gradbeni inženir, strokovnjak za mostove in strokovni pisatelj iz Loga pod Mangartom **Mihael Štrukelj**, duhovnik, zgodovinar in pomemben narodni buditelj **Ivo Juvančič** iz Bovca, filmska igralka **Ida Kravanja** - **Ita Rina**, katere oče je bil Bovčan, mama pa iz Loga pod Man-

RUŠEVINE STERGULČEVE HIŠE. Razglednica je bila izdana po prvi svetovni vojni. Foto: arhiv družine Stergulg

OBNOVLJENA STERGULČEVA HIŠA. Razglednica iz časa pod italijansko okupacijo (okoli leta 1930). Foto: arhiv Tolminskega muzeja

OBNOVA STERGULČEVE HIŠE PO POTRESU LETA 2004. Foto: Tatjana Šalej Faletič

STERGULČEVA HIŠA DANES. Foto: Dušan Čopi

gartom, ter veliki literarni zgodovinar, kritik in akademik **Anton Ocirk**, rojen na Žagi. Sestavni del razstave

so tudi videoposnetki in zvočni zapisi pripovedovalcev narečnih folklornih pripovedi z Bovškega. Prav jezik

je namreč najbolj izrazita značajska poteza kulturne identitete Bovčanov. »Vse to sestavlja zgodbo Stergulčeve hiše. Hiše, ki je spremljala bovški utrip v 19. in 20. stoletju. Bila je spremljevalka naravnih in drugih nesreč, doživljala vzpone in padce, kot jih je krojilo življenje (požari, vojne, potresi). Danes postaja Stergulčeva hiša, obogatena tudi z muzejsko zbirko Tolminskega muzeja, zgovorna pričevalka burne Bovške preteklosti. Prav Stergulčevi rodbini gre zahvala za prispevek k ohranjanju živega spomina na prebivalce Bovškega. Dodane vsebine v novi podobi Stergulčeve hiše sredi Bovca pa omogočajo vez med preteklostjo in sedanjostjo ter ponujajo pogled v prihodnost,« je v zgibaniki *Zgodbe Stergulčeve hiše* še zapisala avtorica razstave in direktorica Tolminskega muzeja mag. **Damjana Fortunat Černilogar**.

Mateja Kutin

Utrinki

predstavitvenega koncerta Učiteljskega pevskega zbora Rosa OŠ Toneta Šraja v Novi vasi na Blokah. Nonet »Bača« pa je 26. junija presenetil na festivalu GorA RockA – njihov nastop, presenečenje večera, sta skozi dve pesmi spremljala **Nika Rutar** na harmoniki in **Iztok Krivec** iz podbrške rockovske skupine Zadržna plat na bobnih.

Ob tem pa ne gre pozabiti še na podporo domačega občinstva, ki pevke in pevce zvesto spremlja na njihovi pevski poti in na gostovanjih. Kot sami pravijo, jim podpora daje zagon in spodbudo za nadaljnjo umetniško rast.

Olga Zgaga, Društvo Baška dediščina

ŽENSKI PEVSKI ZBOR OKARINA se je pred poletnimi pevskega počitnicami zbral v Davči, kjer so pevke v sproščenem vzdušju zaključile sezono. Foto: Alenka Zgaga

ICRA d.o.o. Idrija, Mestni trg 1, 5280 Idrija

LOKACIJA VEM ZA IDRIJSKO-CERKLJANSKO IN POSOČJE

Na lokaciji VEM za Idrijsko-Cerkljansko in Posočje potencialnim podjetnikom, delujočim podjetjem in mladim tudi v letu 2010 nudimo celovite podporne storitve:

- s pomočjo e-VEM sistema vam nudimo enotne storitve VEM pri registraciji enostavne eno-osebne in enostavne več-osebne d.o.o. ter registraciji samostojnega podjetnika ter izvedbo sprememb in ostale postopke preko portala e-VEM za podjetja: vpis davčnih podatkov, prijave v obvezna socialna zavarovanja, prijava prostega delovnega mesta itd.,
- izvajamo osnovne svetovalne storitve povezanih z zagonom, poslovanjem in razvojem podjetij,

- posredujemo informacije vsem zainteresiranim (npr. možnost pridobivanja finančnih sredstev, možnosti ustanavljanja podjetij, informacije o ostalih podpornih institucijah za podjetništvo, druge informacije o podjetništvu ...),
- podajamo nasvete glede razvoja poslovnih idej, uporabe različnih podpornih instrumentov, usmerjanja k državnim spodbudam, ki so na voljo za spodbujanje razvoja podjetništva in podobno.

Storitve VEM so dosegljive:

- v prostorih **Posoškega razvojnega centra**, Ulica Padlih borcev 1b, v Tolminu in
- na **Idrijsko-Cerkljanski razvojni agenciji d.o.o. Idrija**, Mestni trg 1, v Idriji.

Za dodatne informacije

- nam pišite na e-naslov info@prc.si oziroma mateja.bizjak@icra.si ali
- nas pokličite na telefonsko številko Posoškega razvojnega centra 05 38 41 500, oziroma Idrijsko-Cerkljanske razvojne agencije 05 37 43 911.

Javna agencija
Republike Slovenije
za podjetništvo
in tuje investicije

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA GOSPODARSTVO

Idrijsko -
Cerkljanska
razvojna
agencija
d.o.o. Idrija

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO

Utrinki

OKTET SIMON GREGORČIČ NAJBOLJŠI

Kranj – Oktet Simon Gregorčič je konec maja nastopil na prireditvi Festivala oktetov Kranj 2010. Festivala se je udeležilo osem pevskih sestavov iz vse Slovenije, in sicer Nonet Brda iz Dobrovega, oktet Deseti brat iz Črnuč, Oktet Gallus iz Ribnice, Oktet Valvasor iz Litije, Zagorski oktet, oktet Lip Bled, Oktet Simon Gregorčič iz Kobarida ter Kranjski oktet, ki je festival tudi organiziral. Kot častni gost festivala je nastopil Slovenski oktet, na koncu pa so vsi nastopajoči skupaj zapeli pod vodstvom **Jožeta Vidica**, umetniškega vodje Slovenskega okteta.

Organizator je želel dati prireditvi posebno težo, zato je k sodelovanju povabil strokovno komisijo, ki so jo sestavljali **Radovan Kokošar**, **Mitja Gobec** in dr. **Andrej Misson**. Naloga strokovne komisije je bila podati pisno strokovno oceno vseh nastopajočih ter najbolje ocenjeni oktet festivala (Slovenski oktet ni bil v konkurenci, saj je nastopil kot častni gost) izbrati za častnega gosta naslednjega Festivala oktetov Kranj, ki se bo odvijal prihodnje leto. Z izvr-

OKTET SIMONA GREGORČIČA je bil kot najbolje ocenjeni oktet izbran za častnega gosta naslednjega Festivala oktetov Kranj. Foto: arhiv Okteta Simon Gregorčič Kobarid

stnim nastopom smo si to čast in priznanje prislužili pevci okteta Simon Gregorčič iz Kobarida, odločitev strokovne komisije pa je bila soglasna. Pohvale so sicer »deževale« že takoj po nastopu, vseeno pa smo bili nemalo presenečeni, ko smo konec junija prejeli pisne ocene strokovne komisije.

Posnetek prireditve smo si lahko ogledali 19. junija v poznih večernih urah na prvem programu Televizije Slovenija. V avgustu pa naj bi koncert v treh delih predvajali tudi ob nedeljskih dopoldnevih na drugem programu Televizije Slovenija.

Ivan Černe, Oktet Simon Gregorčič

KONCERT KOT SPODBUDA DRUGIM ORGANIZATORJEM

Drežnica – Na sobotni večer se je 10. julija v soglasju s Krajevno skupnostjo (KS) Drežnica v akustični cerkveni ladji drežniške cerkve Srca Jezusovega odvrtil izjemno bogat, pester in kakovosten koncertni program, ki ga bomo prisotni pomnili še dolgo. Glavni organizatorji koncerta, člani KS Kobarid, smo že nekaj časa razmišljali in razpravljali o poletnem kulturnem dogajanju, tokrat pa smo v upanju, da bi k organizaciji podobnih kulturnih dogodkov povabili tudi ostale porabnike proračunskih sredstev, naredili korak naprej in za vse občane ter domače in tuje goste pripravili koncert violinistke **Petre Kovačič** iz Tolmina.

Danes študentka violine, ki svoj glasbeni talent nadgrajuje na Univerzi za glasbo in upodabljačo umetnost na Dunaju, je med drugim tudi dobitnica Škrjančeve nagrade za perspektivne mlade glasbenike za leto 2009. Petro je na klavir spremljala prav tako uspešna mlajša sestra **Nika Kovačič**, ki je ob zaključku šolanja na nižji glasbeni

EPIcenter, letnik XI, št. 7-8, 2010

Razpis za zbiranje ponudb za:

ZEMLJIŠČE Z GRADBENIM DOVOLJENJEM V TRIGLAVSKEM NARODNEM PARKU

Zazidljivo zemljišče v vasi Soča pri Bovcu, velikosti 4.799 m², predstavlja eno redkih zazidljivih zemljišč z veljavnim gradbenim dovoljenjem na območju Triglavskega narodnega parka. V prodajo je vključeno pravno-močno gradbeno dovoljenje z vso podrobno projektno dokumentacijo PGD (vodilne mape, načrt arhitekture, gradbeni elaborat, ipd.) za izgradnjo apartmajskega naselja, ki obsega 4 samostojne stavbe s skupno 24 apartmajskimi enotami, 23 parkirnih prostorov, recepcijo in ostale skupne površine.

Okrvirna cena znaša 450.000 EUR in je zgolj informativno podana cena, ki služi kot vodilo pri oddaji ponudb.

POSLOVNO-STANOVANJSKI OBJEKT V VASI ČEZSOČA

Nepremičnina se nahaja v vasi Čezsoča v bližini Bovca, v neposredni bližini reke Soče in obsega večjo restavracijo in bar v pritličju objekta, 10 turističnih apartmajev v prvem in drugem nadstropju ter dodatno stavbo v kateri se nahaja prodajalna čolnov. Skupna velikost objektov znaša 845 m² in 3.408 m² zemljišča. Bovec velja za enega najbolj obiskanih turističnih krajev v Sloveniji, s stabilno rastjo števila turistov in nočitev iz leta v leto. Število obiskovalcev se je od leta 2005, ko je Bovec obiskalo 47.629 obiskovalcev, povečalo na 63.524 obiskovalcev v letu 2008, kar predstavlja 33 % povečanje.

Okrvirna cena za nepremičnino znaša 680.000 EUR in je zgolj informativno podana cena, ki služi kot vodilo pri pripravi ponudbe.

Če želite prejeti kopijo investicijskega memoranduma, nas prosim kontaktirajte.

Za podrobnosti in informacije o razpisnem postopku prosimo kontaktirajte:

Slovenia Invest, World Trade Center, Dunajska 156, 1000 Ljubljana
Tel.: 0590 75 780, faks: 0590 75 781, e-pošta: invest@sloveniainvest.eu

SLOVENIA INVEST
www.sloveniainvest.eu

Utrinki

SESTRI PETRA IN NIKA KOVAČIČ sta s koncertom za violino in klavir poskrbeli za popestritev poletnega kulturnega dogajanja na Kobariškem.

Šoli sredi junija pod okriljem Glasbene šole Tolmin pripravila samostojni koncert. Obe sestri sicer prihajata iz glasbeno nadarjene družine in se z glasbo ukvarjata že od svojega šestega leta. Udeležujeta se številnih regijskih, državnih in mednarodnih tekmovanj,

na katerih dosegata visoke rezultate. Organizatorji koncerta smo tako z izvedbo kot obiskom in odzivom poslušalcev zelo zadovoljni, sestrama Kovačič pa smo hvaležni, ker sta svoj svet glasbe delili z nami.

Besedilo in foto: **Darja Hauptman**, KS Kobarid

KD Življenje

zavarovalnica, d.d.

KD Življenje, zavarovalnica, d.d., je moderna, specializirana in hitro-rastoča življenjska zavarovalnica. Uspešnost poslovanja in ambicioznost se kaže v vodilni vlogi pri razvoju novih produktov. **Ker želimo okrepiti ekipo naših sodelavcev na območju Primorske (predvsem na območju Tolmina in Podbrda), vabimo k sodelovanju:**

SVETOVALCE ZA OSEBNA ZAVAROVANJA (m/ž)

Glavna naloga svetovalca za osebna zavarovanja je pridobivanje strank in trženje osebnih zavarovanj.

Če ste komunikativni, samostojni pri delu, vestni, motivirani in usmerjeni k doseganju ciljev ter rezultatov, vas pristrčno vabimo, da se nam pridružite, v kolikor izpolnujete naslednje pogoje:

- srednješolska izobrazba (vsaj IV. stopnja izobrazbe),
- vozniški izpit B kategorije,
- poznavanje uporabe orodij MS Office,
- da niste obsojeni zaradi kaznivih dejanj v gospodarstvu.

Z izbranimi kandidati bomo sklenili redno delovno razmerje za določen čas treh mesecev s polnim delovnim časom z možnostjo zaposlitve za nedoločen čas.

Pisno prijavo z življenjepisom nam pošljite najpozneje do 10. avgusta na naslov **KD Življenje d.d., Poslovni sekretariat, Celovška cesta 206, Ljubljana** ali po elektronski pošti na naslov sonja.cimerman@kd-group.si.

Dodatne informacije: Martina Ivančič, organizatorka tržne mreže OE Nova Gorica, tel. št.: 040-424-707.

KD Življenje d.d., Celovška cesta 206, 1000 Ljubljana

MUFLONI V ELITNI LIGI

Tolmin – V lanske sezoni smo člani inline hokejske ekipe Mufloni dosegli zgodovinski uspeh in se po dramatičnem finalu proti Piščancem iz Postojne uvrstili v elitno ligo. Za nastopanje na najvišji državni ravni smo se igralsko in organizacijsko okrepili. Moštvo smo dodali dva vratarja iz Italije, igralске vrste pa dopolnili s tremi Ljubljancami, ki imajo izkušnje tudi na ledu. Pridobili smo tudi novega generalnega pokrovitelja – ekipa je nastopala pod imenom EMOK.si. Preskok v najvišji rang tekmovanja nam je povzročal nemalo težav, kemija med igralci pa je začela delovati šele sredi prvenstva in v končnici smo nanizali kar nekaj zmag. Žal nam je zmanjkalo časa za osvojitev šestega mesta, pomembno pa je, da smo se izognili izpadu in bomo prihodnjo sezono z novimi izkušnjami gotovo »mešali štrene« tudi najboljšim.

Dodatne izkušnje je ekipa pridobivala v spomladanskem prvenstvu, kjer so se nam pridružili naši mladi Jeseničani. Rezultatsko smo bili dokaj uspešni, med drugim premagali tudi hrvaško reprezentanco, se uvrstili v končnico, na koncu pa zasedli četrto mesto. Proti moštvom, okrepljenim tudi z reprezentanti z ledu, nismo zmogli več, je pa rezultat zelo spodbuden za naprej.

Spomladi je potekalo tudi državno prvenstvo dečkov. Mufloni smo nastopali v kategorijah U-16 in U-14. Ker smo želeli vsem igralcem ponuditi dovolj priložnosti, so bili naši hokejisti nekoliko mlajši od nasprotnikov. Temu primerni so bili tudi rezultati, vendar pa je za nas to naložba v

TRENING MUFLONOV. Foto: arhiv kluba

prihodnost. Zelo blizu presenečenja smo bili v kategoriji U-16, saj smo boj za tretje mesto proti ekipi Horjul Dinamit izgubili šele po izvajanju kazenskih strelav.

Dečki do 16 let bodo jeseni, okrepljeni z nekaterimi starejšimi igralci, nastopali v drugi državni ligi. Ker so zelo mladi, bodo predvsem pridobivali izkušnje za prihodnost. Naš cilj je v roku petih let osvojiti drugo ligo, s čimer bi EMOK.si imel tri ekipe v državnem prvenstvu. V elitni ligi bi nastopali najboljši, v prvi ligi najbolj perspektivni mladi igralci, druga liga pa bi bila poligon za kaljenje kadetske ekipe.

Za uresničitev tega cilja je nujna pridobitev pokritega igrišča. Naš velik problem je namreč, da tolminsko igrišče nima strehe. Tako se nenehno srečujemo z odpovedmi treningov, saj že rahle padavine preprečijo vadbo. Še večji problem je pri organizaciji tekem. Letos smo z veliko truda na zvezi komajda dosegli orga-

nizacijo treh tekem. Zaradi dežja so vse odpadle in edino, kar smo uspeli organizirati, je bil spomladanski turnir dečkov. To se seveda pozna tudi na rezultatu. Poleg tega, da praktično na vseh tekmah gostujemo, dečkom zaradi padavin trening velikokrat odpade. Pozimi tri mesece vadba ni možna. Članska ekipa trenira v Horjulu in v italijanski Gorici, kar predstavlja velik strošek in ogromno logističnih težav. Za naš napredek je zato nujno, da bi čim prej pridobili igrišče s streho, na katerem bi lahko nemoteno trenirali in igrali tekme.

Uroš Kavs, EMOK.si Mufloni

BOVEC TREK RACE

Bovec – V soboto, 12. junija, je potekal Bovec Trek Race 2010. Ob odličnem vremenu in ravno pravnji temperaturi se je s starta pri hotelu Kanin pognalo okoli 120 tekačev oziroma pohodnikov iz petih držav. Ob najštevilčnejših Slovincih je na-

stopilo še deset Američanov in po en Anglež, Hrvat ter Madžar. Tekmovalci so imeli na voljo proge treh kategorij. Prva, najkrajša, ki so jo organizatorji poimenovali Aktivna, je merila okrog deset km in je imela najmanjšo višinsko razliko, njen cilj pa je bil v svoje vrste privabiti in vzpodbuditi čim več ljudi k trekingu. Srednja, tako imenovana Planinska, je merila okoli 20 km in imela približno 800 metrov višinske razlike. Za tiste najbolj pripravljene pa so organizatorji pripravili še Ultra kategorijo, dolgo okrog 30 km, tekmovalci pa so se morali na tej poti spopasti z 2.300 m višine, kjer je, tako organizatorji, bil še sneg.

Za vse, ki ne veste natanko, kaj je treking, informacija, da gre tu predvsem za hojo oziroma za tiste nekoliko močnejše tudi tek, ki poteka po različnih naravnih, sicer povsem nevarnih poteh, na katerih lahko uživate v lepota narave, spoznate kaj novega in se zraven še dobro prepotite. Letošnji bovški treking je bil že tretji zapored, poteka pa v okviru vseslovenske *Treking like*, ki tekme oziroma druženja gosti tudi drugje po Sloveniji.

Vsi trekerji so morali imeti s seboj obvezno opremo, ki je štela kar deset kosov (od mobitela do mape in kompasa), in tako maksimalno skrbela za varnost. V pripravljenosti je bila seveda tudi tukajšnja gorska reševalna služba. **Robert Rot** kot glavni organizator Alpinističnega oddelka Bovec je ob tem dodal, da je zelo vesel, ker prirejajo predvsem srečanje za skupino ljudi, »ki so šele v drugi vrsti tekmovalci, v ospredju pa jim je druženje.«

Tomi Murovec

Utrinki

SREČANJE Z VETERANI IN MOSTARSKIMI UČENCI

Most na Soči – Strelsko športno društvo (SSD) Most je tudi letos gostilo učence višjih razredov Osnovne šole Dušana Muniha Most na Soči. Prikazali smo jim postopke varnega rokovanja z orožjem in jih poučili, kaj storiti ob morebitni najdbi neeksploziranih ubojnih sredstev iz prve in druge svetovne vojne, ki jih je v naših krajih še vedno dovolj. Streljali so z malokalibrskim orožjem in dosegli izredno dobre rezultate. Ob odhodu so nam učenci in učiteljci obljubili, da se naslednje leto ponovno srečamo.

Že tretje leto zapored je društvo organiziralo tudi srečanje članov Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Gornje Posočje in Društva veteranov Sever severne Pri-

UČENCI MOSTARSKE OSNOVNE ŠOLE so športni dan v okviru izbirnega programa preživeli s člani Strelskega športnega društva Most. Foto: Srečko Levpušček

morske. Udeleženci so se med seboj pomerili na strelski tekmi s pištolo velikega kalibra. Po podelitvi nagrad najboljšim strelcem smo druženje nadaljevali v prijetnem vzdušju.

Strelsko športno društvo Most iz Mosta na Soči je bilo na pobudo ljubiteljev strelstva s kratkocevnim orožjem ustanovljeno pred 12 leti. Društvo je vključeno v Občinsko športno zvezo Tolmin in Slovensko zvezo za praktično streljanje. Štirinajst članov ima opravljen mednarodni varnostni izpit za varno rokovanje s kratkocevnim orožjem, nekateri člani se udeležujejo pokalnih tekmovanj in tekem državnega prvenstva.

Damjan Mugerli, SSD Most

GENERALKA ZA SVETOVNO PRVENSTVO JE USPELA

Podbrdo – Če je lanski Gorski maraton 4 občin (GM4O) dobesedno odplaknilo hudo deževje, saj so ga bili organizatorji zaradi varnostnih razlogov prisiljeni odpovedati, se je njegova letošnja izvedba odvijala v vročem poletnem vremenu in le na najpočasnejše tekmovalce in tekmovalke je padlo nekaj dežnih kapelj.

In ker bo prihodnje leto tekovanje na tej 35 km dolgi progi s 5.100 višinskimi metri vzponov in spustov štel kot tekma za svetovno prvenstvo, je bila letošnja generalka še kako pomembna in zato še posebej skrbno pripravljena.

Kot je povedal glavni organizator **Jože Dakskobler**, so s pripravami začeli dovolj zgodaj. »*Ekipa svoje delo poznajo, smo pa število članov*

na posameznih točkah povečali in za tekače je na različne načine skrbelo približno 280 ljudi, ravno tako smo povečali število gorskih reševalcev,« je povedal Dakskobler in med drugim izpostavil tudi vlogo vseh tistih, ki že vsa leta pomagajo pri urejanju in označevanju proge. Priprave na tekovanje prihodnje leto, ko bo GM4O gostil svetovno prvenstvo v gorskem maratonu, so po Dakskoblerjevih besedah že stekle. Eno moštvo bo poskrbelo za tekmovalni del, drugo pa za logistiko in protokol. Dakskobler upa, da jim bo tako veliko prireditev uspelo uspešno izpeljati ter skrivnostni svet Baške grape predstaviti svetu v najlepši možni luči.

Sicer pa se je letos na progo s Petrovega Brda podalo skupno 275 tekmovalcev – 221 tekačev in 54 tekačic. Med 214 tekmovalci, kolikor jih je prišlo na cilj, je bil najhitrejši **Matjaž Mikloša** s časom 3:39:47 pred domačinom iz Podbrda **Martinom Štendlerjem**, ki je za progo potreboval dobri dve minuti več, tretji pa je bil še en stari znanec GM4O **Simon Alič**. Pri ženskah je s progo v času 4:14:33 najhitreje opravila **Valerija Mrak**, druga je bila 12 minut počasnejša **Mihaela Tu-**

MARTINU ŠTENDLERJU IZ PODBRDA so se stopničke za najboljše v absolutni konkurenci prejšnja leta večkrat izmaknile, tokrat pa si je pritekel zaslužen drugo mesto.

šar, tretja pa **Edita Gashi** (4:35:35). Udeleženci letošnjega GM4O so bili s pripravljeno progo in organizacijo tekovanja zelo zadovoljni, prav tako se kljub visokim temperaturam niso pritoževali nad vremenom. Razen enega zvitega gležnja ter že tradicionalnih krčev v mišicah, nešteti žuljev in številnih odrgnin, ki jih maratonce običajno staknejo pri spustih, zdravniška ekipa pri tekmovalcih k sreči ni zabeležila hujših poškodb.

Besedilo in foto: **Špela Kranjc**

Utrinki

KOČEVSKI KONJENIKI JEZDILI PO GRAPU

Baška grapa – Skupina konjenikov iz Konjeniškega športnega društva Mlaka Kočevje, ki deluje že 15 let, je konec junija s svojimi elegantnimi štirinožnimi prijatelji štiri dni raziskovala zgornji del Baške grape. Ob obisku Turistično informacijskega centra Podbrdo so se zadržali tudi v muzejski zbirki in začudeno sledili zanimivi preteklosti teh krajev. Nek-

danje težko življenje Graparjev jih je še posebej prevzelo na kmetiji Lonik v Stržiščah. Prav nad to vasico so se poleg Ruta in Kala še posebej navduševali. Ne le neokrnjena narava, temveč tudi prijaznost in gostoljubnost domačinov, ki so jih z zanimanjem pozdravljali, so se jim še posebej priljubile. S svojimi konjiči so se med drugim odpravili tudi na Šentviško planoto do Pečin.

Sicer pa društvo, ki šteje okoli 60

članov, prireja izlete, druženja, tekovanja, zabave in šolo jahanja. V okviru njihovih dejavnosti se je oblikovala tudi kočevsko-kolpska konjenica.

Olga Zgaga, Društvo Baška dediščina

RUT V ZNAMENJU MALEGA NOGOMETA

Rut – Asfaltno igrišče v Rutu v Baški grapi je bilo prvi petek in soboto v juniju prizorišče turnirja trojk v ma-

lem nogometu Rut 2010. Že dan prej so žrebali moštva; prijavilo se jih je 11. Največkrat so žogo pognali v gol igralci ekipe Fantički iz Podbrda, skoraj dohitelo jih je moštvo Planina, tretji so bili fantje Bače bara in četrti predstavniki Čiwawe. Vse štiri ekipe so si prislužile denarne nagrade in pokale. Organizacijo turnirja je že tradicionalno izpeljal **Roman Štendler - Puc**.

Olga Zgaga, Društvo Baška dediščina

Foto: **Tjaša Novak**

ZMAGOVALNO MOŠTVO turnirja trojk v malem nogometu Rut 2010. Foto: **Roman Štendler - Puc**

Datum	Kraj	Prireditev	Informacije
vsako sredo in soboto	KOLOVRAT	Vodeni izleti na muzej na prostem prve svetovne vojne Kolovrat	Ustanova Fundacija "Poti miru v Posočju": 05/38-90-166
vsako sredo in soboto	MRZLI VRH	Vodeni izleti na muzej na prostem prve svetovne vojne Mrzli vrh	Ustanova Fundacija "Poti miru v Posočju": 05/38-90-166
23. 7. (20.00)	TRENTA, Dom Trenta	Gledališka predstava Moja briljantna ločitev v izvedbi akademske igralka Irene Mihelič	Dom Trenta: 05/38-89-330
23. 7. (20.00)	BOVEC, Bovški trg	Folklorni večer – Nastop Folklorne skupine Bc in Buških čeč	TIC Bovec: 05/38-96-444
23. 7.	LIVEK	Trenutek reke – projekcija filma in ples	www.kd-pobere.si
24. 7.	SPODNJA POSTAJA ŽIČNICE NA KRVAVEC – izhodišče	Pohod na Krvavec – Vrh Korena	PD Tolmin, Simon Gorjup: pdtolmin@gmail.com, 05/38-83-211 (četrtek 17 – 19h), 031-344-967
24. 7. (15.00)	TRENTA, Dom Trenta	Trentarski senjem – Ekološka tržnica, delavnica, otroške igre, kegljanje za pejske, kulturni program (Bakalina), razstava (Jaka Čop), predavanje (Jože A. Mihelič), koncert (Klarisa Jovanovič, Luka Ropret)	Dom Trenta: 05/38-89-330
24. 7. (17.00)	TRENTA, kegljišče	Tekmovanje v kegljanju posamezno za pejske	Kegljaški klub Trenta, Janko Zorč: 051-206-339
25. 7. (11.00)	TRENTA, cerkev v Trenti	Sveta maša ob praznovanju godu svete Ane	Dom Trenta: 05/38-89-330
27. do 31. 7.	TOLMIN, Sotočje	Kreativni tabor Sajeta	info@sajeta.org
30. 7.	ROBIDIŠČE	Sotočja – literarni večer s predstavitev zbirke Sotočja in koncert BK evolution	www.kd-pobere.si
30. 7. (19.30)	BOVEC, cerkev Marije Device v Polju	Koncert komorne glasbe udeležencev Mednarodnega glasbenega foruma Trenta	Dom Trenta: 05/38-89-330
30. in 31. 7.	BOVEC, asfaltno igrišče pri OŠ Bovec	4. tradicionalni malonogometni turnir Bovec 2010	Aljaž Stres: 031-671-646
31. 7.	BAVŠICA – izhodišče	Pohod na Špičco	PD Tolmin, Jelko Flajs: pdtolmin@gmail.com, 05/38-83-211 (četrtek 17 – 19h)
31. 7. (8.00)	SOČA, Kamp Korita	V. počitniški tek od kampa Korita do kampa Soča	TD Soča-Lepena, Erika Kavčič: 041-296-090

Utrinki

SPREJEM USPEŠNIH KAJAKAŠEV

Most na Soči – Kajakaški šport se na Mostu na Soči razvija že dobro desetletje. Glavna gonilna sila in pobudnik je prav gotovo **Dejan Testen**, do leta 2000 aktivni kajakaš, tekmovalac kategorije K-1 spust, od leta 1999 pa trener več divjevodaških in mirnovodaških kajakaških kategorij. Testen je sredi junija na velikem sprejemu odlikovanih kajakašev ob jezeru na Mostu na Soči prejel največji aplavz, saj je ne le ljubljene vseh kajakaških navdušencev, ampak kot uspešen športnik izredno priljubljen tudi med domačini.

Razlog za športni sprejem, kot ga v Posočju še ni bilo, je bil izjemen uspeh slovenskih kajakašev v španskem Sortu, kjer so tekmovalci v spustu pokazali, da nimajo konkurence. Skupno so osvojili kar šest kolajin. Med najbolj zlatimi sta bila dvakratna svetovna prvaka v spustu **Sašo Taljat** in **Luka Božič**, ki sta se množičnega sprejema sovaščanov razveselila, saj v Španiji ob progi ni bilo veliko slovenskih navijačev. Božič in Taljat kljub odlični formi takšnega uspeha nista pričakovala. Zato pa ga je glede na pripravljenost toliko bolj slutil trener mostarske eki-

SPREJEM SLOVENSKEGA KAJAKAŠEV po izjemnem uspehu v španskem Sortu. Foto: arhiv kluba

pe Testen, ki je vrhunsko konkurenčno pripravljenost svojih tekmovalcev zaznal že aprila in na tihem upal, da bi se okoliščine in pripravljenost varovancev združile. Po tretjini sezone so lahko kajakaši z Mosta na Soči nadvse zadovoljni. Na vseh tekmah sta bila uspešna tudi mirnovodaša **Lovro Leban** in **Rok Kuk**, ki sta pred letom dni predsedala z divjih voda in odločitve ne obžalujeta. Zelo uspešni so tudi mlajši kajakaši, ki jih na Mostu na Soči trenira **Uroš Štekar**.

Na velikem sprejemu sta predsednika Kajakaške zveze Slovenije **Bojan Žmavc** in Kajak kluba Soške elektrarne **Vladimir Gabrijelčič** uspešnim kajakašem podelila priznanja in nagrade. Prisotni pa so bili tudi ostali trenerji in predstavniki slovenske kajakaške srenje. Župan občine Tolmin **Uroš Brežan** je športnikom v nagovoru čestital ter zagotovil, da si bo za optimalne pogoje za treninge še naprej prizadevala tudi občina. **Špela Mrak**

▶ **POSTANITE NAROČNIK e-EPicentra**

Vse, ki želite postati naročniki **e-EPicentra**, vabimo, da nam na mateja.kutin@prc.si sporočite svoj e-naslov, na katerega vam bomo pošiljali povezavo na spletno glasilo.

▶ **IZID NASLEDNJE ŠTEVILKE EPicentra**

Bralke in bralce obveščamo, da bo naslednja številka **EPicentra** predvidoma izšla **24. septembra 2010**. Vsi, ki boste v našem glasilu želeli objaviti prispevek, nam ga **najkasneje do 6. septembra 2010** pošljite na e-naslov epicenter@prc.si. Neaktualnih vsebin in vsebin, ki jih bomo prejeli po tem datumu, žal ne bomo mogli upoštevati. Besedila naj ne bodo daljša od **2.000 znakov** (s presledki), saj le na tak način lahko zagotovimo objavo večjega števila vaših člankov. Več informacij glede objav najdete tudi na naši spletni strani www.prc.si/epicenter.

Uredništvo

Datum	Kraj	Prireditev	Informacije
31. 7. (19.30)	TRENTA, Dom Trenta	Koncert solistov udeležencev Mednarodnega glasbenega foruma Trenta	Dom Trenta: 05/38-89-330
31. 7. in 1. 8.	LIVEK, travnato igrišče	Nogometni turnir Livek 2010 Igra se po pravilih Fife 5+1, in sicer 2x15 min. Prijave 29. 7. 2010.	Tine: 041-501-428, Sebastjan: 051-451-053
5. do 7. 8.	BOVEC, Bovški trg	V Bovcu sonce sije lepše – mladi za Bovec – Okrogla miza; koncert skupin Carpe Diem in Beer Belly; turnir v odbojki na mivki	Klub tolminskih študentov, Katja Šuštersič: 031-860-212
6. 8. (20.00)	TRDNJAVA KLUŽE	Monokomedija Moja briljantna ločitev	Kulturni dom Bovec: 051-361-070
7. 8. (20.00)	BOVEC, letališče	Gasilska veselica	Boris Zorko: 041-600-477
7. in 8. 8.	PLANINA RAZOR – izhodišče	Pohod s Planine Razor na Črno prst	PD Tolmin, Vinko Pagon: pdtolmin@gmail.com, 05/38-83-211 (četrtek 17 – 19h), 041-261-075
10. 8. (21.00)	TRDNJAVA KLUŽE	Festival Kluže – Komedijski Bil je škranec	Kulturno društvo B-51: 01/42-69-405
11. 8. (21.00)	TRDNJAVA KLUŽE	Festival Kluže – Drama absurda Dejanje brez besed I	Kulturno društvo B-51: 01/42-69-405
12. 8. (21.00)	TRDNJAVA KLUŽE	Festival Kluže – Komedijski Lahki komad	Kulturno društvo B-51: 01/42-69-405
13. 8. (21.00)	BOVEC, Bovški trg	Festival Kluže – Koncert hrvaške skupine Vuge	Kulturno društvo B-51: 01/42-69-405
14. 8.	BOVEC, Bovški trg	Čemparska noč	Turistično društvo Bovec: 040-348-160
14. in 15. 8.	PLANINA PECOL (Italija) – izhodišče	Pohod na Poliški špiki – Pot Ceria Merlone	PD Tolmin, Slavica Boljat: pdtolmin@gmail.com, 05/38-83-211 (četrtek 17 – 19h), 051-622-962
14. in 15. 8.	IDRSKO, Bečeje	Nogometni turnir Idrski sejem 2010	ŠD Idrsko: 031-339-141
19. 8.	MOST NA SOČI	Odprtje prodajne razstave slikarskih del likovne kolonije Posočje 2010	Rado Taljat: 041-337-537
19. 8. (20.00)	BOVEC, Bovški trg	Bovški četrtkov večer – Nastop Klarise Jovanovič in Luke Ropreta	TIC Bovec: 05/38-96-444
20. 8. (20.00)	BOVEC, Bovški trg	Folklorni večer – Nastop Folklorne skupine Bc in Buških čeč	TIC Bovec: 05/38-96-444
21. 8. (19.30)	TRENTA, Dom Trenta	»Soča sooča« – Predstavitve filma z gostjo Lučko Kajfež Bogataj	Dom Trenta: 05/38-89-330
21. 8. (20.00)	TRDNJAVA KLUŽE	Koncert kvarteta 4given in zboru Bee Geesus 2 Večer a cappella gospel glasbe	Kulturni dom Bovec: 051-361-070
21. in 22. 8.	ROBANOV KOT – izhodišče	Pohod na Ojstrico – Krofičko	PD Tolmin, Simon Gorjup: pdtolmin@gmail.com, 05/38-83-211 (četrtek 17 – 19h), 031-344-967
22. 8. (10.00)	LOG POD MANGARTOM – MANGARTSKO SEDLO	10. kolesarski vzpon na Mangart	ŠD Log pod Mangartom, Robert Jurečič: 041-600-515, www.kolesarski-vzpon-na-mangart.si
28. 8.	KRN	Tradicionalni pohod na Krn za Huljev memorial	OO SLS Kobarid, Stanko Koren: 041-520-881
28. 8.	MOŽNICA – izhodišče	Pohod na Veliko Črnelško špico	PD Tolmin, Jelko Flajs: pdtolmin@gmail.com, 05/38-83-211 (četrtek 17 – 19h)
28. 8. (12.00)	SRPENICA	XXVIII. tradicionalni košarkaški turnir	Aljoša Trebše: 031-667-704
28. 8. (19.00)	TRENTA, Dom Trenta	Odprtje fotografske razstave in projekcija izbranih del natečaja naravoslovne fotografije članov Kluba Dijana	
28. in 29. 8.	PASSO GIAU (Italija) – izhodišče	Dolomiti (Nuvolau, Lagazuoi)	PD Tolmin, Milena Brešan: pdtolmin@gmail.com, 05/38-83-211 (četrtek 17 – 19h), 041-743-356
3. do 5. 9.	BOVEC	Mikološko srečanje in 6. gobarska razstava Strokovno srečanje	Bojan Rot: 041-695-744
4. 9.	ŠMOHOR (Avstrija) – izhodišče	Pohod na Spitzegel	PD Tolmin, Slavica Boljat: pdtolmin@gmail.com, 05/38-83-211 (četrtek 17 – 19h), 051-622-962
8. 9.	BAVŠICA – izhodišče	Pohod po Bavšniški božji poti	PD Tolmin, Jelko Flajs: pdtolmin@gmail.com, 05/38-83-211 (četrtek 17 – 19h)
11. in 12. 9.	POKLJUKA – izhodišče	Pohod Viševnik–Draški vrhovi–Triglav	PD Tolmin, Darji Kenda, Simon Gorjup: pdtolmin@gmail.com, 05/38-83-211 (četrtek 17 – 19h), 041-774-631, 031-344-967
11. in 12. 9. (9.00)	TOLMIN, Sotočje	Motozbor – Mednarodno srečanje motoristov, za zabavo poskrbljeno	Motoklub Soča, Boris Leban: 041-231-968
18. in 19. 9.	BOVEC, letališče	17. alpski pokal – Mednarodno modelarsko tekmovanje z radijsko vodenimi jadralnimi modeli kategorije F3J	Aeroklub Kranj
19. 9.	MIHOV DOM NA VRŠIČU – izhodišče	Pohod na Špik (Martuljski)	PD Tolmin, Davorin Gaberšček: pdtolmin@gmail.com, 05/38-83-211 (četrtek 17 – 19h), 031-868-031
25. 9.	BREGINJ – izhodišče	Pohod na Breški Jalovec	PD Tolmin, Nada Gaberšček: pdtolmin@gmail.com, 05/38-83-211 (četrtek 17 – 19h), 031-876-010

Informacije za *Koledar prireditev* za naslednjo številko **EPIcentra** lahko do **13. septembra** posredujete Mateji Kutin na telefon **05/38-41-502** ali e-naslov **mateja.kutin@prc.si**. Objavili bomo prireditve oziroma dogodke, ki se bodo zgodili med **24. septembrom in 22. oktobrom**.

Objava v Koledarju prireditev je **brezplačna** in je namenjena informiranju prebivalcev Zgornjega Posočja, ne pa oglaševanju prireditev ali organizatorjev oziroma podjetij. Objavljamo naslednje podatke: datum in uro, ime prireditve, kontakt organizatorja ter telefonsko številko, e-naslov ali spletno stran. Če želite v EPIcentru objaviti članek o vaši prireditvi, oglas ali oglasno sporočilo, pa so vam informacije na voljo na naši spletni strani **www.prc.si**.

EPIcenter skupaj z Občino Tolmin objavlja

Nagradni natečaj Pridelano in prodano doma za lepo urejene, pisane in raznovrstne vrtove (zelenjavne, zeliščne, cvetlično-zelenjavne, itd.) ter vaše najljubše recepte

V želji, da bi sledili smernicam projekta *Pridelano in prodano doma*, od vas tudi tokrat ne bomo zahtevali, da boste svoje pridelke prodajali. Želimo vas zgolj nagraditi za čas, ki ga vlagate v svoj vrt oziroma pridelke.

Trajanje natečaja: od objave natečaja v EPIcentru do 1. septembra 2010.

Od vas pričakujemo: da izpolnite priloženi obrazec in skupaj z njim pošljete še fotografijo klasičnega formata ali fotografijo v elektronski obliki (jpg, tiff, gif) svojega vrta in vaš najljubši recept tistih jedi, za pripravo katerih uporabljate pridelke iz domačega vrta. Lahko so to že preizkušeni recepti, lahko pa tudi povsem vaši – v tem primeru nas na to posebej opozorite.

Nagrade: Izmed sodelujočih na natečaju bo tričlanska komisija v sestavi člana uredništva EPIcentra,

člana *Posoškega razvojnega centra* in člana Občine Tolmin v začetku septembra izžrebala šest prejemnikov

lesenih kompostnikov iz macesnovine *Mizarstva Jermol*.

Več o splošnih pogojih sodelovanja

na natečaju in nagradi na spletni strani www.prc.si.

Uredništvo EPIcentra

P R I J A V N I C A

ZA SODELOVANJE NA NAGRADNEM NATEČAJU PRIDELANO IN PRODANO DOMA

ime in priimek:

naslov stalnega bivališča:

tel. številka:

e-naslov:

priloge (ustrezno označi):

☐ fotografija

☐ e-fotografija

☐ recept

Izjavljam, da se strinjam s pogoji sodelovanja v nagradnem natečaju.

datum:

podpis:

Obrazec pošljite na naslov: Uredništvo EPIcentra, Ulica padlih borcev 1b, 5220 Tolmin

Utrinki

KMALU NATEČAJ ZA PROJEKTIRANJE PASIVNIH HIŠ

Bovec – Posoški razvojni center (PRC) in Zbornica za arhitekturo in prostor Slovenije sta v bovški Stergulčevi hiši za arhitekto in druge strokovne delavce 17. junija organizirala uvodno izobraževanje v okviru projekta Enerbuild, ki je usmerjen v energetske učinkovitost na področju gradnje in rabe objektov. Vodja projekta **Miro Kristan** s PRC-ja je po kratki uvodni predstavitvi besedo prepustil štirim strokovnjakom z ljubljanske Fakultete za arhitekturo in Gradbenega inštituta ZRMK iz Ljubljane. Ti so 50 udeležencem iz različnih koncev Slovenije podali smernice s področja gradnje pasivnih hiš, predvsem pa predstavili prednosti tovrstne gradnje.

Kristan je prepričan, da je »pasivni standard mogoče doseči z različnimi oblikami objektov, kar se naša tudi na prihajajoči arhitekturni natečaj«. Tega je udeležencem v drugem sklopu predavanj podrobneje predstavil pripravljavec natečajne naloge **Mitja Skubin**. Kot je pove-

Z VODENIM OGLEDOM OBNOVLJENIH DOMAČIJ OZIROMA OBJEKTOV STAVBNE DEDIŠČINE BOVŠKE HIŠE V VASEH SOČA IN TRENTA so organizatorji želeli arhitektom približati arhitekturne značilnosti Zgornjega Posočja, in sicer s poudarkom na bovški hiši, ki je eden izmed treh izzivov bližajočega se natečaja. **Foto: Tjaša Maurič**

dal, bodo z natečajem skušali poiskati ustrezne sodobne arhitekturne rešitve in možnosti za izvedbo pasivnih zgradb na izbranih območjih z razpoznavno arhitekturno tipologijo. Eden izmed zastavljenih ciljev je vsekakor tudi utrjevanje krajinske podobe ter ohranjanje oziroma ponovno ustvarjanje harmonije v okolju. V okviru natečaja naj bi arhitekti

izdelali idejne zasnove za enodružinske stanovanjske hiše, ki bodo izpolnjevale pogoje pasivne gradnje ter hkrati ustrezale arhitekturni tipologiji območja, torej upoštevale značilnosti in elemente treh tradicionalnih arhitekturnih tipov. »Tu gre predvsem za bovško hišo ter kobariško-tolminski in škofjeloško-cerkljanski tip hiš,« pojasnjuje vodja projekta.

V drugem delu so organizatorji pod strokovnim vodstvom **Andrejke Ščukovt** z Zavoda za varstvo kulturne dediščine iz Nove Gorice udeležence popeljali še na voden ogled obnovljenih domačij oziroma objektov stavbne dediščine bovške hiše v vaseh Soča in Trenta. »S tem smo arhitektom skušali približati arhitekturne značilnosti Zgornjega Posočja, s poudarkom na bovški hiši, ki je eden izmed treh izzivov prihajajočega natečaja. Glede na nov Pravilnik o učinkoviti rabi energije v stavbah bodo rezultati natečaja še kako pomembni za nadaljnji prostorski razvoj območja,« še dodaja Kristan. PRC bo namreč na podlagi rezultatov natečaja pripravil strokovne kriterije za prostorsko umeščanje novih objektov, ki ustrezajo sodobnemu načinu bivanja in bodo hkrati skladni z arhitekturno tipologijo območja, v katerega se umeščajo.

Natečaj bo predvidoma razpisan v kratkem, rok za oddajo natečajnih elaboratov pa je predviden v jesenskih mesecih.

Tatjana Šalej Faletič